

KALA- JA RIISTARAPORTTEJA nro 327

*Keijo Juntunen
Sauli Vatanen
Vesa Niemitalo
Marko Paasimaa*

**Kiiminkijoen, Kuivajoen ja Pyhäjoen kalastus
vuonna 2003**

Oulu 2004

Keijo Juntunen, Sauli Vatanen, Vesa Niemitalo ja Marko Paasimaa

Kiiminkijoen, Kuivajoen ja Pyhäjoen kalastus vuonna 2003

Tutkimusraportti

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos

Lohikantojen tilan arviointi sekä elvytyksen ja pyynnin vaikutusten selvittäminen; Itämeri, potentiaaliset lohijoet (204 026), EU-näytteenotto, EU-komission näytteenottoasetuksen 1639/2001 laajennettuun ohjelmaan sisältyvä lohen jokisaaliselvitys (204 008)

Kiiminkijoella kalasti vuonna 2003 yhteensä noin 1 500 henkilöä. Heistä yli 60 % oli ulkopaikkakuntalaisia. Kalastus oli enimmäkseen vapapyyntiä. Kokonaissaalis, noin 10 900 kiloa. Eniten saatiin haukea, ahventa, taimenta ja harjusta. Lohta saatiin arviolta 700 kiloa, enimmäkseen pieniä kosseja. Useimmat kalastajat olivat tyytymättömiä saaliiseensa. Kiiminkijoen kalastukseen käytettiin rahaa yhteensä noin 213 000 euroa.

Kuivajoella ja sen edustan merialueella kalasti vuonna 2003 yhteensä noin 100 luvan lunastanutta. Noin puolet heistä oli ulkopaikkakuntalaisia. Joesta saatiin saalista noin 2 000 kiloa ja jokisuun edustan merialueelta noin 3 700 kiloa. Lohta kalastettiin joesta noin 235 kiloa ja mereltä noin 142 kiloa. Jokialueella useimmat kalastivat vavalla. Merialueella yleisimpiä pyydyksiä olivat rysät, loukut ja siikaverkot. Kuivajoella kalastukseen käytettiin rahaa yhteensä noin 17 000 euroa. Merialueen pyyntiin kului noin 38 000 euroa.

Pyhäjoella kalasti alle 1 000 ja sen edustan merialueella noin 200 henkilöä. Enemmistö joella kalastaneista ja kaikki merellä kalastaneet olivat paikkakuntalaisia. Jokialueen kalastus oli pääasiassa vapapyyntiä. Merialueella kalastettiin siikaverkoilla, rysillä ja loukuilla. Pyhäjoen kokonaissaalis oli noin 22 000 kiloa, mutta lohta ei saatu juuri lainkaan. Merialueen saalis ilman rysä- ja loukkupeyntiä oli noin 14 000 kiloa. Rysillä ja loukuilla saatiin arviolta 500–1 000 lohta, noin 1 000–2 500 kiloa ja suunnilleen saman verran siikaa. Vuonna 2003 Pyhäjoen kalastukseen kului noin 123 000 euroa. Pyhäjoen edustan rannikolla rahaa käytettiin noin 40 000 euroa.

Suurin osa Kiiminkijoen, Kuivajoen ja Pyhäjoen tiedusteluihin vastanneista kalastajista suhtautui myönteisesti kalastusmatkailuun. Esimerkiksi hauen, ahvenen, silakan ja särkikalojen pyyntiä ja matkailullista hyödyntämistä olisi mahdollista lisätä kantoja vaarantamatta. Lohi, taimen ja vaellussiikakannat ovat niin heikkoja, että niiden kalastusta on mahdollista lisätä vasta, kun kannat ovat elpyneet.

Tutkimus perustuu Kiiminkijoella, Kuivajoella ja Pyhäjoelle tehtyihin kalastustiedusteluihin. Myös osa Kuivajoen ja Pyhäjoen edustan merialueesta kuului tutkimuksen piiriin. Tiedustelulomake lähetettiin yhteensä 1 133 luvan lunastaneelle kalastajalle. Vastausprosentti oli 47 %.

Kiiminkijoki, Pyhäjoki, Kuivajoki, kalastus, lohi, taimen, harjus, hauki, ahven, saalis, matkailu, rahankäyttö

Kala- ja riistaraportteja nro 327

951-776-463-4

1238-3325

47 s. + 6 liitettä

Suomi

Julkinen

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos
Oulun riistan- ja kalantutkimus
Tutkijantie 2 A, 95700 Oulu
Puh. 0205 751 872 Fax. 0205 751 879

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos
PL 6
00721 Helsinki
Puh. 0205 7511 Fax. 0205 751 201

Published by

Finnish Game and Fisheries Research Institute

*Date of Publication*August 2004

*Author(s)*Keijo Juntunen, Sauli Vatanen, Vesa Niemitalo and Marko Paasimaa

*Title of Publication***Fishing in the rivers Kiiminkijoki, Kuivajoki and Pyhäjoki in 2003**

Type of publication

Research report

Commissioned by

Finnish Game and Fisheries Research Institute

Date of Research Contract

*Title and number of project*Monitoring of Baltic salmon and sea trout stocks: potential salmon rivers (204 026). River catch of salmon, a study based on EU act 1639/2001 (204 009).

Abstract

Around 1500 fishermen fished at the **river Kiiminkijoki** in 2003. Sixty percent of them were other than local fishermen. Fishing with a rod was most popular. The total catch was around 10 900 kilos. Pike, perch, brown trout and grayling were the most numerous species in the catch. The salmon catch was around 700 kilos, mainly consisting of grilse. Most fishermen were unsatisfied with their catch. The monetary expenditure related to fishing in the river Kiiminkijoki exceeded 213 000 euros in 2003.

A total of 100 fishermen fished at the **river Kuivajoki** and in the nearby coastal area in 2003. Fifty percent of them were other than local fishermen. Fishing with a rod was most common at the river. Nets and trap nets were used on the coast. The total catch was 2000 kilos from the river and 3700 kilos from the coast. A total of 235 kilos of salmon were caught from the river and 142 kilos from the coast. The expenditure related to fishing was 17 000 euros at the river Kuivajoki and 38 000 euros on the coast.

Less than 1 000 fishermen fished at the **river Pyhäjoki** and 200 in the nearby coastal area in 2003. Most of the fishermen who fished at the river and all of those fishing on the coast were local. Fishing with a rod was most common at the river. Nets and trap nets were used on the coast. The total catch from the river was 22 000 kilos. The coastal catch, excluding the trap net catch, was 14 000 kilos. Roughly 500-1000 salmon, amounting to 1000-2000 kilos, and the same amount whitefish were caught by trap nets from the nearby coast. Practically no salmon were caught from the river Pyhäjoki. The expenditure on fishing was 123 000 euros in the river Pyhäjoki and 40 000 euros on the coast.

Most fishermen who answered to the query had a positive attitude towards developing fishing tourism. Fishing tourism for fishing pike, perch, herring, and roach species, for example, could be increased without endangering their natural stocks. Because of the poor status the stocks of salmon, brown trout and whitefish, the fishing of these stocks cannot be increased, before the stocks have been restored.

This study is based on fishing queries made on the rivers Kiiminkijoki, Kuivajoki and Pyhäjoki and the nearby coastal area of the rivers Kuivajoki and Pyhäjoki. Queries were mailed to 1 133 fishermen. Altogether 47 % of them responded to the query.

*Key words*River, Kuivajoki, Kiiminkijoki, Pyhäjoki, fishing, salmon, brown trout, trout, grayling, northern pike, perch, catch, tourism, monetary expenditure

Series (key title and no.)

Kala- ja riistaraportteja 327

ISBN

951-776-463-4

*ISSN*1238-3325

Pages

47 p. + 6 appendices

Language

Finnish

*Price**Confidentiality*Public

Distributed by

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos
Oulun riistan- ja kalantutkimus
Tutkijantie 2 A
95700 Oulu
Puh. 0205 751 872 Fax. 0205 751 879

Publisher

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos
PL 6
00721 Helsinki
Puh. 0205 7511 Fax. 0205 751 201

Sisällys

1. JOHDANTO	1
2. KALASTUS KIIMINKIJOELLA.....	3
2.1 Kiiminkijoen kalastustiedustelu	3
2.2 Kiiminkijoella kalastaneet.....	3
2.3 Kalastus Kiiminkijoella.....	5
Kalastukseen käytetty aika	5
Pyynnin alueellinen jakaantuminen	6
Tärkeimmät pyyntivälineet.....	6
2.4 Kiiminkijoen kalansaalis vuonna 2003	7
2.5 Havainnot Kiiminkijoen lohista	8
2.6 Makuvirheet Kiiminkijoen kaloissa	9
2.7 Kiiminkijoella kalastaneiden rahankäyttö.....	10
2.8 Suhtautuminen kalastusmatkailun kehittämiseen Kiiminkijoella	10
2.9 Kiiminkijoella kalastaneiden sanallinen palaute	11
3. KALASTUS KUIVAJOELLA JA KUIVAJOEN EDUSTAN MERIALUEELLA.....	14
3.1 Kuivajoen ja merialueen kalastustiedustelu	14
3.2 Kuivajoella ja merialueella kalastaneet.....	14
3.3 Kalastus Kuivajoella ja merialueella.....	16
Kalastukseen käytetty aika	16
Pyynnin alueellinen jakaantuminen	17
Tärkeimmät pyyntivälineet.....	18
3.4 Kuivajoen ja merialueen kalansaalis vuonna 2003	19
3.5 Havainnot Kuivajoen lohista.....	20
3.6 Kuivajoella ja merialueella kalastaneiden rahankäyttö.....	21
3.7 Suhtautuminen kalastusmatkailun kehittämiseen Kuivajoella ja merialueella	22
3.8 Kuivajoella ja merialueella kalastaneiden sanallinen palaute	23
4. KALASTUS PYHÄJOELLA JA PYHÄJOEN EDUSTAN MERIALUEELLA.....	25
4.1 Pyhäjoen ja merialueen kalastustiedustelu.....	25
4.2 Pyhäjoella ja merialueella kalastaneet.....	25
4.3 Kalastus Pyhäjoella ja merialueella.....	27
Pyynnin alueellinen jakaantuminen	27
Kalastukseen käytetty aika	28
Tärkeimmät pyyntivälineet.....	29
4.4 Pyhäjoen ja merialueen kalansaalis vuonna 2003	30
Pyhäjoen saalis.....	30
Pyhäjoen edustan merialueen saalis.....	31
4.5 Havainnot Pyhäjoen lohista.....	32
4.6 Makuvirheet Pyhäjoen ja merialueen kaloissa	33
4.7 Pyhäjoella ja merialueella kalastaneiden rahankäyttö.....	33
Pyhäjokivarressa kalastaneiden rahankäyttö	33
Pyhäjoen edustan merialueella kalastaneiden rahankäyttö.....	34
4.8 Suhtautuminen kalastusmatkailun kehittämiseen Pyhäjoella ja merialueella	34
4.9 Pyhäjoella ja merialueella kalastaneiden sanallinen palaute	35
5. YHTEENVETO JA PÄÄTELMÄT	37
5.1 Kalastus Kiiminkijoella, Kuivajoella ja Pyhäjoella vuonna 2003.....	37
Kiiminkijoki.....	37
Kuivajoki ja sen edustan merialue	38
Pyhäjoki ja sen edustan merialue.....	38

5.2 Kiiminkijoen, Kuivajoen ja Pyhäjoen kalatalouden kehitysnäkymät	40
Kiiminkijoen, Kuivajoen ja Pyhäjoen kalatalouden nykytila	40
Voitaanko kalastusta lisätä Kiiminkijoella, Kuivajoella ja Pyhäjoella?	41
Kalastuskulttuuri ja asiakkuus	41
Onko potentiaalisten lohijokien kalastusmatkailulla tulevaisuutta?	42
6. KIRJALLISUUTTA	43
KUVALUETTELO	44
TAULUKKOLUETTELO	46
LIITELUETTELO	47

1. Johdanto

Kiiminkijoki, Kuivajoki ja Pyhäjoki (kuva 1) kuuluvat Kansainvälisen Itämeren Kalastuskomission (International Baltic Sea Fisheries Commission, IBSFC) Salmon Action Plan -ohjelman eli SAP-ohjelman piiriin. Vuonna 1997 käynnistyneen ohjelman tavoitteena on lohien kotiuttaminen ja lohikantojen elvyttäminen. Mainituilla ”potentiaalisiksi lohijoiksi” luokitelluilla joilla tavoitteeseen on pyritty istutusten avulla. Jokien alkuperäiset lohikannat ovat tuhoutuneet. SAP-ohjelma jatkuu vuoteen 2010.

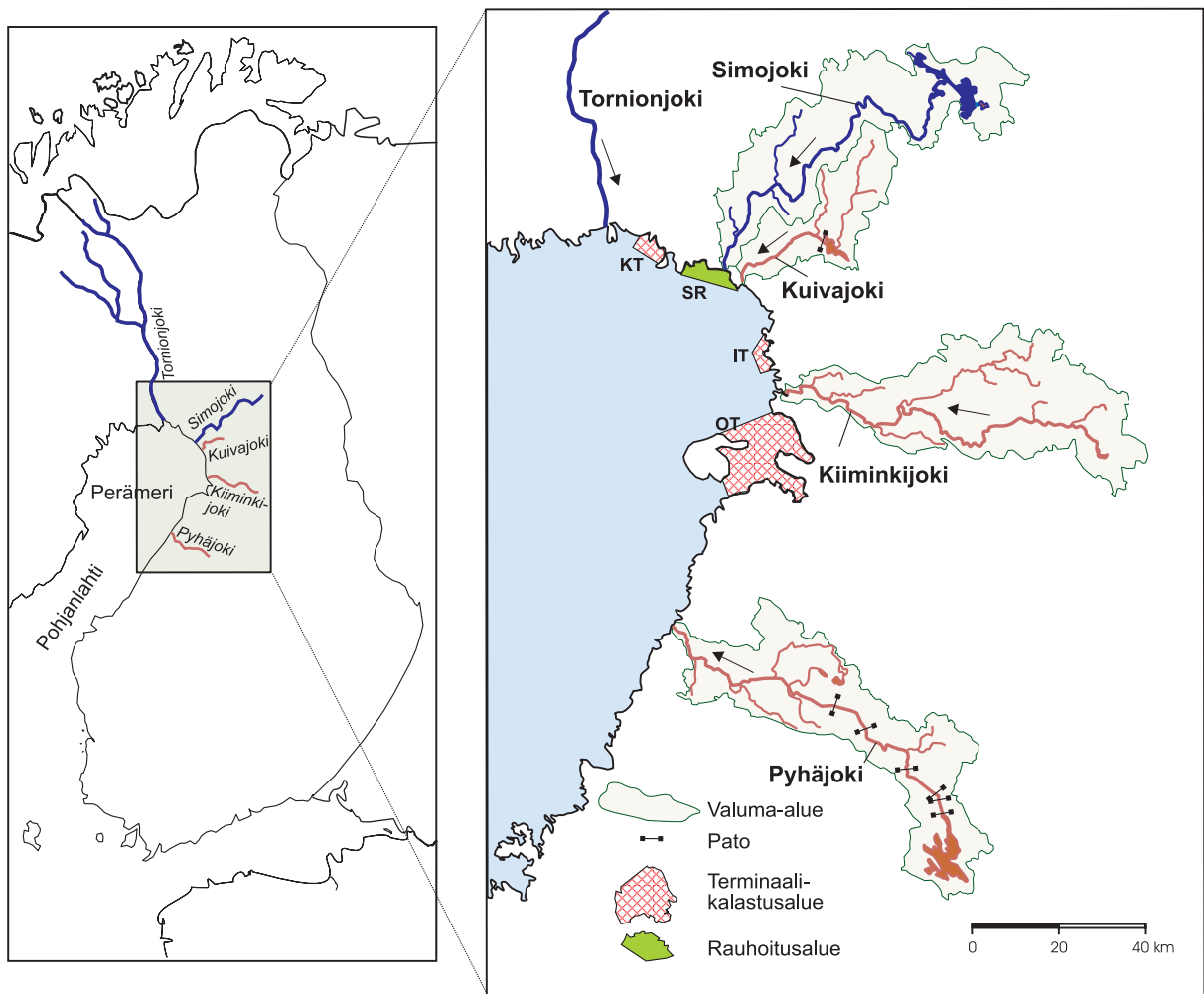
Tässä raportissa esitellään Kiiminkijoen, Kuivajoen ja Pyhäjoen kalastustiedustelujen tulokset vuodelta 2003. Tietoa hankittiin muun muassa kalastuksen määrästä, pyyntimuodoista, saaliista ja kalastukseen liittyvästä rahankäytöstä. Kalastajien asuinpaikat, kalastuspalvelujen käyttö ja suhtautuminen kalastusmatkailun kehittämiseen selvitettiin edellisvuosia tarkemmin.

Kiiminkijoen ja Pyhäjoen kalastusta on selvitetty aikaisemmin vuosilta 1999, 2000, 2001 ja 2002 (Kemppainen & Juntunen 2000, Juntunen ym. 2001, Juntunen ym. 2002, Juntunen ym. 2003). Kuivajoki oli mukana tutkimuksessa toista kertaa sekä Pyhäjoen ja Kuivajoen edustan merialue ensimmäistä kertaa. Kiiminkijoen edustan merialueella tiedustelua ei tehty, koska kalastajien osoitetietoja ei saatu käyttöön.

Vuoden 2003 tutkimuksessa menetelmät olivat jokseenkin samat kuin edellisinä vuosina. Aikaisemmasta poikkeavaa oli se, että tiedustelu lähetettiin myös muille kuin vakalastajille. Kuivajoella ja Kiiminkijoella mukaan pyrittiin saamaan myös muu kuin pääuomassa tapahtunut kalastus.

Pyhäjoen vesistöalueeseen kuuluvan Pyhäjärven kalastus jäi pääosin tiedustelun ulkopuolelle. Tutkimus on puutteellinen myös Pyhäjoen keskijuoksun osalta, koska lupatietoja ei saatu. Pyhäjoen tulokset vuodelta 2003 ovatkin melko huonosti verrattavissa aikaisempien vuosien tuloksiin.

Joki- ja merialueiden tuloksia tarkastellaan seuraavassa rinnakkain. Joet esitellään erikseen, jokainen omassa luvussaan.

Kuva 1. Kuivajoki, Kiiminkijoki ja Pyhäjoki.

2. Kalastus Kiiminkijoella

2.1 Kiiminkijoen kalastustiedustelu

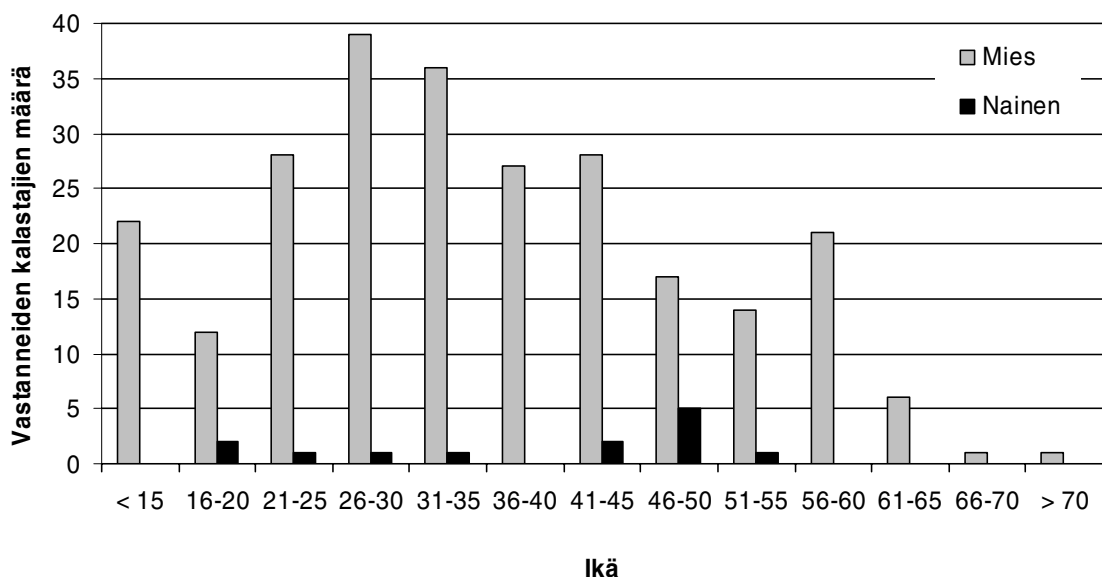
Kiiminkijoen kalastustiedustelu käsitti vuonna 2003 kalastuksen Kiiminkijoessa ja sen sivuvesissä. Tiedustelua ei tehty Kiiminkijoen edustan rannikon yksityisvesialueelta, koska osakaskunnalta ei saatu tarvittavia osoitetietoja.

Kiiminkijokivarressa myytiin lupatietojen perusteella yhteensä 1 796 kalastuslupaa, ja kalastukseen osallistui 1 469 henkilöä. Kalastustiedustelu lähetettiin 35 %:lle kalastaneista. Hyväksytyjä vastauksia saatiin 265. Myydyistä kalastusluvista 65 % oli vuorokausilupia. Kausiluvan oli ostanut 27 % kalastaneista. Luvuista puuttuvat internetin kautta myydyt kalastusluvut, joita ei saatu tutkimuksen piiriin muun muassa osoitteiden puuttumisen vuoksi. Internetin välityksellä myytiin yhteensä 131 kalastuslupaa, joista yli puolet oli kausilupia.

Tiedustelujen perustiedot on esitetty tarkemmin liitteessä 1 ja lupatiedot liitteessä 2. Karttapirrokket kohdealueista ovat liitteessä 3.

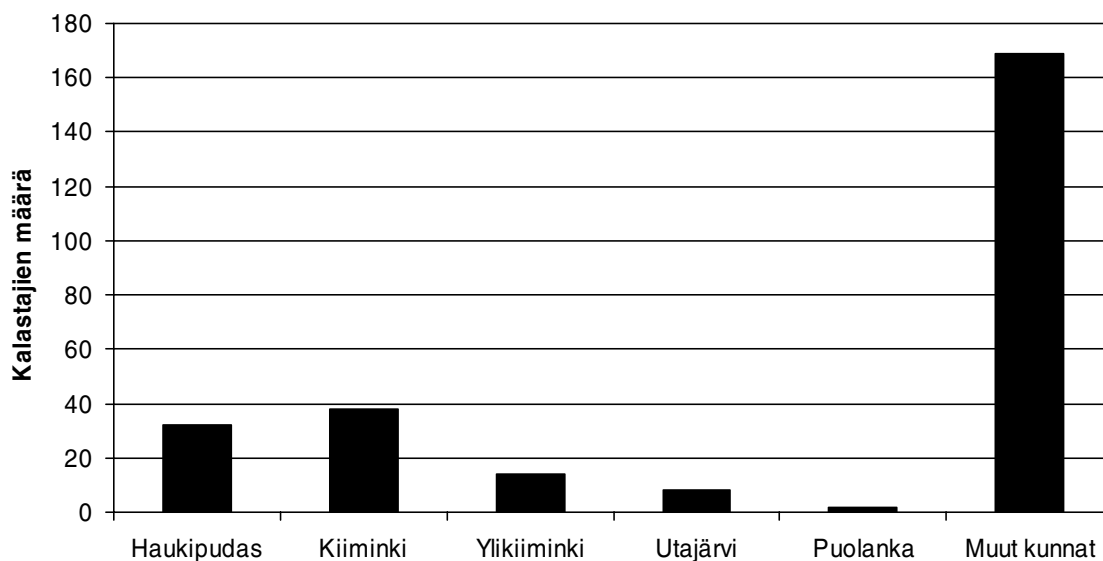
2.2 Kiiminkijoella kalastaneet

Kiiminkijoella kalastaneet olivat selvästi nuorempia kuin Pyhäjoen ja Kuivajoen kalastajat. Alle 45-vuotiaiden osuus oli Kiiminkijoella tiedustelun mukaan lähes 80 %. Alle 20-vuotiaita kalasti moninkertainen määrä yli 60-vuotiaisiin verrattuna. Enemmistö kalastaneista oli miehiä (kuva 2).

Kuva 2. Kiiminkijoella vuonna 2003 kalastaneiden ikä ja sukupuoli.

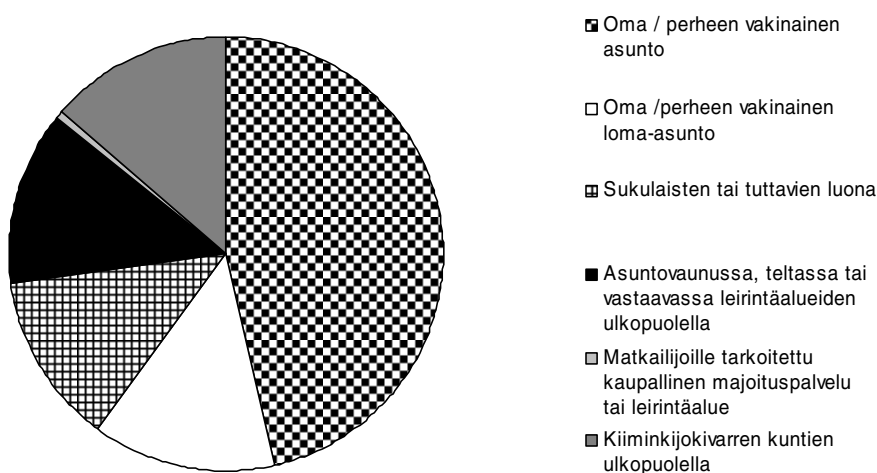
Kiiminkijoella kalastaneista 64 % oli ulkopaikkakuntalaisia, joista 73 % tuli Kiiminkijoelle nimenomaan kalanpyyntiin. Paikkakuntalaisista innokkaimmin kalastivat Kiimingin ja Haukiputaan kunnissa asuneet (kuva 3).

Kuva 3. Kiiminkijoella vuonna 2003 kalastaneiden määrä asuinkunnittain.

Paikallisista kalastajista 58 % asui vakituisesti alle kilometrin etäisyydellä Kiiminkijoen rannasta. Ulkopaikkakuntalaisista lähes joka neljännellä oli käytössään mökki, joka sijaitsi useimmiten alle kilometrin päässä joesta.

Kalastukseen liittyvä majoittuminen oli Kiiminkijoella huomattavasti monimuotoisempaa kuin Kuivajoella ja Pyhäjoella. Kalaan lähdettiin kuitenkin useimmiten omasta kodista. Kaupallisia majoituspalveluja ei käytetty juuri lainkaan. Tämä johtunee osaksi palvelujen puuttumisesta, mihin viittaa se, että muutamat kalastajat kertoivat sanallisessa palautteessaan kaipaavansa mahdollisuutta majoittumiseen (kuva 4).

Kuva 4. Kiiminkijoella kalastaneiden majoittuminen kalastuksen yhteydessä.

2.3 Kalastus Kiiminkijoella

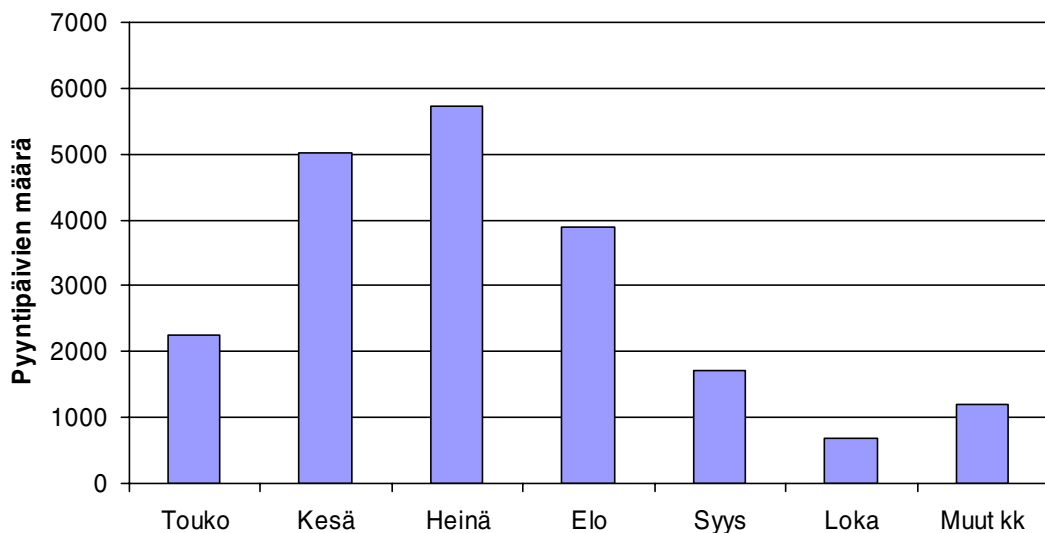
Kalastukseen käytetty aika

Kiiminkijoella kalastettiin vuonna 2003 yhteensä noin 20 000 päivää, keskimäärin 4,5 tuntia päivässä. Kalastajamäärä oli pienempi kuin edellisenä vuonna, mutta kalastukseen käytettiin aikaisempaa enemmän aikaa (taulukko 1). Vuosien välinen ero ajankäytössä johtuu muun muassa siitä, että vuoden 2003 tiedustelun piirissä oli myös muuta kuin jokivarren vapakalastusta. Vuoden 2003 luvut eivät olekaan täysin verrattavissa aikaisempiin vuosiin.

Taulukko 1. Kalastukseen käytetty aika Kiiminkijoella vuosina 2001–2003. Pyyntituntien määrä on arvioitu kalastajien ilmoittamien pyyntivuorokausien ja -tuntien perusteella.

	2001	2002	2003
Kalastuspäivän pituus keskimäärin, tuntia	3,9	4,3	4,5
Kalastuspäiviä yhteensä	8 424	13 824	19 918
Pyyntitunteja yhteensä	34 507	59 508	70 557
Kalastaneita eri henkilöitä	602	1 786	1 463
Pyyntitunteja keskimäärin / henkilö	57	33	48
Kalastuspäiviä keskimäärin / henkilö	14	8	14

Kalastuskausi kesti Kiiminkijoella noin 5 kuukautta. Eniten kalastettiin kesä-, heinä- ja elokuussa (kuva 5).

Kuva 5. Kalastuksen ajoittuminen Kiiminkijoella kalastajien ilmoittamien pyyntipäivien perusteella vuonna 2003.

Pyynnin alueellinen jakaantuminen

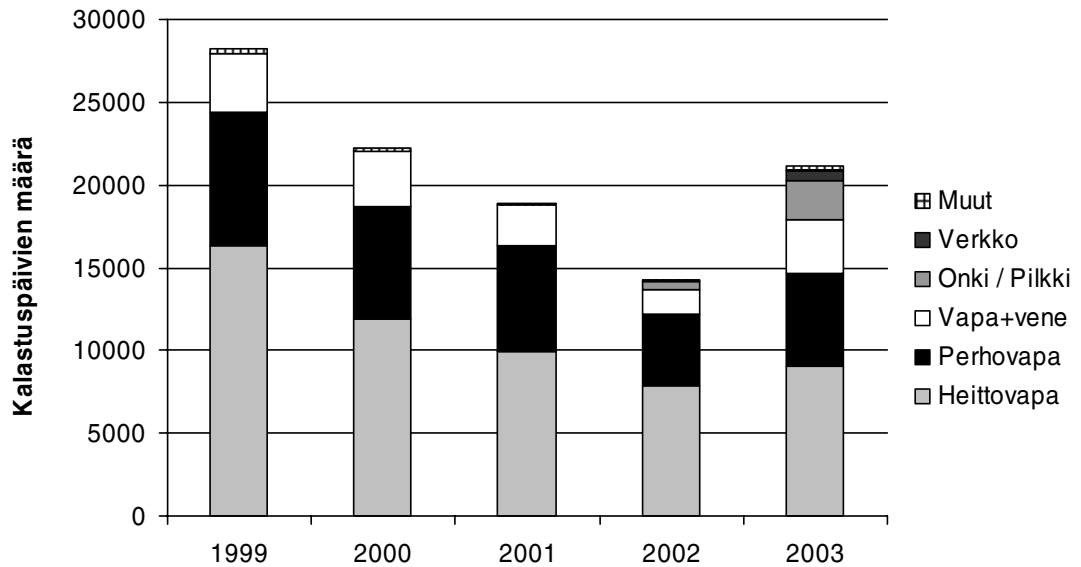
Kalastus keskittyi Kiiminkijoella pääuomaan, mutta jakaantui siellä laajalle alueelle. Jokivarren kalastajat eivät juurikaan käyneet kalassa merellä. Vähiten pyyntipäiviä kertyi jokivesistön ylimmillä osilla ja sivuvesissä (taulukko 2)

Taulukko 2. Kalastuspäivät Kiiminkijoen osa-alueilla vuonna 2003, prosenttia (%) kalastuspäivien kokonaismäärästä.

Alue	%
Merialue	2
Kiiminkijoen meriraja–Jokikylän silta	19
Jokikylän silta–Alakylän silta	8
Alakylän silta–Huttukylän silta	17
Huttukylän silta–Ylikiiminki (maantiesilta)	11
Ylikiiminki–Ala-Vuoton silta	11
Ala-Vuoton silta–Juorkunan järviolue	14
Juorkunan järviolue	4
Juorkunan järviolue–Kivarinjärven silta	8
Kivarin–Puolankajärven alueet ja joet	5
Tilajoen sivuhaara	0
Nuorittajoki	0
Yhteensä	100

Tärkeimmät pyyntivälineet

Kiiminkijoen kalastus oli enimmäkseen vapapyyntiä. Eniten kalastettiin heitto- ja perhovavalla. Myös vapapyynti veneestä sekä onkiminen ja pilkkiminen olivat suosittuja. Muista pyydyksistä yleisimmin käytettyjä olivat nahkiaispyydykset, rapumerrat, katiska, koukku, madekoukku, pitkäsiima ja siikalippo (kuva 6).

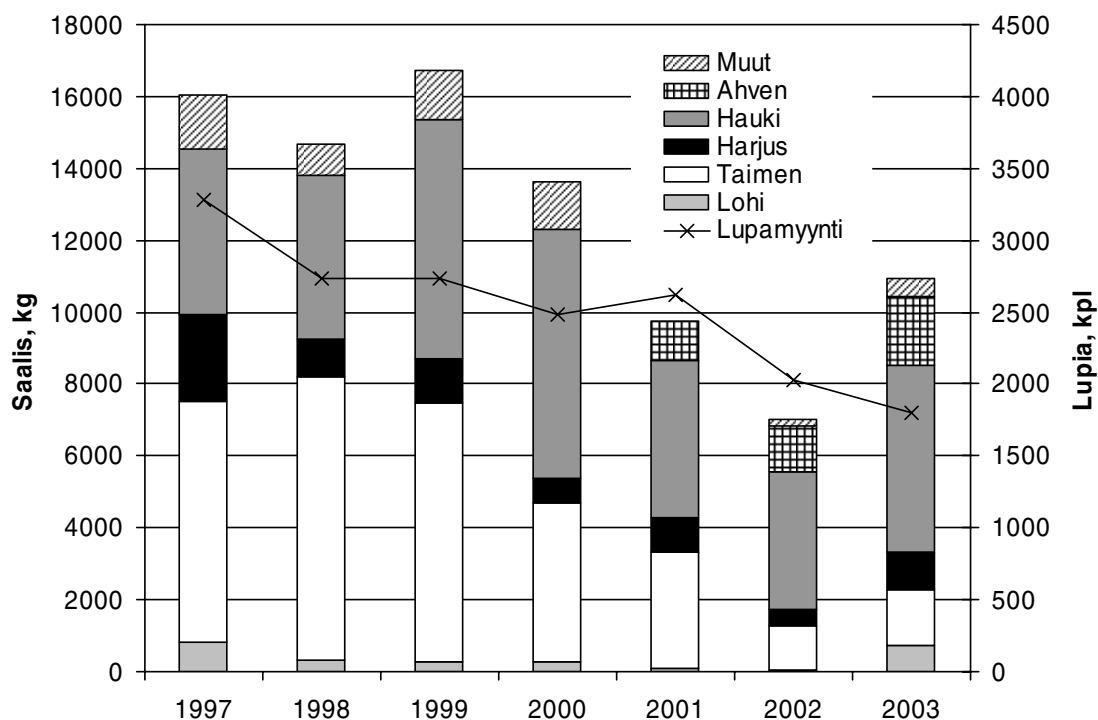

Kuva 6. Kalastuspäivät pyyntimuodoittain Kiiminkijoen kalastuksessa vuosina 1999–2003. Vuodelta 2003 tiedusteltiin aikaisemmista vuosista poiketen myös muuta kuin vapakalastusta.

2.4 Kiiminkijoen kalansaalis vuonna 2003

Kiiminkijoen kalansaalis vuonna 2003 oli yhteensä noin 10 900 kiloa. Tästä suunnitteen puolet oli haukea. Seuraavaksi eniten saatiin ahventa, taimenta ja harjusta. Taimenta saatiin noin 1 500 kiloa, harjusta 1 000 kiloa ja lohta arviolta 700 kiloa (kuva 7). Pyyntiajoista päätellen suurin osa saaliista kertyi joen pääuomasta.

Selvästi yleisin saaliskala oli ahven. Seuraavaksi yleisimpiä olivat hauki ja harjus. Saalisarviot on esitetty tarkemmin liitteessä 4.

Kuva 7. Kiiminkijoen saalis ja kalastuslupien määrä vuosina 1997–2003.

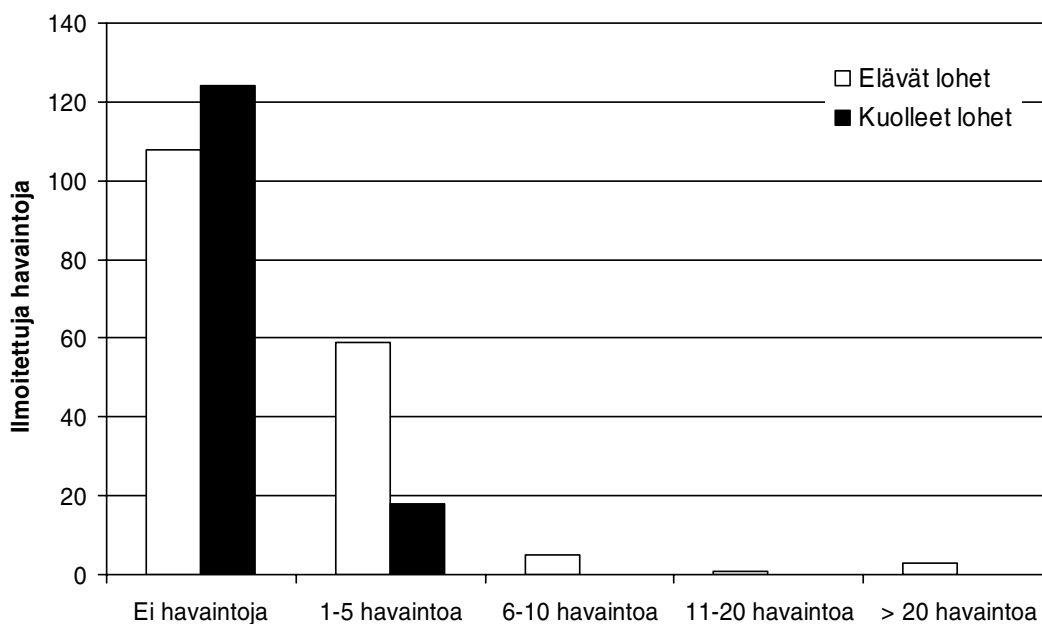
Taimenta, harjusta, haukea ja ahventa kalastettiin laajalla alueella eri puolilla Kiiminkijoen vesistöä. Lohta pyydettiin lähinnä joen alimmalta osalta.

Kiiminkijokivarressa kalastaneiden varmimpia saaliskaloja olivat hauki ja ahven. Hauken, samoin kuin ahvenen, sai noin 40 % kalastaneista. Taimenen sai saaliikseen noin 30 % kalastaneista. Harjus oli yhtä yleinen saaliskala. Lohen sai 3 % kalastajista.

Halutuin saalislaji oli taimen. Seuraavaksi eniten tavoiteltiin lohta, harjusta ja haukea. Perhokalastajien suosiossa olivat harjus ja taimen, mutta myös ahventa ja haukea ilmoitettiin kalastetun perholla. Heittovavalla kalastaneet saivat saaliikseen eniten kalalajeja. Onkijoilla suosituin saalislaji oli ahven.

2.5 Havainnot Kiiminkijoen lohista

Noin joka viidennellä vastaajalla oli omia havaintoja elävistä lohista. Yhteenvedo lohihavainnoista kalastuskaudella 2003 on kuvassa 8.

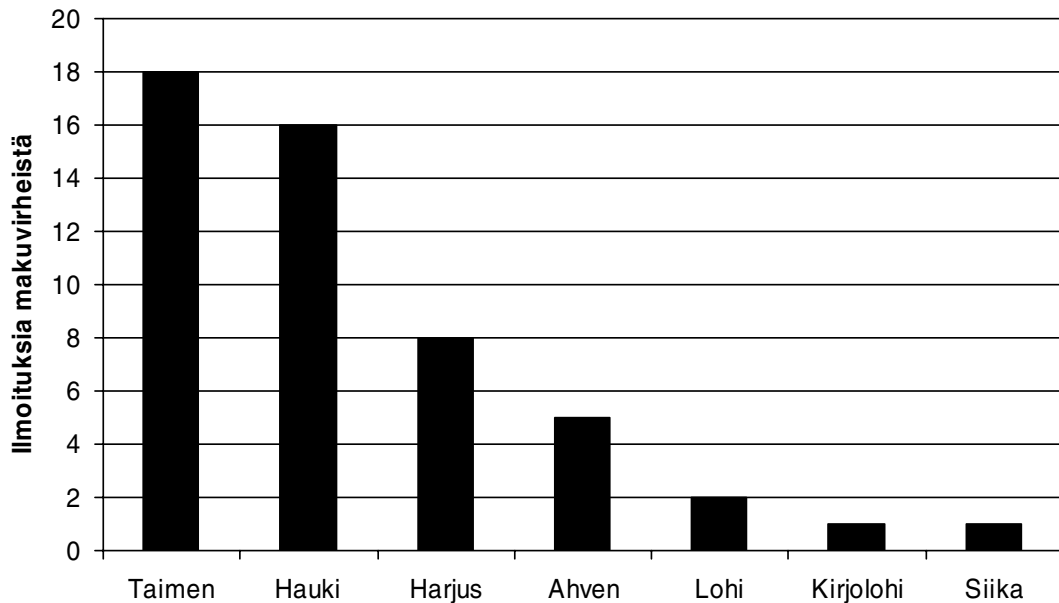

Kuva 8. Kiiminkijoen kalastustiedusteluun vastanneiden kalastajien havainnot elävistä tai kuolleista (saaliiksi saaduista) lohista kalastuskaudelta 2003.

Kalastajien ilmoittamien havaintojen mukaan suurten, yli 4-kiloisten lohien päänousu Kiiminkijokeen olisi tapahtunut kesäkuun toisella ja kolmannella viikolla (viikot 24 ja 25). Eräiden havaintojen mukaan isoja lohia olisi noussut jokeen vielä syyskuun alkupuolellakin. Alle 4-kiloisten lohien nousua oli havaittu lähes neljän kuukauden aikana (viikot 23–37). Osa näistä kaloista lienee kuitenkin ollut meritaimenia tai istutustaimenia. Vastauksia lohien päänousuajankohtaa koskevaan kysymykseen saatiin niukasti, joten arvio lohien noususta on vain suuntaa-antava.

2.6 Makuvirheet Kiiminkijoen kaloissa

Noin joka neljäs vastaaja oli havainnut saaliskaloissaan makuvirheitä. Niitä esiintyi yleisimmin heinä-elokuulla, jolloin jokivesi oli erityisen lämmintä. Makuvirheitä raportoitiin eniten taimenesta ja hauesta (kuva 9).

Kuva 9. Makuvirrehavainnot kalalajeittain Kiiminkijoessa vuonna 2003.

2.7 Kiiminkijoella kalastaneiden rahankäyttö

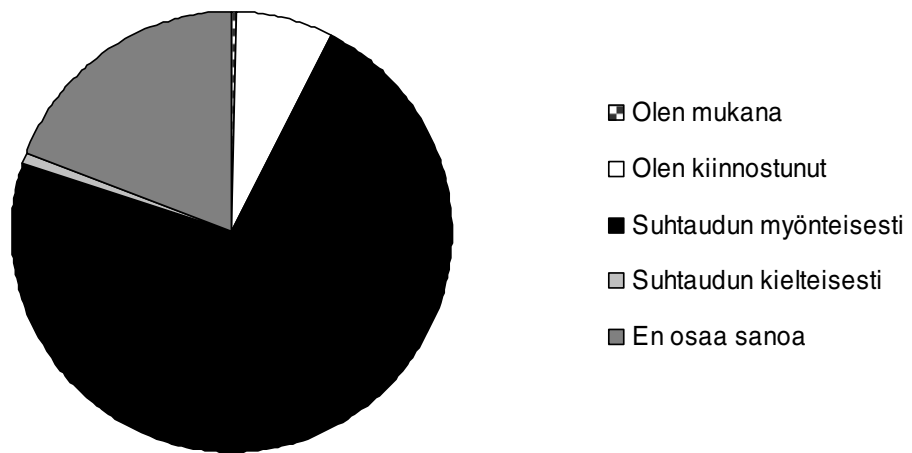
Kalastajat käyttivät Kiiminkijoen kalastukseen vuonna 2003 rahaa yhteensä 213 000 euroa. Eniten rahaa kului matkoihin ja polttoaineisiin, kalastuslupiin, kalastusvälineisiin ja elintarvikkeisiin. Majoittumiseen, opaspalveluihin tai kalastusvälineiden vuokraamiseen ei rahaa käytetty juuri lainkaan.

Kiiminkijokilaakson kuntien alueelle jäi eniten rahaa kalastuslupien myynnistä (noin 80 %), matkoista ja polttoaineiden ostosta (43 %) sekä elintarvikehankinnoista (38 %). Muut hankinnat tehtiin pääosin Kiiminkijokivarren kuntien ulkopuolella (liite 5).

Kiiminkijoella kalastaneet kuluttivat vuonna 2003 kaikkeen kalastukseensa rahaa noin miljoona euroa. Määrä on lähes viisinkertainen Kiiminkijoen kalastukseen käytettyyn summaan verrattuna. Eniten rahaa kului matkoihin ja polttoaineisiin sekä kalastusvälineisiin (liite 5). Rahankäytöstä päätellen Kiiminkijoella kalastaneet kulkivat kalassa enimmäkseen muualla.

2.8 Suhtautuminen kalastusmatkailun kehittämiseen Kiiminkijoella

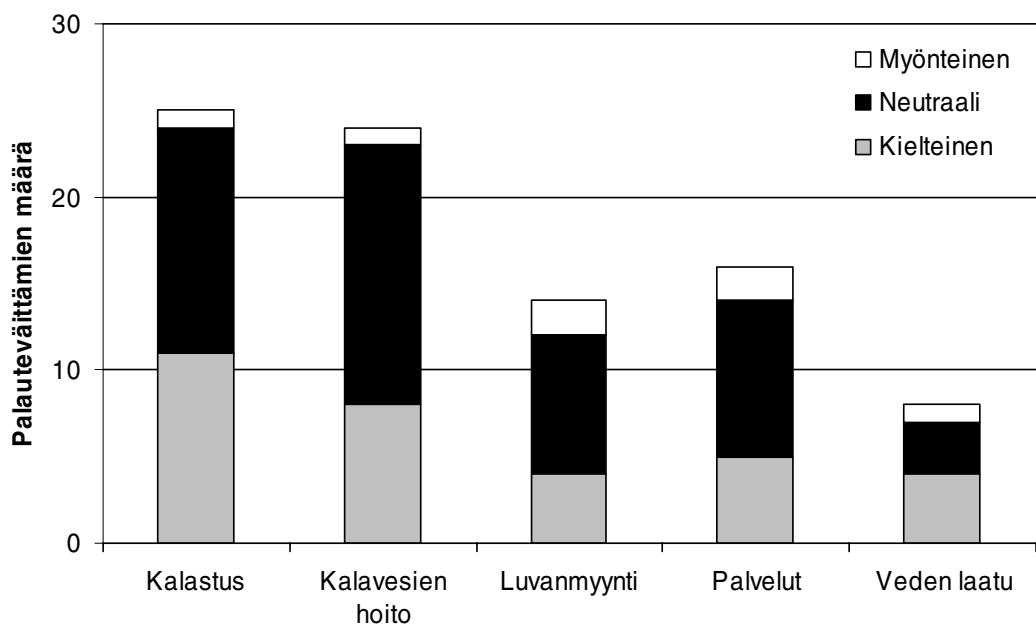
Kiiminkijoella kalastaneista yli 72 % suhtautui myönteisesti kalastusmatkailun kehittämiseen. Kielteisesti suhtautuvia oli alle 1 %. Kalastusmatkailusta oli kiinnostunut noin 7 % vastanneista. Kolmannes jokialueella kalastaneista ilmoitti haluavansa lisätietoa kalastusmatkailusta (kuva 10).

Kuva 10. Kiiminkijoella kalastaneiden suhtautuminen kalastusmatkailuun vuonna 2003.

2.9 Kiiminkijoella kalastaneiden sanallinen palaute

Sanallista palautetta antoi 156 Kiiminkijoella kalastanutta eli runsas puolet tiedusteluun vastanneista. Palaute oli sävyiltään enimmäkseen neutraalia tai kielteistä. Kielteistä palautetta annettiin eniten kalastukseen ja kalastusjärjestelyihin liittyvistä asioista sekä lupien hinnoista. Myös jokiveden laadusta ja vesistön kuormituksesta oltiin huolestuneita. Myönteistä palautettakin annettiin (kuva 11).

Kuva 11. Kiiminkijoella vuonna 2003 kalastaneiden vapaamuotoinen sanallinen palaute aihepiireittäin.

Eniten Kiiminkijoen kalastajat arvostivat luontaisesti lisääntyviä lohi-, meritaimen- ja harjuskantoja sekä siikaa ja rapua. Näiden kantojen tilaa haluttiin kohennettavan esimerkiksi istutuksin ja kunnostuksin. Kalastuksen säätelyssä osa kalastajista oli valmiita voimakkaiksiinkin toimiin. Jopa viiden vuoden mittaista rauhoitusta esitettiin.

Edellä mainitut lajit olivat myös halutuimpia saaliita. Niitä tavoittelemaan joelle oli tultu. Saaliin saaminen oli kuitenkin kalastajien mielestä liian epävarmaa. Isompien arvokalojen puuttuessa kalastettiin harjusta tai onkikokoisina istutettuja taimenia. Monille nämä lajit näyttivät olevan ensisijaisia pyynnin kohteita. Jotkut kalastajat olivat tyytyväisiä saamistaan hauista ja ahvenista, mutta yleensä taimen, lohi ja harjus olivat näitä selvästi halutumpia saalislajeja.

Saaliiksi saadut harjukset olivat kalastajien mukaan enimmäkseen alamittaisia, mitä pidettiin osoituksena harjuksen ylikalastuksesta. Eräs vastaaja ehdotti väkäsättömän koukun käyttöä vieheissä. Tämä käytäntö helpottaisi alamittaisten harjusten vapauttamista sekä säästäisi lisäksi monen alamittaisen lohien ja taimenen hengen.

Kalojen makuvirheistä tuli paljon mainintoja. Niitä havaittiin heinä-elokuussa eri puolilla jokea lähes kaikissa saaliiksi saaduissa kalalajeissa. Monien mielestä makuvirheisiin olivat syynä turvealueilta ja ojituksista kulkeutuva humusliete sekä paikoin maatioilta ja yhdyskunnista peräisin oleva kuormitus. Veden kerrottiin olleen laadultaan huonointa hitaasti virtaavissa ja lämpimissä joen osissa. Vedessä oli havaittu hajua lämpiminä aikoina.

Kiiminkijoessa äskettäin tehtyjä kunnostuksia pidettiin onnistuneina. Toisaalta ihmeteltiin sitä, ettei joen alaosan koskia ollut kunnostettu. Eräät kalastajat olivat nimittäin havainneet lohien jääneen Haukiputaan kirkonkylään menevän tien sillan alle. Paikka sijaitsee alimpien koskien alapuolella, joen ja meren yhtymäkohdassa. Kiiminkijoessa toivottiin tehtävän kunnostuksia myös tulevana vuosina. Vastaajat halusivat kalojen nousua edistäviä kunnostuksia, kutusoraikkojen uusintaa, liettyneiden alueiden ruoppausta ja vesikasvillisuuden poistoa. Monet toivoivat rantapensaikkojen raivausta heitokalastuksen helpottamiseksi.

Kiiminkijoen rantarakentamiseen ja kalastuksen järjestämiseen ranta-alueilla toivottiin parannuksia. Useiden kalastajien mielestä on vaikeaa tai epämiellyttävää kalastaa alueella, jossa asumukset sijaitsevat lähellä rantaa. Monilla kalastajilla näytti olevan mielikuva tai toive erämaisesta Kiiminkijoesta. Jopa laavut ja niille johtavat tiet haluttiin kauemmaksi rannasta, jotta tulipaikoilla tapahtuva seurustelu ei häiritsisi kalastusta.

Kalastajien ja joidenkin mökkiläisten mielestä kalastukseen tarkoitettujen paikkojen varustusta ja niille kulkua tulisi parantaa runsaasti nykyisestä. Ongelmien vähentämiseksi Kiiminkijoen varteen kaivattiin lisää paikoitusalueita. Kalastuspaikoille ja laavuille toivottiin pääteiltä saakka lähteviä opasteita sekä niihin toimivaa puu- ja jätehuoltoa. Eräs ulkomaalainen vierailija kiinnitti palautteessaan huomiota laavujen ja rannan epäsiisteyteen. Eräät paikkakuntalaiset olivat pahoittaneet mielensä siitä, että joistakin rantalaavuista oli tullut nuorison juhlintapaikkoja.

Aikaisempina vuosina tehdyt runsaat onkikokoisten taimenten istutukset näyttivät totuttaneen Kiiminkijoen kävijät lähes varmaan saaliiseen. Yleinen käsitys ja tyytymättömyyden aihe olikin se, että vähennettyjen istutusten takia ei tule saalista eikä kannata kalastaa. Lupahintojen korotukseen oltiin tyytymättömiä, koska pyyntikokoisten taimenten istutuksia oli samaan aikaan vähennetty. Erityisesti monet paikkakuntalaiset ja mökkiläiskalastajat kokivat lupamaksun liian korkeaksi suhteessa saamaansa saaliiseen. Muualta tulleille kalastajille onkitaimiten vähyys aiheutti tyytymättömyyttä lähinnä silloin, kun esimerkiksi kalapaikkaesitteillä oli luotu taimeneen liittyviä odotuksia. Vastaajilla oli pyyntikokoisten taimenien istutustavoista erilaisia, keskenään ristiriitaisia näkemyksiä.

Joidenkin kalastajien mielestä Kiiminkijoella oli paikoin liikaa kalastajia. Varsinkin onkikokoisten taimenien istutuspaikoilla kerrottiin viikkorauhoitusten jälkeen olevan

ruuhkaa. Toisaalta oltiin tyytyväisiä siitä, että ”istarikosket” purkavat painetta muilta koskilta. Joelle toivottiin paikkoja, joissa vain perhokalastus olisi sallittua.

Pyyntimuodoista eniten arvosteltiin jokisuun ja lähirannikon rysä-, loukku- ja verkkopyyntiä. Tämän ja joessa tapahtuvan verkkopyynnin katsottiin olevan voimakkaassa ristiriidassa lohi- ja meritaimenkantojen elvytyksen kanssa. Hämmästyttäen kalastajissa aiheutti myös se, että lohen- ja taimenenpoikasten onginta koskista oli edelleen varsin yleistä. Yhtä hyvin voidaan kysyä, onko Kiiminkijoen kesäaikainen verkkopyynti mielekäästä, kun makuhaitat ovat niinkin yleisiä, kuin tämän tutkimuksen perusteella ilmeni.

Huomattavan monet vapakalastajat harrastivat Kiiminkijoella catch and release -pyyntiä eli pyydystä ja päästä -kalastusta. Sen kohteena oli useita kalalajeja. Pyydystä ja päästä -kalastuksen yleistymisen Kiiminkijoella johtuu osittain myös siitä, ettei keskikesän pahalta maistuvia kaloja halua ottaa saaliiksi.

Useat kalastajat raportoivat luvattomasta pyynnistä ja vaativat valvonnan voimakasta tehostamista. Eräskin kalastaja kertoi kalastaneensa joella kymmenen vuotta, eikä lupaa ollut tarkastettu tänä aikana kertaakaan. Myös nuorten kalastus haluttiin luvanvaraiseksi.

Monet vastaajat olivat kiinnostuneita saamaan enemmän tietoa kalastuksesta ja kalapaikoista. Kokemattomat kalastajat halusivat hyvien monikielisten opasteiden ja seikkaperäisten karttojen lisäksi jopa vihjeitä sopivista vieheistä. Ulkopaikkakuntalaisille ja ulkomaalaisille on tärkeää saada tietää myös, missä ei saa kalastaa tai liikkua. Monet vastaajat olivat kiinnostuneita saamaan lisätietoa kalastusmatkailusta ja sen kehittämisestä.

Sanallista palautetta on eritelty tarkemmin liitteessä 6.

3. Kalastus Kuivajoella ja Kuivajoen edustan merialueella

3.1 Kuivajoen ja merialueen kalastustiedustelu

Kuivajoelta ja Kuivajoen edustan merialueelta tehtiin vuonna 2003 erilliset kalastustiedustelut. Tiedustelut lähetettiin niille kalastajille, jotka olivat kirjoittaneet kalastuslupaan osoitteensa. Kuivajoella osoitetiedot oli kirjattu melko hyvin. Karttapiirrokset kohdealueista ovat liitteessä 3.

Merialueen tiedustelu osoitettiin Kuivaniemen kalastuskunnan verkkokalastusluvan lunastaneille tai kiinteän rysäkalastuspaikan vuokranneille kalastajille. Osa verkko-pyyntiä harjoittaneista kalasti myös Kuivajoella, joten osa Kuivajoen pyyntitiedoista sisältyy oheisessa tarkastelussa merikalastukseen.

Jokialueen tiedustelu lähetettiin kalastajille, jotka olivat lunastaneet Kuivajoen yhteisluvan tai Oijärven kalastusyhtymän kalastusluvan.

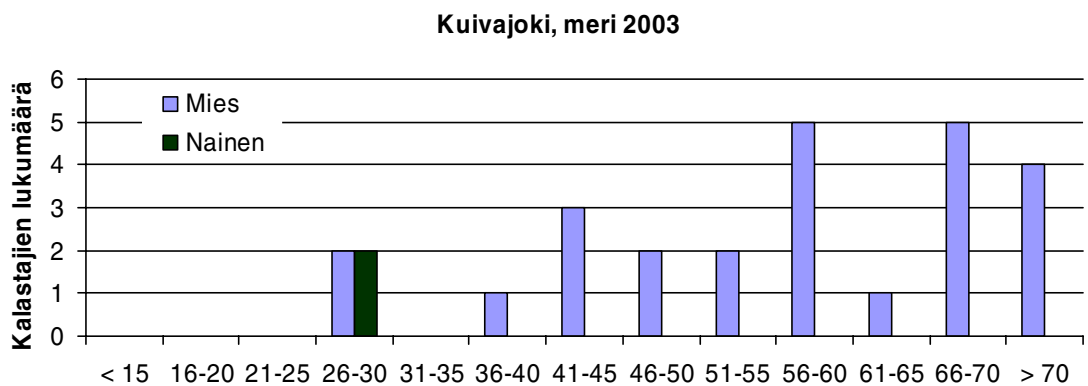
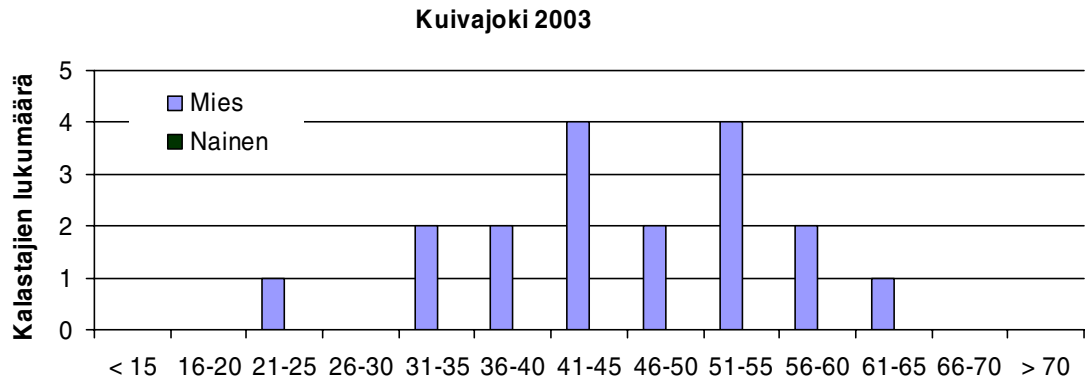
Kuivajoen meri- ja jokialueelle oli myyty vuonna 2003 yhteensä 83 kalastuslupaa. Jokialueelle myytyjen lupien määrä oli hieman yli puolet kokonaislupamäärästä. Määrä on vuoden 2003 tasoa. Kaikki myydyt luvat olivat kausilupia.

Kalastustiedustelu lähetettiin 33:lle merialueella ja 37:lle jokialueella kalastaneelle. Merialueen tiedusteluun vastasi 63 % ja jokialueen tiedusteluun 46 % tiedustelun saaneista (liitteet 1 ja 2).

Karttapiirrokset kohdealueista ovat liitteessä 6.

3.2 Kuivajoella ja merialueella kalastaneet

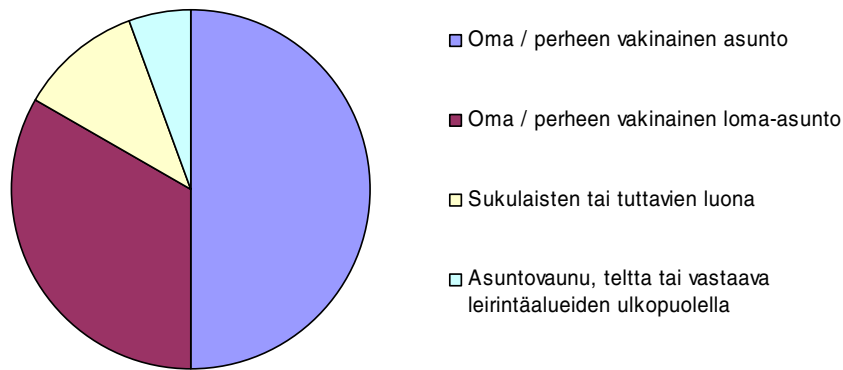
Joella kalastaneet olivat selvästi nuorempia kuin merellä kalastaneet. Jokialueella kalastaneista alle 20 % oli yli 55-vuotiaita. Merialueella heitä oli lähes 70 %. Nuoret kalastajat puuttuivat lähes täysin sekä joelta että mereltä. Merialueen kahta naiskalastajaa lukuun ottamatta kaikki vastanneet olivat miehiä (kuva 12).

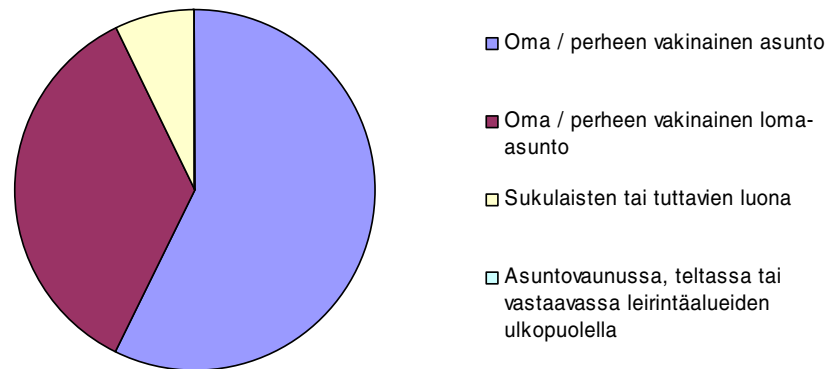
Kuva 12. Kuivajoella ja Kuivajoen edustan merialueella vuonna 2003 kalastaneiden ikä ja sukupuoli.

Valtaosa kalastaneista oli kotoisin Oulun läänistä. Kuivaniemen ulkopuolelta saapuneiden osuus oli jokialueella 56 % ja merialueella 43 %. Sekä merelle että joelle lähdettiin kalaan useimmiten omasta tai perheen vakinaisesta asunnosta tai loma-asunnosta. Noin puolet kalastaneista ilmoitti majoittuneensa kotonaan ja runsas kolmannes omassa tai perheensä loma-asunnossa (kuva 13).

Majoittuminen / Kuivajoki v. 2003

Majoittuminen / Kuivajoen edusta v. 2003

Kuva 13. Kuivajoella tai sen edustan merialueella kalastaneiden majoittumisen kalastuksen yhteydessä.

Jokivarressa asuneiden paikkakuntalaisten vakinainen asunto sijaitsi lähes poikkeuksetta alle kilometrin etäisyydellä jokirannasta. Merellä kalastaneet asuivat yleensä yli 5 kilometrin etäisyydellä meren rannasta. Useimpien ulkopaikkakuntalaisten mökit sijaitsivat rannan läheisyydessä, niin jokivarressa kuin meren äärelläkin.

Noin joka kymmenes kalastaja asui kalareissullaan sukulaisten tai tuttavien luona. Matkailijoille tarkoitettuja majoituspalveluja ei käytetty.

3.3 Kalastus Kuivajoella ja merialueella

Kalastukseen käytetty aika

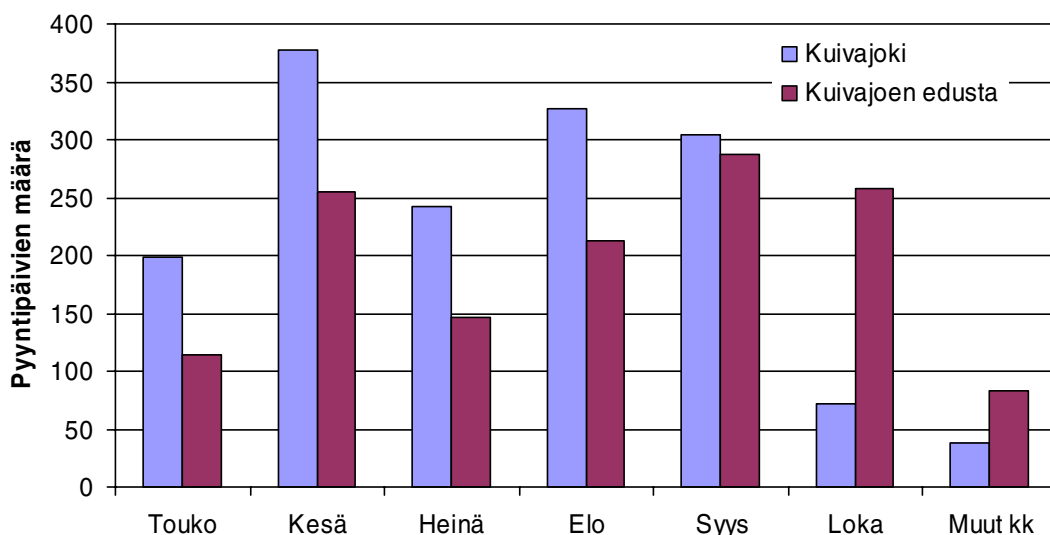
Kalastus Kuivajoella ja sen edustan merialueella oli kokonaispyyntiajasta päätellen vuonna 2003 varsin vähäistä. Kalastustunteja kertyi Kuivajoella noin 30 % edellisvuotista vähemmän, mutta kalastuspäivien yhteismäärä oli aikaisempaa suurempi. Kalassa käytiin siten useammin kuin ennen, mutta siellä oltiin kerralla vähemmän aikaa. Kalareissun kesto ja kalastuspäivien määrä olivat joella ja merialueella lähes yhtä suuret

(taulukko 3). Kalastus oli luonteeltaan paikallista: kalastajat olivat paikkakuntalaisia tai muualta kotoisin olevia mökkiläisiä.

Taulukko 3. Kalastukseen käytetty aika Kuivajoella ja sen edustan merialueella vuosina 2002 ja 2003. Pyyntituntien määrä on arvioitu kalastajien ilmoittamien pyyntivuorokausien ja -tuntien perusteella.

	Kuivajoki 2002	Kuivajoki 2003	Kuivajoen edusta, meri 2003
Kalastuspäivän pituus keskimäärin, tuntia	3,5	2,2	2,3
Kalastuspäiviä yhteensä	1 192	1 522	1 367
Pyyntitunteja yhteensä	4 218	2 654	2 856
Kalastaneita eri henkilöitä	52	40	33
Pyyntitunteja keskimäärin / henkilö	81	66	87
Kalastuspäiviä keskimäärin / henkilö	23	38	41

Kuivajoella kalastettiin vilkkaimmin kesä-, elo- ja syyskuussa. Merialueella pyynti painottui alkukesään ja syksyyn (kuva 14).

Kuva 14. Kalastuksen ajoittuminen Kuivajoella ja Kuivajoen edustan merialueella kalastajien ilmoittamien pyyntipäivien perusteella vuonna 2003.

Pyynnin alueellinen jakaantuminen

Jokialueen tiedusteluun vastanneiden pyyntiajasta noin kolmannes kului merialueella, kolmannes jokisuun ja Luujoen sillan välisellä alueella sekä kolmannes Luujoen sillan ja Luola-aavan ylimmän sillan välisellä alueella. Muualla Kuivajoen vesistössä kalastettiin tiedustelun mukaan vähän (taulukko 4). Oijärven kalastus lienee kuitenkin ollut huomattavasti vilkkaampaa, kuin tulokset osoittavat.

Taulukko 4. Kalastuspäivät Kuivajoen osa-alueilla vuonna 2003, prosenttia (%) kalastuspäivien kokonaismäärästä.

Alue	%
Merialue	29
Jokisuu–Asemankylän silta	16
Asemankylän silta–Luujoen silta	17
Luujoen silta–Luola-aavan silta	20
Luola-aavan silta–Oijärven luusua	12
Oijärvi	1
Kivijoki	2
Hamarinjoki	1
Luuajoki	1
Yhteensä	100

Merialueella kalastaneiden pyyntiajasta noin puolet kului Kuivajoen edustan kylänvesillä (Kuivaniemen osakaskunta) ja noin kolmasosa meren yleisvesialueella tai muilla kylänvesillä. Viidesosa kokonaisuudesta käytettiin kalastukseen Kuivajoella tai muilla sisävesillä (taulukko 5).

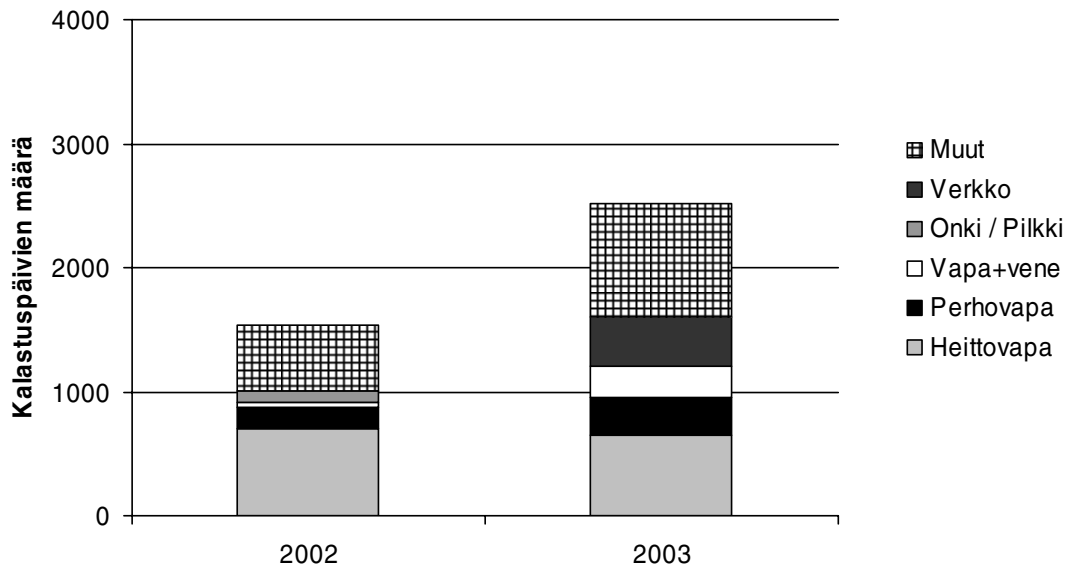
Taulukko 5. Kalastuspäivät Kuivajoen edustan merialueella vuonna 2003, prosenttia (%) kalastuspäivien kokonaismäärästä.

Alue	%
Kuivajoen edustan kylänvedet	48
Yleisvedet tai muut kylänvedet	31
Kuivajoki	16
Muut sisävedet	5
	100

Tärkeimmät pyyntivälineet

Kuivajokilaakson kalastuksesta noin puolet tapahtui heittovavalla, perholla tai vavalla veneestä (kuva 15). Viidesosa pyyntipäivistä käytettiin verkkokalastukseen, jota harjoitettiin etenkin joen alajuoksulla ja läheisellä merialueella. Muista pyyntimuodoista yleisimpiä olivat rapujen mertapyynti, jokialueen mertapyynti ja koukkukalastus. Yli kolmasosa kokonaispyyntiajasta käytettiin näitä pyyntivälineitä.

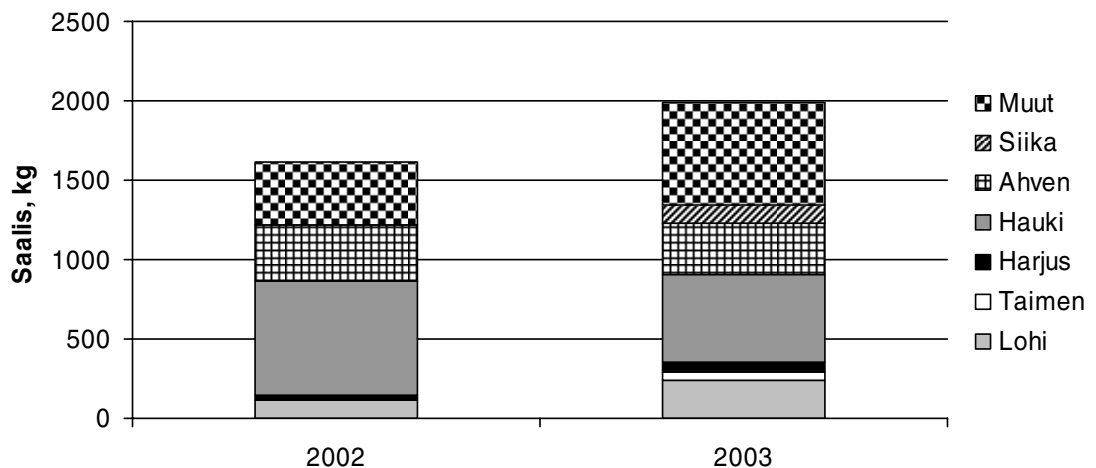
Merellä kalastettiin eniten siikaverkoilla sekä rysillä ja loukuilla. Seuraavaksi eniten aikaa käytettiin nahkiaisten pyyntiin.

Kuva 15. Kalastuspäivät pyyntimuodoittain Kuivajoen kalastuksessa vuosina 2002–2003.

3.4 Kuivajoen ja merialueen kalansaalis vuonna 2003

Kuivajoesta pyydettiin vuonna 2003 yhteensä noin 2 000 kiloa kalaa. Saalis oli jonkin verran suurempi kuin vuonna 2002. Yleisimpiä saalislajeja jokialueella olivat ahven, hauki ja harjus. Painon mukaan eniten saatiin haukea ja ahventa. Lohisaalis oli edellisvuotista suurempi: arviolta 72 lohta, yhteispainoltaan 235 kiloa. Muista lajeista eniten saatiin lahnoja, joita oli joidenkin kalastajien saaliissa runsaasti (kuva 16, liite 4).

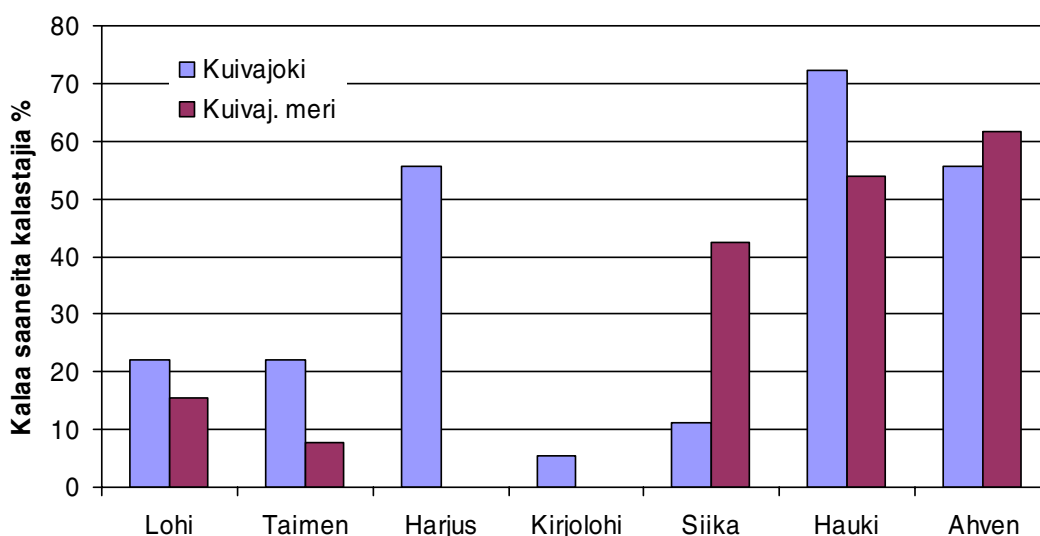
Kuva 16. Kuivajoen kalansaalis vuosina 2002 ja 2003. Kuivajoen edustan merialueen saaliit eivät ole mukana kuvassa.

Kuivajoen edustan merialueen kokonaissaalis oli noin 3 700 kiloa. Yleisimmät saalislajit olivat maiva (perämeren muikku), ahven, siika, silakka ja hauki. Jotkut kalastajat saivat runsaasti lahnoja. Lohisaalis oli tiedustelun mukaan 50 yksilöä, yhteensä 142 ki-

loa. Taimenta, harjusta ja madetta saatiin melko vähän. Merialueen saalisarvio on korkeintaan suuntaa-antava. Esimerkiksi mereltä ja jokisuusta pyydetty lohisaalis on melko varmasti ollut edellä mainittua suurempi.

Kalastajien ilmoitusten mukaan saaliiksi saatujen lohien keskipaino oli jokialueella 2,8 kiloa ja merialueella 3,1 kiloa (liite 4).

Joella kalastaneiden varmin saaliskala oli hauki, jonka sai noin 70 % kalastaneista. Ahvenen, samoin kuin harjuksen, sai puolet kalastajista. Lohen ilmoitti saaneensa saaliikseen jokialueella joka viides ja merialueella joka kuudes kalastaja. Merialueella kalastaneet saivat varmimmin saaliikseen ahvenen, hauen tai siian (kuva 17).

Kuva 17. Kuivajoelta tai sen edustan merialueelta vähintään yhden saaliskalan saaneiden kalastajien osuus kalastukseen osallistuneista kalastuskaudella 2003.

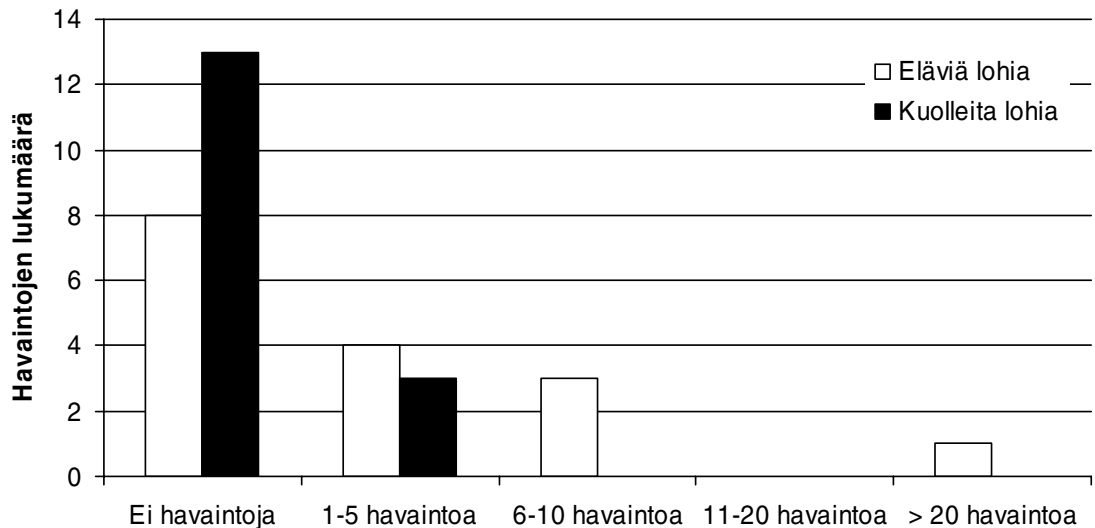
Jokialueen kalastajat toivoivat eniten saaliikseen taimenta ja lohta. Muita suosittuja lajeja olivat harjus, siika, hauki ja ahven.

Kuivajoelta saadut lohet ja taimenet ilmoitettiin saadun enimmäkseen verkoilla. Haukea pyydettiin pääasiassa heittovavalla. Veneestä tapahtuneen vapapyyntin saalista olivat ahvenet ja hauen. Harjusta kalastettiin heittovavalla ja perholla.

Koko Kuivajoen vesistöä pidettiin suosittuna ahvenen ja hauen pyyntialueena. Harjusta tavoiteltiin joen ala- ja keskijuoksulta Oijärven luusuaan saakka. Monien vastaajien mielestä joen alaosa Kuivajokisuulta Luujoen sillalle saakka oli suosittua siianpyyntialuetta. Lohta tavoiteltiin tasaisesti eri puolilta Kuivajokea. Lahnoja oli havaittu laajalla alueella Kuivajoen vesistössä, rannikkoa myöten. Lahnaa ei kuitenkaan yleensä haluttu saaliiksi.

3.5 Havainnot Kuivajoen lohista

Kuivajoen tiedusteluun vastanneista kalastajista noin puolet ilmoitti nähneensä eläviä lohia (kuva 18). Merialueen kalastajilta asiaa ei kysytty.

Kuva 18. Kuivajoen kalastustiedusteluun vastanneiden kalastajien havainnot elävistä tai kuolleista (saaliiksi saaduista) lohista kalastuskaudella 2003.

Merellä oli havaittu isoja, yli 4-kiloisia nousukaloja touko-kesäkuun vaihteessa viikoilla 22 ja 23 sekä kesäkuun lopulla viikoilla 26 ja 27. Jokialueen havainnot olivat isojen lohien osalta samansuuntaiset. Lohikossien päänousu havaittiin merellä viikoilla 32–33 ja jokialueella viikoilla 35–36. Vastauksia saatiin vähän, joten arviot ovat vain suuntaa-antavia.

Saaliskaloissa havaittiin heinä-elokuussa jonkin verran makuvirheitä. Niistä ilmoitti noin 15 % jokialueen tiedusteluun vastanneista ja noin 35 % merialueen vastaajista. Makuvirheitä oli havaittu muun muassa hauissa, harjuksissa, ahvenissa, nahkiaisissa ja lohissa, yleisimmin heinä-elokuussa.

3.6 Kuivajoella ja merialueella kalastaneiden rahankäyttö

Vuonna 2003 Kuivajoella kalastaneet käyttivät kalastukseensa rahaa yhteensä 17 000 euroa, josta eniten kului veneen varusteluun, elintarvikkeisiin ja kalastusvälineisiin. Noin 90 % kalastusluvista sekä yli 70 % matkoista ja polttoaineista ostettiin Kuivaniemen kunnasta. Elintarvikehankinnoista sekä veneen käyttöön ja varusteluun liittyvistä hankinnoista tehtiin kunnan alueella 30–40 %.

Merialueella kalastaneet käyttivät kalastukseensa rahaa yhteensä 38 000 euroa. Suurimmat kustannuserät olivat veneen varustelu, matkat ja polttoaineet sekä kalastusvälineet. Summasta oli puolet käytettiin Kuivaniemen kunnan alueella. Kalastusvälineissä osuus oli jopa 80 % (liite 5).

Kalastajilta tiedusteltiin myös kaikkien kalastukseen käytettyä rahasummaa (liite 5). Tulosten perusteella on arvioitavissa, että Kuivajoella tai sen edustan merialueella vuonna 2003 kalastaneet eivät juurikaan käyneet kalassa muualla ja pyynti oli lähes täysin harrastusmaista. Vastaukset ovat kuitenkin osittain puutteellisia ja tulokset ristiriitaisia.

3.7 Suhtautuminen kalastusmatkailun kehittämiseen Kuivajoella ja merialueella

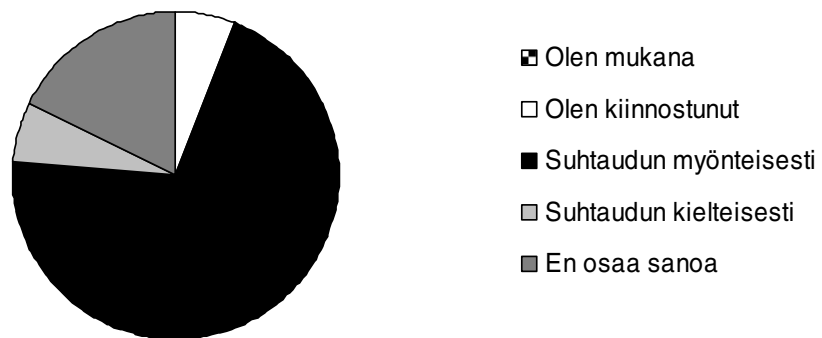
Suurin osa Kuivajoella ja merialueella kalastaneista suhtautui myönteisesti kalastusmatkailun kehittämiseen (kuva 19). Noin puolet jokialueen kalastajista ilmoitti haluvansa lisätietoa kalastusmatkailusta. Merialueen kalastajilla kiinnostus matkailuun oli vieläkin suurempaa. Jotkut olivat kiinnostuneita kalastusmatkailun opastominnasta tai ohjelmopalveluista.

Muualta tulleet kalastajat näkivät Kuivajoen kalastuksessa kehittämismahdollisuuksia, mutta vaikeutena pidettiin vanhakantaista ja osin kaunaistakin kalastuskulttuuria. Eri-tyisesti joessa ja jokisuussa tapahtuvaa verkkopyyntiä arvosteltiin voimakkaasti. Oppia kalastuskulttuurin kehittämiseen ja lohenpyynnin järjestämiseen suositeltiin haettavaksi esimerkiksi Etelä-Ruotsin rannikkojoilta.

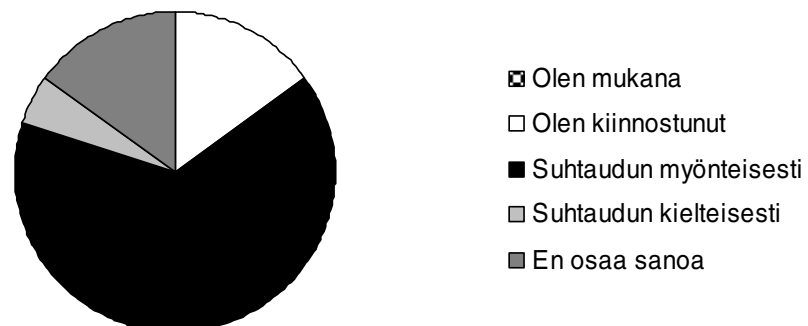
Matkailun kehittämisen ongelmana pidettiin myös tiivistä ranta-asutusta, erityisesti joen alaosalla. Kalastusmatkailun kehittämisessä toivottiin edettävän varovaisesti varsinkin taajaan asutuilla ranta-alueilla. Erään vapakalastajan näkemys asiasta oli, että tiheään asutulla alueella ei ole kovin mukava kalastaa. Melkoinen haaste jokivarren moninaiskäytön kehittäjille.

Merialueen kalastusmatkailua toivottiin kehitettävän Vatunkiin ja Merihelmen yhteyteen. Vatunkiin toivottiin kalastukseen liittyviä tapahtumia ja kahvilapalveluja myös kevättalveksi. Myös Merihelmen ohjelmopalvelujen kehittämisessä nähtiin mahdollisuuksia.

Suhtautuminen kalastusmatkailuun Kuivajoki 2003

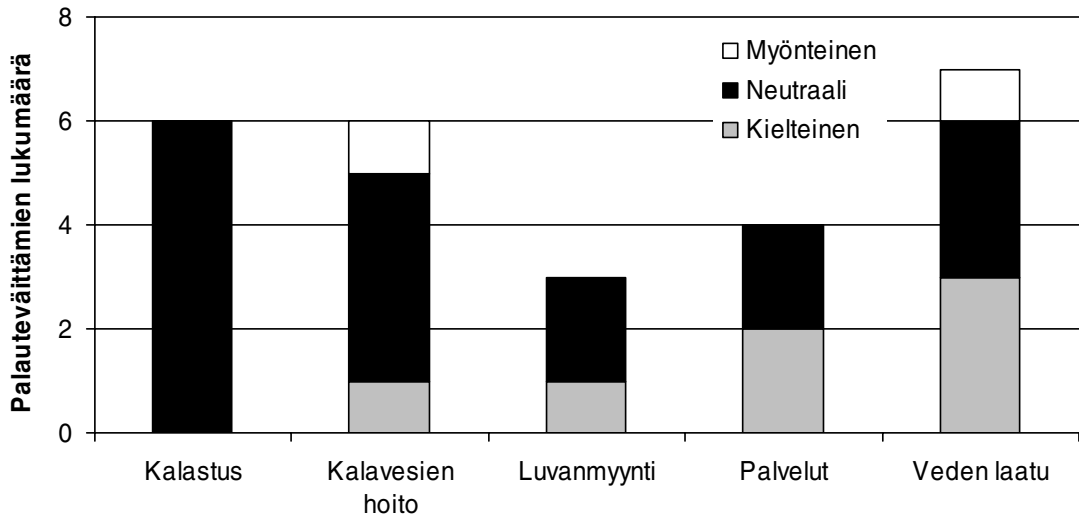
Suhtautuminen kalastusmatkailuun Kuivajoki / meri 2003

Kuva 19. Kuivajoella tai Kuivajoen edustan merialueella kalastaneiden suhtautuminen kalastusmatkailun kehittämiseen.

3.8 Kuivajoella ja merialueella kalastaneiden sanallinen palaute

Sanallista palautetta antoi 17 Kuivajoella kalastanutta. Näkemykset olivat kalastuksen ja kalavesien hoidon osalta pääosin neutraaleja. Eniten kielteistä palautetta tuli palveluista ja veden laadusta. Myönteistä palautetta annettiin kalavesien hoitoon ja veden laatuun liittyvistä asioista (kuva 20).

Kuva 20. Kuivajoella vuonna 2003 kalastaneiden vapaamuotoinen sanallinen palaute aihepiireittäin.

Jokivarressa kalastaneet kaipaivat tärkeimpien lohisuvantojen, kuten Laasuvannon, rauhoittamista ainakin verkkopyynniltä. Lohen lisäksi kiinnitettiin huomiota myös muiden kalakantojen hoitoon. Erityisesti harjuksen ja taimenen tilasta oltiin huolestuneista. Särkikalojen määrän kerrottiin lisääntyneen. Kuivajoessa esiintyvää rapukantaa haluttiin suojella rapurutolta säilyttämällä ravustus vain paikallisten asukkaiden ja mökkiläisten toimintana.

Jokisuvantoja pidettiin monin paikoin liian matalina. Veden pintaa toivottiin korotettavan muun muassa Peukaloisenkosken yläpuolisessa Isosuvannossa, joka on entinen kuuluisa lohisuvanto. Oijärven tempoilevaa juoksutusta ja siitä aiheutuvaa suurta virtaamavaihtelua arvosteltiin voimakkaasti. Tilanne oli parantunut uuden pohjapadon rakentamisen myötä, mutta vielä lokakuussa oli havaittu voimakasta juoksutusta.

Jokiveden huono laatu ärsytti eniten ranta-asukkaita ja mökkiläisiä. Osoituksena joen rehevöitymisestä pidettiin myös vesikasvillisuuden lisääntymistä viimeisen vuosikymmenen aikana. Vesistön tila ei kuitenkaan ollut kaikkien kalastajien suurin huolenaihe, mutta veden laadun parantumista pidettiin edellytyksenä kalakantojen hyvinvoinnille ja kalastusmatkailun kehittymiselle. Puutteista huolimatta Kuivajokea pidettiin melko hyvänä kalastusjokena.

Kalastuslupajärjestelmää toivottiin kehitettävän yhteen kalastuslupaan pohjautuvaksi. Lupien liitteeksi toivottiin karttaa, josta näkyisivät keskeisimmät kalastuskohteet, paikoitusalueet, ajoreitit ja palvelut.

Jokivarteen toivottiin lisää opasteita, heittopaikkoja, tulistelupaikkoja, laavuja ja pysäköintipaikkoja.

Merialueella kalastaneilta saatiin sanallista palautetta vähemmän kuin jokikalastajilta. Vastanneet olivat huolissaan veden huonosta laadusta joessa ja rannikolla. Särkikalojen kerrottiin lisääntyneen. Erään kalastajan mukaan Kuivajokeen pyrkivistä lohista,

vaellusiiosta ja nahkiaisista pyydetään suurin osa verkolla ensimmäisen 3 kilometrin matkalla. Eräs kalastaja tiesi joen alaosalta saadusta kymmenien lohien verkkosaaliista, mikä sai hänet pohtimaan kalastajien moraalaa.

Kalastuksen valvontaa haluttiin tehokkaammaksi niin merellä kuin joellakin. Jotkut kalastajat olivat itse kiinnostuneita ryhtymään valvontatehtäviin. Myös kalastussääntöjen parempaa noudattamista toivottiin.

Sanallista palautetta on eritelty tarkemmin liitteessä 6.

4. Kalastus Pyhäjoella ja Pyhäjoen edustan merialueella

4.1 Pyhäjoen ja merialueen kalastustiedustelu

Pyhäjoelta ja Pyhäjoen edustan merialueelta tehtiin vuonna 2003 erilliset kalastustiedustelut. Merialueelta tiedustelu tehtiin ensimmäistä kertaa.

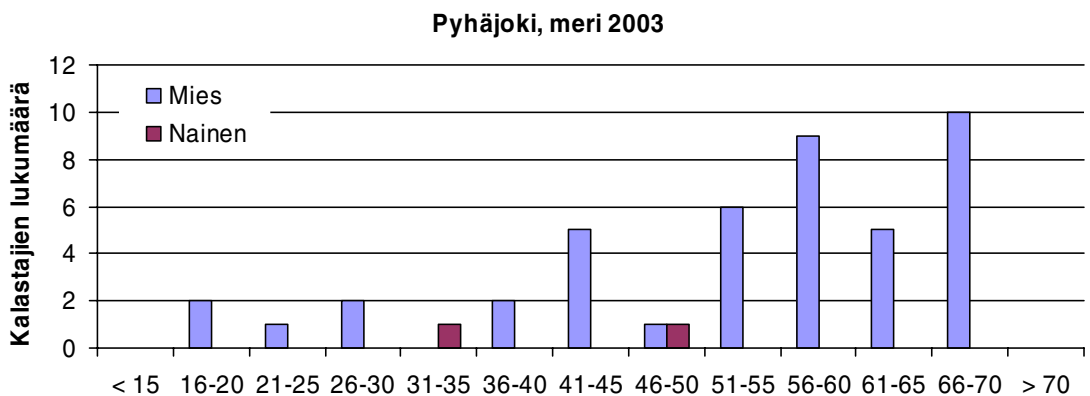
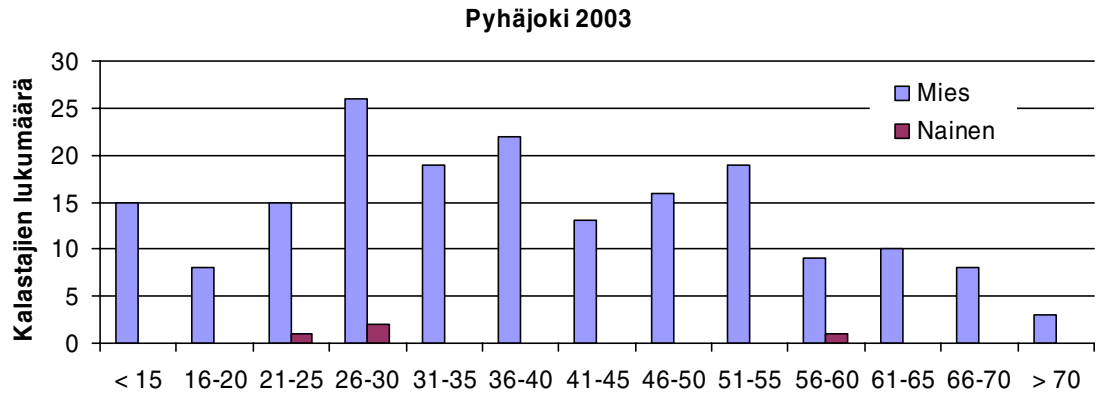
Pyhäjokivarressa myytiin lupatietojen perusteella yhteensä 739 kalastuslupaa ja kalastukseen osallistui 654 henkilöä. Luvista 72 % oli kausilupia ja 26 % vuorokausilupia. Kolmelta keskijuoksun kalastuskunnalta ei saatu tiedusteluun tarvittavia tietoja, joten lupamäärät ovat todellisuudessa olleet mainittua suuremmat. Tietojen puutteellisuus heikentää myös tulosten vertailukelpoisuutta edellisten vuosien tuloksiin nähden. Kalastustiedustelu lähetettiin 65 %:lle kalastaneista. Hyväksytyjä vastauksia saatiin 181.

Pyhäjoen edustan merialueen yksityisvesille oli myyty 218 kalastuslupaa. Pyhäjoen ja Parhalahden kalastajaseurain yhdistysten vesialueilla kalastaneita oli 216. Kalastustiedustelu postitettiin noin joka toiselle kalastaneelle. Hyväksytyjä vastauksia saatiin 46.

Tiedustelujen perustiedot on esitetty tarkemmin liitteissä 1 ja 2. Karttapiirroksat kohdealueista ovat liitteessä 3.

4.2 Pyhäjoella ja merialueella kalastaneet

Pyhäjoella kalastaneet olivat merialueella kalastaneita selvästi nuorempia. Jokialueella kalastaneista vain 26 % oli yli 50-vuotiaita, kun merellä kalastaneista tämänikäisiä oli noin 70 %. Jokialueella kalastaneissa oli muutoinkin tasaisemmin eri-ikäisiä kuin merellä kalastaneissa. Lähes kaikki kalastajat olivat miehiä (kuva 21).

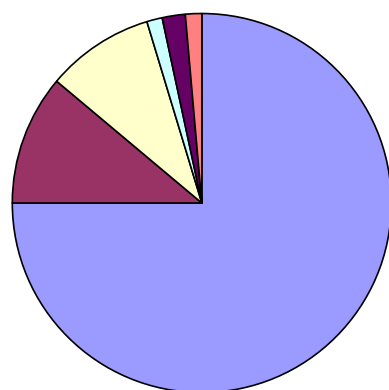
Kuva 21. Pyhäjoella tai sen edustan merialueella kalastaneiden ikä ja sukupuoli.

Pyhäjoen kalastus oli luonteeltaan hyvin paikallista, sillä 71 % kalastaneista oli paikkakuntalaisia. Kaikki merialueella kalastaneet olivat vastausten mukaan kotoisin Pyhäjoen kunnasta.

Sekä merelle että joelle lähdettiin useimmiten kalaan omasta kodista. Merialueella kalastaneista noin 90 % asui enintään 5 kilometrin päässä merestä. Joella kalastaneista paikkakuntalaisista noin 60 % asui enintään kilometrin päässä jokirannasta. Mökkimajoittuminen oli yleisempää merellä kalastaneilla.

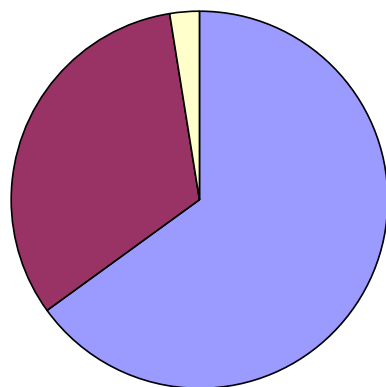
Ulkopaikkakuntalaisten kiinnostuksesta Pyhäjokea kohtaan kertoo se, että yli viidenneksellä oli mökki tai tontti jokirannassa ja että yli puolet ulkopaikkakuntalaisista tuli Pyhäjoelle nimenomaan kalastamaan. Matkailijoille tarkoitettuja majoituspalveluja käyttivät vain joella kalastaneet, ja hekin hyvin vähän (kuva 22).

Majoittuminen / Pyhäjoki 2003

- Oma / perheen vakinainen asunto
- Oma / perheen vakinainen loma-asunto
- Sukulaisten tai tuttavien luona
- Asuntovaunussa, teltassa tai vastaavassa leirintäalueiden ulkopuolella
- Matkailijoille tarkoitettu kaupallinen majoituspalvelu tai leirintäalue
- Kiiminkijokivarren kuntien ulkopuolella

Majoittuminen / Pyhäjoen edustan merialue 2003

- Oma / perheen vakinainen asunto
- Oma / perheen vakinainen loma-asunto
- Sukulaisten tai tuttavien luona

Kuva 22. Pyhäjoella tai sen edustan merialueella kalastaneiden majoittumisen kalastuksen yhteydessä vuonna 2003.

4.3 Kalastus Pyhäjoella ja merialueella

Pyynnin alueellinen jakaantuminen

Pyhäjokilaakson kalastus jakaantui pyyntiajan perusteella melko tasaisesti joen eri osiin (taulukko 6). Tulokset antavat kuitenkin jokikalastuksesta jossain määrin virheellisen kuvan, sillä huomattava osa keskijuoksun osakaskuntien lupatiedoista jäi saamatta tutkimuksen piiriin. Osa jokialueella kalastaneista harjoitti huomattavassa määrin myös meripyntiä.

Taulukko 6. Kalastuspäivät Pyhäjoen osa-alueilla vuonna 2003, prosenttia (%) kalastuspäivien kokonaismäärästä.

Alue	%
Merialue	13
Pyhäjokisuu–Pyhänskoski	24
Pyhänskoski–Männistökoski	11
Männistökoski–Matkaniva	8
Matkaniva–Haapakosken voimalaitos	23
Haapakosken voimalaitos–Kärsämäen Nuttuperä	8
Nuutuperän yläpuolinen jokialue Pyhäjärvelle saakka	5
Pyhäjärven järviolue	7
Sivujoet ja niiden vesistöt	2
Yhteensä	100

Merialueella kalastaneet kalastivat pääasiassa Pyhäjoen edustan kylänvesillä. Heidänkin pyyntiajastaan lähes viidesosa kului Pyhäjoella (taulukko 7).

Taulukko 7. Kalastuspäivät Pyhäjoen edustan merialueella vuonna 2003, prosenttia (%) kalastuspäivien kokonaismäärästä.

Alue	%
Pyhäjoen edustan kylänvedet	70
Yleisvedet tai muut kylänvedet	12
Pyhäjoki	17
Muut sisävedet	1
Yhteensä	100

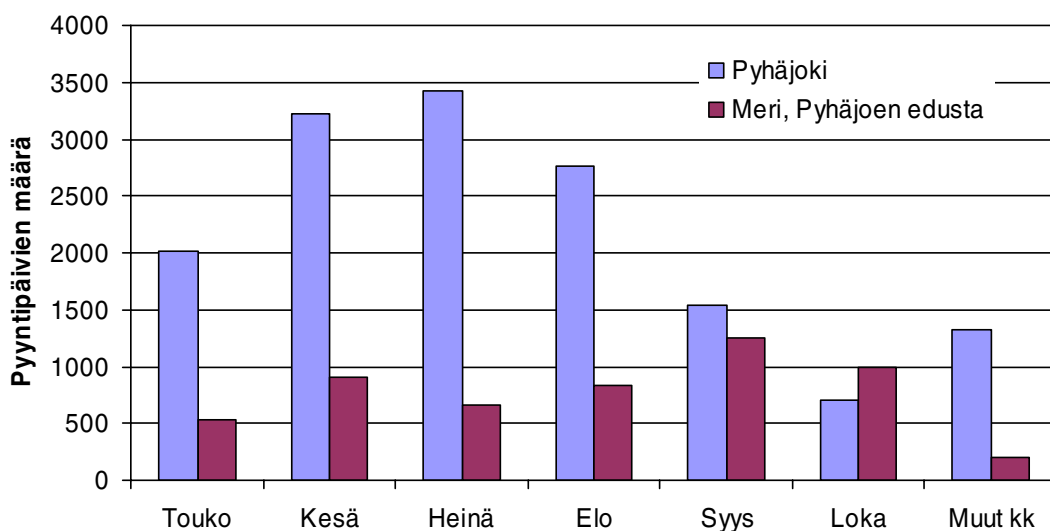
Kalastukseen käytetty aika

Pyhäjoella kalastettiin vuonna 2003 yhteensä noin 15 000 päivänä. Pyhäjoen edustan merialueella kalastuspäiviä kertyi noin 5 500. Jokikalastajilla kalastuspäivien määrä kalastajaa kohden oli keskimäärin pienempi kuin merikalastajilla. Joella yksittäiseen kalareissuun kului kuitenkin enemmän aikaa kuin merellä (taulukko 8).

Taulukko 8. Kalastukseen käytetty aika Pyhäjoella vuosina 2002 ja 2003. Pyyntituntien määrä on arvioitu kalastajien ilmoittamien pyyntivuorokausien ja -tuntien perusteella.

	Pyhäjoki 2002	Pyhäjoki 2003	Pyhäjoen edusta, meri 2003
Kalastuspäivän pituus keskimäärin, tuntia	3,8	4,1	2,6
Kalastuspäiviä yhteensä	11 135	14 988	5 495
Pyyntitunteja yhteensä	42 290	57 039	15 271
Kalastaneita eri henkilöitä	648	626	188
Pyyntitunteja keskimäärin / henkilö	65	91	81
Kalastuspäiviä keskimäärin / henkilö	17	24	29

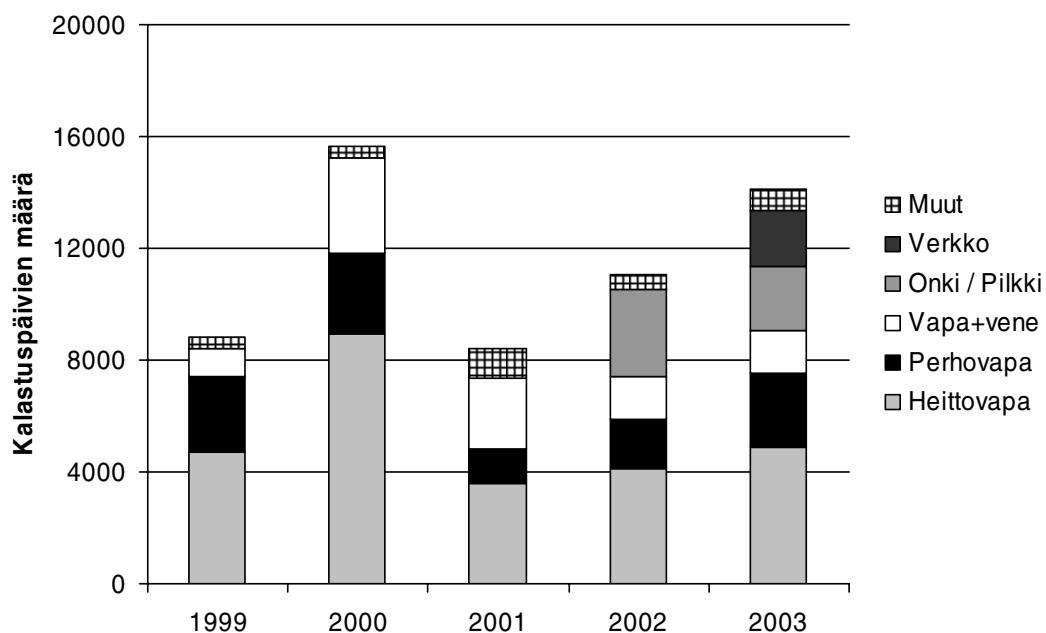
Kalastuskausi oli sekä joki- että merialueella huomattavan pitkä, vähintään puoli vuotta. Jokikalastus oli vilkkainta keskikesällä, merikalastus puolestaan alkukesällä ja syksyllä (kuva 23).

Kuva 23. Kalastuksen ajoittuminen Pyhäjoella ja Pyhäjoen edustan merialueella kalastajien ilmoittamien pyyntipäivien perusteella vuonna 2003.

Tärkeimmät pyyntivälineet

Pyhäjoen kalastus oli enimmäkseen vapakalastusta. Suosituinta oli pyynti heitto- tai perhovavalla. Onkiminen ja pilkkiminen olivat myös varsin suosittuja. Verkkoja ja katiskoja käytettiin jonkin verran (kuva 24).

Kuva 24. Kalastuspäivät pyyntimuodoittain Pyhäjoella vuosina 1999–2003.

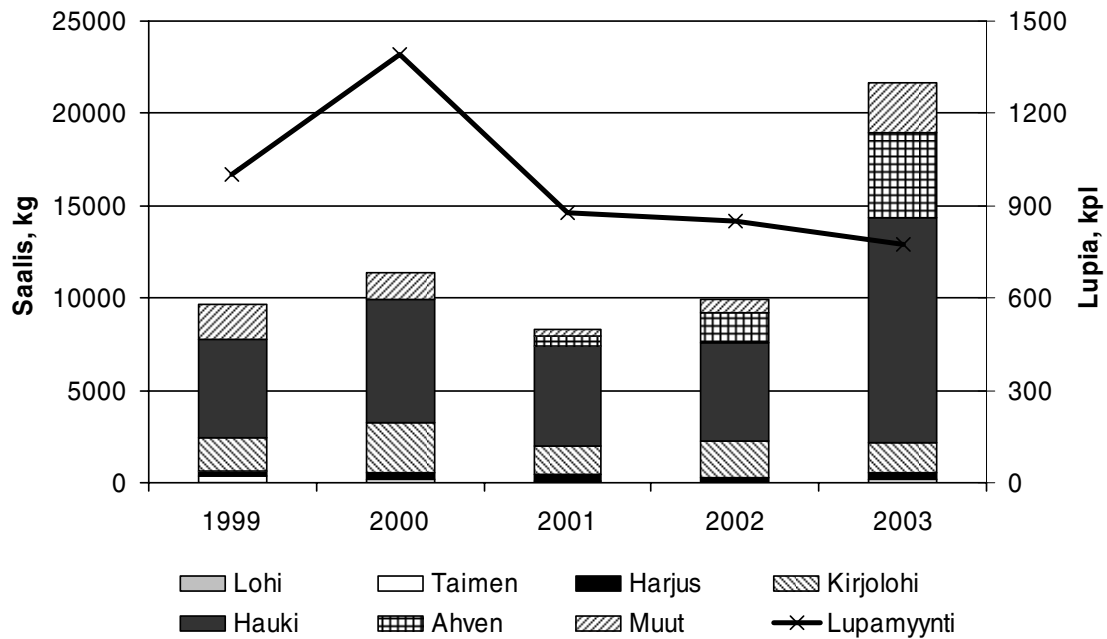
Pyhäjoen edustan merialueella kalastettiin eniten siikaverkoilla. Myös rysä- ja loukku-pyyntin sekä nahkiaisten pyyntin parissa vietettiin paljon aikaa. Lohi- ja taimenverkkoja sekä maivverkkoja käytettiin vähemmän.

4.4 Pyhäjoen ja merialueen kalansaalis vuonna 2003

Pyhäjoen saalis

Pyhäjokivarren tiedusteluun vastanneiden kalansaalis vuonna 2003 oli yhteensä noin 22 000 kiloa. Eniten saatiin ahventa, haukea ja siikaa. Myös kirjolohi ja harjus olivat tärkeitä saalislajeja.

Kokonaissaalis oli kaksinkertainen vuoteen 2002 verrattuna, mikä johtuu lähinnä siitä, että tiedustelu ulottui edellisvuotta laajemmalle alueelle ja osa vastanneista kalasti myös merialueella. Tiedustelun piirissä oli myös aikaisempaa enemmän muuta kuin vapa-kalastusta. Kokonaissaalis olisi ollut vieläkin suurempi, jos myös joen keskijuoksu olisi saatu kokonaisuudessaan mukaan tutkimukseen (kuva 25, liite 4).

Kuva 25. Pyhäjoen kalansaalis vuosina 1999–2003. Vuoden 2003 saaliista osa on pyydetty muilla kuin vapakalastusvälineillä. Osa joen keskijuoksusta jäi tiedustelun ulkopuolelle.

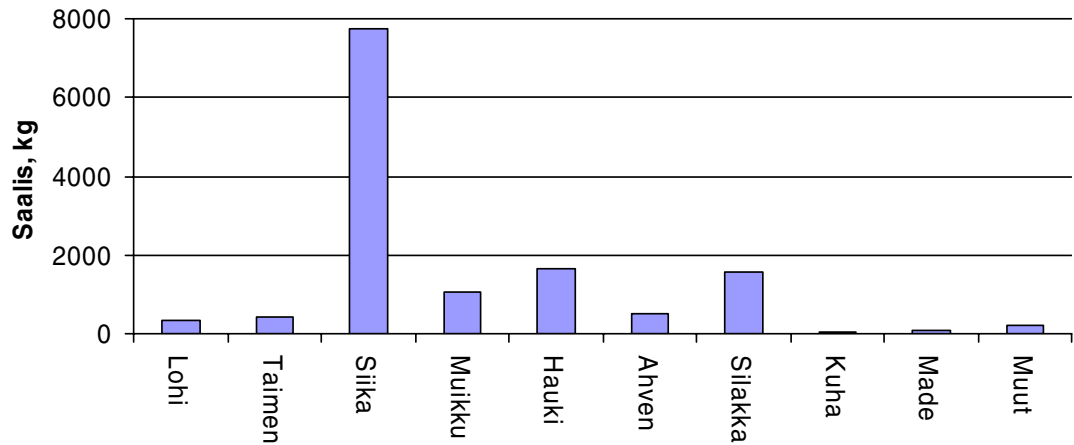
Lohta ei jokialueelta saatu juuri lainkaan. Tiedustelun lohisaalis, 29 kiloa, koostui lähinnä jokisuusta tai merialueelta pyydetystä lohista ja Pyhäjärveltä pyydetystä järvi-lohista. Harjusta, kirjolohta, haukea ja ahventa kalastettiin eri puolilla Pyhäjokea, mutta siikaa enimmäkseen jokisuussa tai merellä. Taimenta pyydettiin pääasiassa joen ylimmillä ja alimmilla osilla sekä merellä.

Pyhäjokivarressa kalastaneiden varmimmat saaliskalat olivat hauki ja ahven. Hauen sai yli 60 % kalastaneista. Ahven oli lähes yhtä yleinen saalis. Kirjolohta sai noin 40 % ja harjuksen noin 30 % kalastajista. Lohen ilmoitti saaneensa vain 3 % kalastaneista, ja nämäkin lohet saatiin ilmeisesti varsinaisen jokialueen ulkopuolelta.

Vuonna 2003 Pyhäjoen tavoitelluin saalislaji oli kirjolohti. Seuraavina olivat lohi, taimen, harjus ja hauki. Perhokalastajien suosiossa olivat harjus ja kirjolohti. Heittovavalla kalastaneiden saaliissa oli kaikkia tärkeimpiä lajeja, siikaa lukuun ottamatta. Verkolla ilmoitettiin tavoitellun kaikkia tärkeimpiä saalislajeja, mutta eniten siikaa. Onkijoiden suosituin saalislaji oli ahven.

Pyhäjoen edustan merialueen saalis

Pyhäjoen edustan merialueen saalis vuonna 2003 oli noin 14 000 kiloa, kun mukaan ei ole laskettu rysä- ja loukkukalastusta. Määrältään eniten saatiin siikaa, haukea, silakkaa ja muikkua. Lohisaalis oli 355 kiloa, yhteensä 108 yksilöä (kuva 26, liite 4).

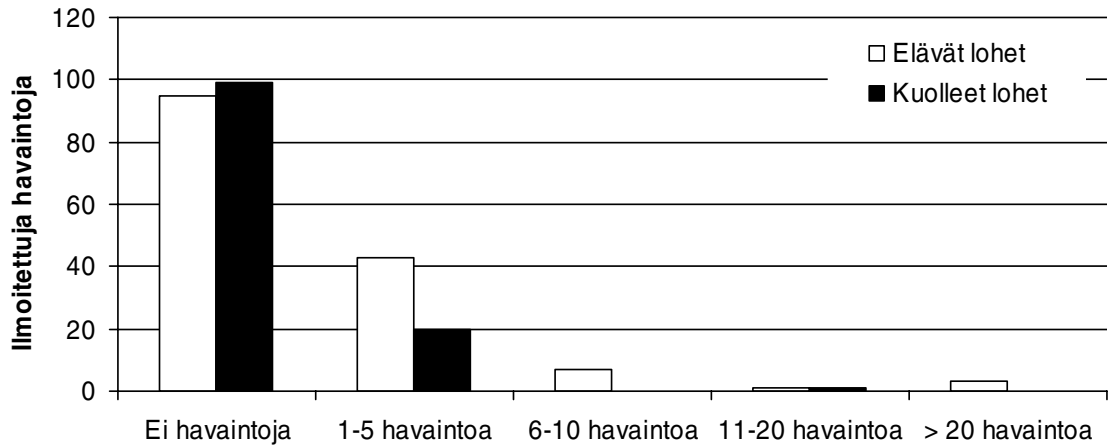
Kuva 26. Pyhäjoen edustan merialueelta saatu saalis ilman rysä- ja loukku-pyyntiä vuonna 2003.

Jokisuun edustan rysillä ja loukuilla saatiin lisäksi kaikkiaan 500–1 000 lohta, yksittäishavaintojen perusteella karkeasti arvioiden. Kalastajien ilmoitusten mukaan saalislohien keskipaino oli merialueella 2,4 kiloa (liite 4). Yksilömääräisen saaliin ja saalisalojen keskipainon perusteella arvioituna rysä- ja loukkukalastuksen lohisaalis olisi ollut yhteensä 1 200–2 400 kiloa. Rysistä ja loukuista arvioidaan saadun suunnilleen saman verran myös siikaa. Nahkiaissaalista ei voitu arvioida, koska vastauksia saatiin vain muutamilta kalastajilta ja pyyntiin osallistuneiden määrää ei selvitetty.

Merialueella kalastaneiden varmin saalis kala oli siika. Vähintään yhden siian sai noin 80 % kalastaneista. Taimenia ja lohia saatiin mereltä huomattavasti varmemmin kuin jokialueelta. Vähintään yhden taimenen sai joka kolmas ja yhden lohien joka viides kalastaja. Taimenen lohta suurempi saalisosuus on erikoista, koska Pyhäjoessa ei ole luontaista taimenkantaa ja taimenistutukset varsinkin joen alaosalla ovat olleet vähäisiä. Hauki ja ahven olivat yleisiä saalislajeja, joskin merellä harvinaisempia kuin joella. Särkikalat ovat yleistyneet merellä, mutta niiden saaliita ei selvitetty tarkemmin.

4.5 Havainnot Pyhäjoen lohista

Omia havaintoja elävistä lohista oli noin joka neljännellä tiedusteluun vastanneella kalastajalla. Merilohia oli havaittu pääasiassa merellä tai Pyhäjokisuulla, missä lohia kerrottiin esiintyneen kesän mittaan runsaastikin. Pyhäjärveltä ilmoitettiin muutama järvi-lohiahavainto. Lohien nousu jokeen oli suurimman osan kesää mahdotonta veden vähyden vuoksi. Yhteenveto kalastajien lohiahavainnoista on kuvassa 27.

Kuva 27. Pyhäjoen tiedusteluun vastanneiden kalastajien havainnot elävistä tai kuolleista (saaliiksi saaduista) lohista kalastuskaudella 2003.

Vastauksia lohien päänousuajankohdasta saatiin vain muutamilta kalastajilta. Isojen, yli 4-kiloisten lohien päänousu oli merellä kalastaneiden havaintojen mukaan tapahtunut kesäkuulla ja erityisesti juhannusviikolla. Jokialueen vastausten mukaan nousu tapahtui noin viikkoa myöhemmin. Pienempiä lohia oli havaittu toukokuun puolivälin ja elokuun lopun välisenä aikana. Useimmat vastanneet kertoivat kossien päänousun tapahtuneen heinäkuun toisella viikolla eli viikolla 28. Arviot ovat korkeintaan suuntaantavia.

4.6 Makuvirheet Pyhäjoen ja merialueen kaloissa

Jokialueella kalastaneista 43 % ja merialueella kalastaneista 12 % kertoi havainneensa saaliskaloissaan makuvirheitä. Eniten niitä oli esiintynyt heinä-elokuussa, lämpimän veden aikaan. Makuvirheitä oli todettu ainakin kirjolohessa, haussa, harjuksessa ja ahvenessa.

Makuvirheistä valittivat eniten paikalliset kalastajat. Monet heistä ovatkin kalastaneet joella pitkään, joten mahdollisuudet muutosten havaitsemiseen ja vuodenaikojen välisen erojen havaitsemiseen ovat hyvät. Vuoden 2003 tilannetta pidettiin erityisen huonona. Osa kalastajista oli siirtynyt pyydystä ja päästä -kalastukseen osin makuvirheiden vuoksi.

4.7 Pyhäjoella ja merialueella kalastaneiden rahankäyttö

Pyhäjokivarressa kalastaneiden rahankäyttö

Pyhäjoen kalastukseen käytettiin vuonna 2003 rahaa yhteensä 123 000 euroa. Eniten kustannuksia aiheutui matkoista ja polttoaineista sekä kalastusvälineiden hankinnasta. Majoittumiseen, opaspalveluihin tai kalastusvälineiden vuokraamiseen ei käytetty rahaa juuri lainkaan. Noin 70 % kalastusluvista, noin 60 % matkoista ja polttoaineista sekä puolet kalastusvälineistä hankittiin Pyhäjokivarren kunnista. Muut hankinnat, elintarvikkeet mukaan lukien, tehtiin pääosin muualta (liite 5).

Jokivarren kalastus tiedusteluun vastanneet kuluttivat kaikkeen kalastukseensa rahaa yli 401 000 euroa. Määrä on kolminkertainen Pyhäjokivarren kalastuksesta aiheutuneisiin menoihin verrattuna. Eniten rahaa kului matkoihin ja polttoaineisiin sekä kalastusvälineisiin (liite 5).

Pyhäjoen edustan merialueella kalastaneiden rahankäyttö

Pyhäjoen edustan merialueen kalastukseen käytettiin vuonna 2003 rahaa yhteensä 40 000 euroa. Eniten maksettiin veneen varustelusta, noin 15 500 euroa. Muut suuremmat menoerät olivat veneen käyttö ja kalastusvälineet. Pyhäjokivarren kuntien alueella rahaa kului lähinnä veneen käyttöön ja matkoihin. Muut kalastukseen liittyneet hankinnat tehtiin enimmäkseen muualta (liite 5).

Merellä kalastaneet käyttivät kaikkeen kalastukseensa rahaa noin 500 000 euroa. Summan suuruus johtuu siitä, että otoksessa oli mukana kaksi veneilyyn tavanomaista enemmän sijoittanutta kalastajaa. Heidän vastauksensa mukaan lukien veneiden varusteluun oli käytetty yhteensä noin 460 000 euroa.

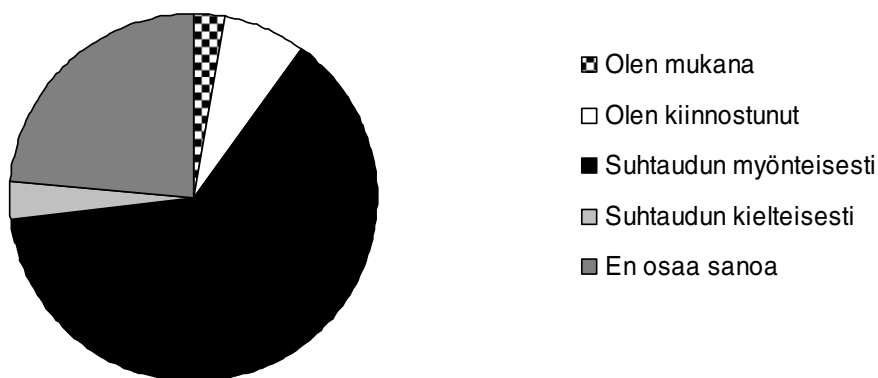
Vaihtelu kalastukseen liittyvässä rahankäytössä oli hyvin suurta. Monilla vuoden aikana kului vain muutamia kymmeniä euroja, kun taas jotkut käyttivät veneen varusteluun useita tuhansia euroja.

Suuremmat hankinnat tehtiin pääasiassa Pyhäjoen edustan ulkopuolella tapahtuvaa kalastusta varten. Kalastusvälineisiin käytettiin rahaa yhteensä noin 37 000 euroa (liite 5).

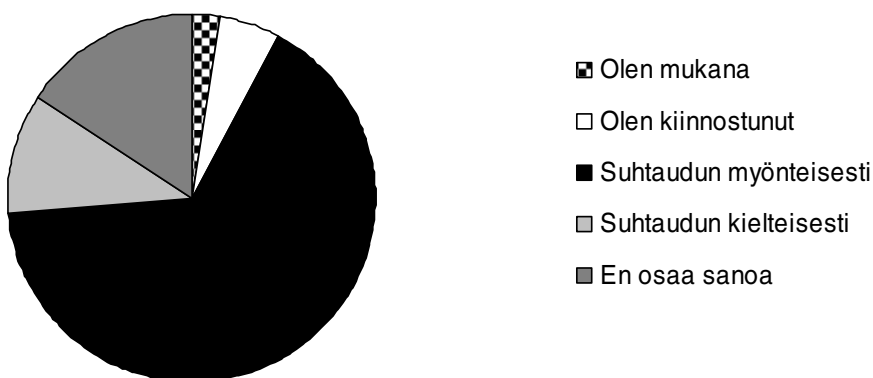
4.8 Suhtautuminen kalastusmatkailun kehittämiseen Pyhäjoella ja merialueella

Enemmistö Pyhäjokilaaksossa ja Pyhäjoen edustan merialueella kalastaneista suhtautui myönteisesti kalastusmatkailun kehittämiseen. Kielteisesti suhtautuvia ei jokialueella juurikaan ollut. Merialueellakin heitä oli vain noin 10 % (kuva 28).

Pyhäjoella ja sen edustan merialueella kalastaneiden 2003

Pyhäjoen edustan merialue 2003

Kuva 28. Pyhäjoella ja sen edustalla kalastaneiden suhtautuminen alueen kalastusmatkailuun vuonna 2003.

Noin joka neljäs jokialueella kalastanut ilmoitti haluavansa lisätietoa kalastusmatkailusta. Merialueella, missä kalastajat olivat keskimäärin iäkkäämpiä, lisätietoa halusi 5 %.

4.9 Pyhäjoella ja merialueella kalastaneiden sanallinen palaute

Sanallista palautetta saatiin 90:ltä Pyhäjoella kalastaneelta. Palaute oli kalavesien hoidon ja palvelujen osalta pääosin neutraalia (kuva 29).

Muualta tulleet kalastajat näkivät eniten kehittämisen tarvetta jokivarren kalastukseen liittyvissä palveluissa. He toivoivat parempaa opastusta ja palvelua sekä luvan myynnin että kalastuspaikoille saapumisen yhteyteen. Jokivarteen toivottiin lisää nuotiopaikkoja, laavuja, kotarakennelmia ja jopa savustuspönttöjä. Kalapaikkojen löytämistä pidettiin monin paikoin vaikeana puutteellisten ajo-ohjeiden vuoksi. Myös autojen, asuntoautojen ja asuntovaunujen paikoitus koettiin hankalaksi. Jotkut olisivat olleet halukkaita vuokraamaan mökin tai veneen kalastusmatkansa ajaksi. Myös kahvila- ja ruokailupalveluja toivottiin kalastuspaikkojen läheisyyteen. Ulkopaikkakuntalaiset

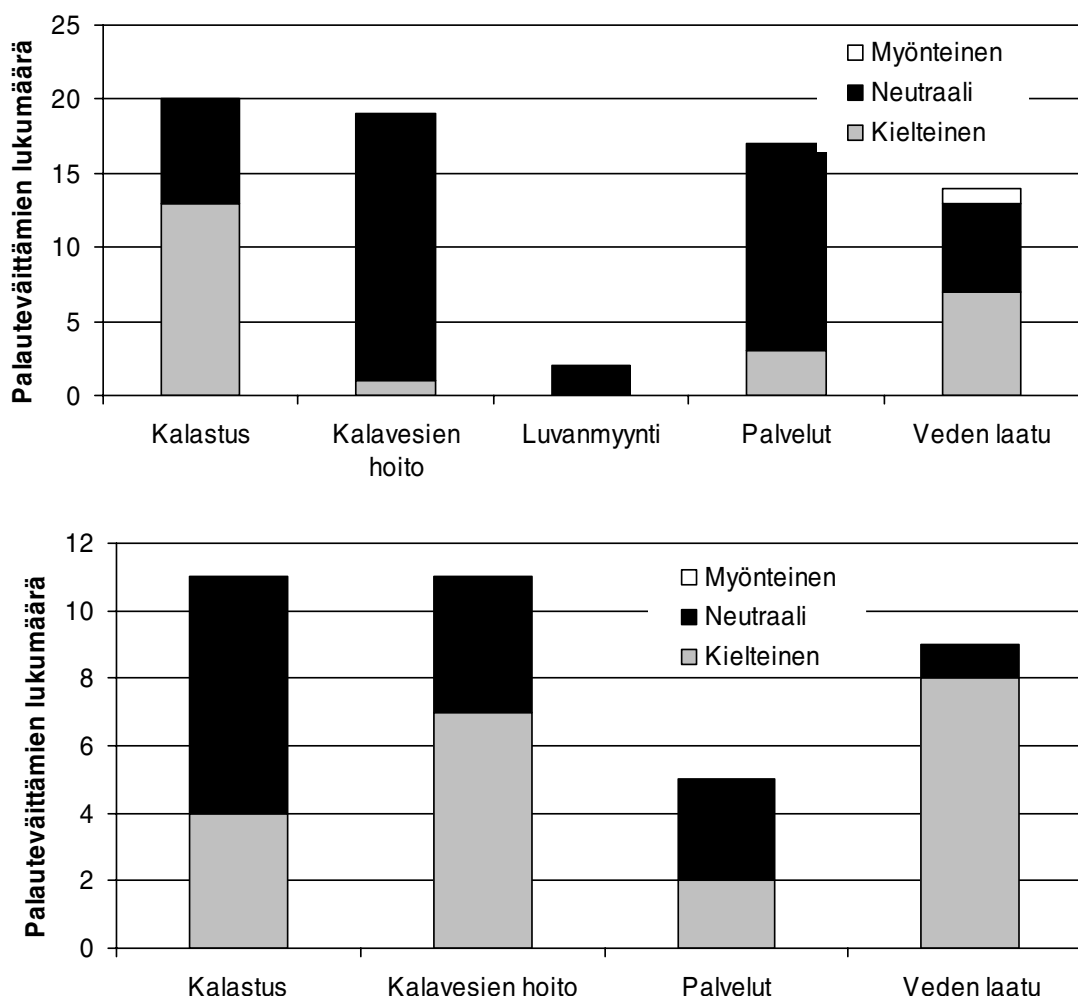
pitivät Pyhäjokea monin paikoin kauniina ja kiinnostavana kalastuspaikkana. He arvostelivat joen kalastusoloja vähemmän kuin paikkakuntalaiset.

Kielteistä palautetta tuli eniten paikkakuntalaisilta kalastajilta. Pyhäjoen veden katsottiin olleen vuonna 2003 erityisen huonolaatuista, mutta myönteisempiäkin arvioita esitettiin. Veden huonoa laatua, veden vähyyttä ja liettymistä arvosteltiin kaikkialla tutkimusalueella, jokisuistosta ja rannikolta Pyhäjärvelle saakka.

Veden huonoon laatuun pidettiin syypanä Haapaveden puhdistamo, teollisuuslaitoksia ja voimalaitoksia, turvetuotantoa, maa- ja metsätaloutta sekä hajakuormitusta. Runsaasti kielteistä palautetta annettiin myös kalastukseen liittyvistä asioista. Kalastajia ärsyttivät varsinkin arvokalojen vähyys joessa sekä kalojen maku- ja hajuvirheet lämpimän veden aikaan. Useat kalastajat raportoivat särkikalojen runsastumisesta.

Merialueella kalastaneista 23:lta saatiin sanallista palautetta. Siitä suurin osa oli sävyllään kielteistä (kuva 29). Harmia kalastajille aiheuttivat joen kuormitus, joesta rannikolle laskeutuva liete ja jokisuun madaltuminen sekä rannikon lähistöllä verkkoja repivät ja kaloja syövät hylkeet. Särkikalojen määrän kerrottiin lisääntyneen. Rannikon iäkkäämmät kalastajat olivat huolissaan siitä, että nuoret eivät ole halukkaita kalastamaan.

Sanallista palautetta on eritelty tarkemmin liitteessä 6.

Kuva 29. Pyhäjoella ja Pyhäjoen edustan merialueella vuonna 2003 kalastajien vapaamuotoinen sanallinen palaute aihepiireittäin.

5. Yhteenveto ja päätelmät

5.1 Kalastus Kiiminkijoella, Kuivajoella ja Pyhäjoella vuonna 2003

Kiiminkijoki

Kalastajat

Kiiminkijoella kalastukseen osallistui vuonna 2003 lupatietojen perusteella 1 469 henkilöä. Heille oli myyty yhteensä 1 796 lupaa, joista 27 % oli kausilupia ja 65 % vuoro-kausilupia. Internetin kautta myytyjen lupien tietoja ei saatu tutkimuksen käyttöön. Myös Kiiminkijoen suulla ja Kiiminkijoen edustan merialueella kalastaneet jäivät samasta syystä kalastustiedustelun ulkopuolelle.

Kiiminkijoen kalastajat olivat melko nuoria ja enimmäkseen miehiä. Noin 80 % kalastajista oli alle 45-vuotiaita. Yli 60 % kalastajista oli ulkopaikkakuntalaisia, jotka olivat tulleet Kiiminkijoelle nimenomaan kalastamaan. Ulkopaikkakuntalaisista noin neljännes oli mökkiläisiä. Paikallisista kalastajista noin 60 % asui vakinaisesti alle kilometrin etäisyydellä jokirannasta.

Kalastus ja kalansaalis

Kalastuskausi kesti Kiiminkijoella yli 5 kuukautta, ja tärkeimpiä pyyntikuukausia olivat kesä-, heinä- ja elokuu. Kiiminkijoella kalastettiin aikaisempaa enemmän. Kalareissu kesti keskimäärin 4,5 tuntia.

Vuonna 2003 Kiiminkijoen saalis oli suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Kokonaissaalis oli noin 10 900 kiloa. Eniten saatiin haukea, ahventa, taimenta ja harjusta. Yleisin saaliskala oli ahven. Tiedustelun mukaan lohta saatiin noin 700 kiloa, josta valtaosa oli pieniä kosseja. Lohisaalista voidaan pitää monien epävarmuuksien takia korkeintaan suuntaa-antavana. Tutkimusasetelma poikkeaa jossain määrin aikaisemmasta, joten eri vuosien tulokset eivät ole täysin vertailukelpoisia.

Jokikalastus oli suurimmaksi osaksi monipuolista vapapyyntiä. Tärkeimpiä pyyntialueita olivat joen pääuoman ala- ja keskijuoksu.

Useimmat kalastajat olivat tyytymättömiä saaliiseensa. Saaliiksi toivottiin yleensä taimenta, lohta, harjusta ja haukea.

Tietoja jokisuun ja rannikkokalastuksen saaliista ei saatu.

Rahankäyttö

Kiiminkijoen kalastukseen käytettiin vuonna 2003 rahaa yhteensä 213 000 euroa. Pääosa hankinnoista tehtiin muualla kuin jokivarren kunnissa. Kalastusluvat hankittiin kuitenkin usein jokivarren alueelta.

Kiiminkijoella kalastaneet käyttivät vuonna 2003 rahaa kaikkeen kalastukseensa yhteensä noin 1,0 miljoonaa euroa. Eniten kului matkoihin, polttoaineisiin ja kalastusvälineisiin. Majoitus- ja opaspalveluihin tai kalastusvälineiden vuokraamiseen ei Kiiminkijoella käytetty rahaa juuri lainkaan.

Kiiminkijoella kalastaneet eivät rahankäytön perusteella arvioituna tyytyneet pelkästään Kiiminkijoen pyyntimahdollisuuksiin, vaan kalastivat myös muualla.

Kuivajoki ja sen edustan merialue

Kalastajat

Kuivajoella ja sen merialueella kalasti yhteensä 81 kalastusluvan ostanutta kalastajaa. Kalastajien määrä lienee kuitenkin todellisuudessa ollut tätä suurempi. Lähes kaikki luvat olivat kausilupia.

Kuivajoelta puuttuivat nuoret kalastajat lähes täysin. Erityisesti merialueella kalastaneet olivat iäkkäämpiä, noin 70 % heistä oli yli 55-vuotiaita.

Jokialueella kalastaneista yli puolet ja merialueella kalastaneista yli 40 % oli ulkopaikkakuntalaisia. Useimpien joella kalastaneiden paikkakuntalaisten ja mökkiläisten asumus sijaitsi alle kilometrin päässä rannasta. Merellä kalastaneet asuivat enimmäkseen yli 5 kilometrin etäisyydellä merestä.

Kalastus ja kalansaalis

Kalastuskausi kesti Kuivajoella yli 5 kuukautta ja merellä kuukauden kauemmin. Kalastuspäiviä kertyi joella noin 1 500 ja merellä noin 1 400. Kalareissuun kului aikaa keskimäärin runsas kaksi tuntia.

Kuivajoesta saatiin saalista noin 2 000 kiloa ja jokisuun edustan merialueelta noin 3 700 kiloa. Jokisaaliista suurin osa oli haukea ja ahventa. Merellä yleisiä saalislajeja olivat muikku, ahven, siika, silakka ja hauki. Jokialueen kalastajien lohisaalis oli 235 kiloa. Mereltä lohta saatiin 142 kiloa.

Jokialueen saalis lienee todellisuudessa ollut edellä esitettyä pienempi suhteessa merialueen saaliiseen, koska jokikalastajien mereltä saama saalis on laskettu mukaan jokisaaliiseen. Noin joka kolmas jokialueen tiedusteluun vastannut kalasti myös merellä, kun taas merialueen tiedusteluun vastanneet kalastivat selvästi vähemmän joella.

Kalastusta harrastettiin eri puolilla Kuivajoen vesistöä. Merialueen kalastuksesta noin puolet tapahtui kylänvesillä ja kolmannes yleisvesialueella.

Noin joka toinen jokialueen tiedusteluun vastannut kalasti vavalla ja joka viides verkolla. Myös merroilla, koukuilla ja katiskoilla kalastettiin. Merialueella yleisintä oli pyynti rysillä, loukuilla ja siikaverkoilla. Jokikalastajat toivoivat saaliikseen taimenia ja lohia.

Joka toisella Kuivajoella kalastaneella oli oma havainto lohesta. Jokialueella joka viides ja merialueella joka kuudes tiedusteluun vastannut sai kalastuskauden aikana vähintään yhden lohien.

Rahankäyttö

Vuonna 2003 Kuivajoella käytettiin kalastukseen rahaa yhteensä noin 17 000 euroa. Merialueella summa oli noin 38 000 euroa. Eniten rahaa kului veneiden varusteluun, elintarvikkeisiin, matkoihin ja kalastusvälineisiin. Majoitus- ja opaspalveluihin tai kalastusvälineiden vuokraukseen ei käytetty rahaa lainkaan. Rahasta karkeasti noin puolet käytettiin Kuivajoen kunnan alueella. Kalastajilta saatujen (osittain ristiriitaisten) vastausten perusteella arvioiden Kuivajoen ja sen edustan merialueen kalastus oli vuonna 2003 harrastuksenomaista. Muualla käytiin kalassa hyvin vähän.

Pyhäjoki ja sen edustan merialue

Kalastajat

Pyhäjoella kalasti tiedustelun mukaan yhteensä 666 kalastusluvan ostanutta. Merialueella kalastajamäärä oli 216. Jokialueella kalastaneiden määrä oli todellisuudessa jonkin verran mainittua suurempi, koska osa keskijuoksun tiedoista jäi tutkimuksen ulko-

puolelle. Jokialueelle myydyistä luvista kaksi kolmannesta oli kausilupia ja noin neljännes vuorokausilupia.

Pyhäjoella kalastaneet olivat pääasiassa miehiä. Merialueella kalastaneista noin 70 % oli yli 50-vuotiaita. Jokialueella kalastaneet olivat monenikäisiä, ja keskimäärin merialueella kalastaneita nuorempia.

Pyhäjokivarressa kalastaneiden enemmistö oli paikkakuntalaisia, joista useimmat asuivat alle kilometrin päässä jokirannasta. Kaikki merialueella kalastaneet asuivat Pyhäjoen kunnassa, ja lähes kaikki lähtivät kalareissulleen asumuksesta, joka sijaitsi alle 5 kilometrin päässä merestä.

Kalastus ja kalansaalis

Pyhäjoella ja sen läheisellä merialueella kalastuskausi kesti yli puoli vuotta. Kalastuspäiviä kertyi jokialueella yhteensä noin 15 000 ja merellä noin 5 500. Jokialueella kalareissu kesti keskimäärin 4 tuntia ja merialueella 2,6 tuntia.

Pyhäjoesta saatiin saalista noin 22 000 kiloa. Jokisuun edustan merialueen saalis ilman rysä- ja loukkupyntiä oli noin 14 000 kiloa. Saaliin määrän mukaan merkittävimmät saalislajit olivat joella ahven, hauki, kirjolohi ja harjus. Merellä tärkeimpiä saalislajeja olivat siika, lohi, hauki, silakka ja muikku. Pyhäjokisuun edustalta eli Pyhäjoen ja Parhalahden kalastajaseurain yhdistysten hallinnoimilta vesialueilta saatiin karkeasti arvioiden 500–1 000 lohta. Jos oletetaan, että lohien keskipaino olisi ollut 2,4 kiloa, loukkukalastuksen lohisaalis olisi ollut yhteensä 1 200–2 400 kiloa. Pyhäjoesta lohta saatiin vain 27 kiloa.

Kalastusta harjoitettiin eri puolilla jokivesistöä, mutta runsaimmin kuitenkin joen alaosalla. Merialueen kalastajien pyynti keskittyi kylänvesille, mutta myös joella käytiin kalassa.

Jokialueen kalastus oli pääasiassa monipuolista vapapyyntiä. Merialueella käytettiin yleisimmin siikaverkkoja. Rysillä ja loukuilla saatiin todennäköisesti huomattava osuus alueen kokonaissaaliista, joskaan näistä pyynneistä ei saatu tarkkoja tietoja. Myös jokisuun nahkaispyynnillä oli ainakin joillekin kalastajille huomattava merkitys. Pyhäjoella kalastaneet toivoivat saaliikseen kirjolohta, lohta, taimenta, harjusta ja haukea.

Rahankäyttö

Pyhäjoen kalastukseen käytettiin vuonna 2003 rahaa yhteensä noin 123 000 euroa. Merialueella summa oli noin 40 000 euroa. Jokialueen kalastajat käyttivät noin puolet ja merialueen kalastajat alle puolet summasta Pyhäjokilaakson kuntien alueella.

Jokialueella kalastaneet käyttivät eniten rahaa matkoihin, kalastusvälineisiin ja veneiden varusteluun. Merialueella rahaa kului pääasiassa veneen varusteluun ja käyttöön sekä kalastusvälineisiin. Majoitus- ja opaspalveluihin tai kalastusvälineiden vuokraamiseen ei käytetty rahaa lainkaan.

Jokivarressa kalastaneet käyttivät vuonna 2003 kalastukseen kaikkiaan 401 000 euroa. Summa on kolminkertainen Pyhäjoen kalastuksessa kulutettuun rahamäärään verrattuna. Rahankäytöstä päätellen muualla kuin Pyhäjokilaaksossa kalastaminen oli yleistä.

Merellä kalastaneet käyttivät kaikkeen kalastukseensa yhteensä 522 000 euroa. Summa oli yli kymmenkertainen verrattuna Pyhäjoen edustan pyyntiin kuluneeseen summaan. Eniten rahaa ilmoitettiin käytetyn veneen varusteluun, vuonna 2003 yhteensä noin 460 000 euroa. Vastausten perusteella näyttää siltä, että hankinnat tehtiin enimmäkseen muualla kuin Pyhäjoen edustan kylävesillä tapahtuvaa toimintaa varten.

5.2 Kiiminkijoen, Kuivajoen ja Pyhäjoen kalatalouden kehitysnäkymät

Kiiminkijoen, Kuivajoen ja Pyhäjoen kalatalouden nykytila

Jokialueet

Kiiminkijoen, Kuivajoen ja Pyhäjoen alkuperäiset lohi- ja meritaimenkannat ovat tuhoutuneet kauan sitten. Alkuperäisistä vaellussiikakannoistakin on enää rippeet jäljellä. Lohen, meritaimenen ja vaellussiian – vaelluskalojen, joita kalastajat eniten toivovat saaliikseen – pyynti onkin ollut jokien edustan merialueilla että jokivesissä täysin istutusten varassa. Jokisaaliit ovat kuitenkin pysyneet hyvin pieninä mittavista istutuksista huolimatta. Jokien edustan merialueilla saalista on sitä vastoin voitu saada huomattavasti enemmän, kuten Pyhäjoen tutkimus vuodelta 2003 osoittaa. Suurin osa lohi-, taimen- ja siikasaaliista tosin pyydetään kauempaa mereltä.

Vaelluskalojen pyynti Kiiminkijoella, Kuivajoella ja Pyhäjoella on kantojen tilaan nähden niin voimakasta, ettei kantojen elpyminen pääse käyntiin. Elpymistä ovat lisäksi vaikeuttaneet ihmisen toiminnasta aiheutuva kuormitus jokivesissä tai jokien valuma-alueilla, vesistöarakentaminen ja viime vuosina myös luonnonolojen suuret vaihtelut, kuten kuivuus. Suurin ongelma on ollut se, ettei vaelluskaloja ole päässyt palaamaan jokiin riittävästi.

Kiiminkijoen, Kuivajoen ja Pyhäjoen saalis oli suurimmaksi osaksi peräisin luontaisesti lisääntyvistä kalakannoista. Niistä eniten saatiin ahventa ja haukea sekä merialueella lisäksi maivaa ja silakkaa. Ainakin näiden lajien ja lähes hyödyntämättömien särkikalojen pyyntiä olisi mahdollista lisätä huomattavasti vuoden 2003 tasosta. Harjuksen, jokialueen suosituimpiin kuuluvan saalislajin, kannat ovat paikoin jo lähes ylikalastettuja. Rapukannoista on enää rippeet jäljellä, ja myös nahkiaisen taantumisesta on havaintoja.

Jokikalastus keskittyy sinne, missä on lohta tai meritaimenta. Lajien esiintyminen vaihtelee vuosittain, ja myös jokien välillä on eroja. Meritaimen kalastuskausi alkaa Kiiminkijoella jo toukokuulla, mikä merkitsee vapakalastuskesäsongin käynnistymistä lähes kuukauden aikaisemmin, kuin se alkaisi, jos kalastuksen kohteena olisi pelkästään lohi. Meritaimen on haluttu saaliskala myös merellä, missä sitä voi kalastaa lähes ympäri vuoden, toisin kuin lohta. Harjusta, kalastajien kesto suosikkia, sekä onkikokoisina istutettuja taimenia ja kirjolohia kalastetaan myös noususteiden yläpuolisissa vesistöjen osissa. Hauki, ahven ja särkikalat ovat kuitenkin saaliina varmimpia sekä monipuolisimmin ja lähes kaikkialta pyydettäviä. Särkikalojen arvostus tosin on vähäistä.

Lohen, meritaimenen ja harjuksen jokikalastus on nuorehkon väestön harrastuskalastusta, joka monilla on osa muita luontoelämyksiä. Kalaan saatetaan tulla pitkänkin matkan takaa. Usein nämä kalastajat vierailevat kalastuskauden mittaan monissa kohteissa, aina Pohjois-Norjan lohijokia myöten. Jos lohta, meritaimenta ja harjusta ei ole tai niitä on vähän, kalastus jää jokivarressa asuvien paikkakuntalaisten ja mökkiläisten varaan ja muuttuu pienipiirteisemmäksi.

Merialueet

Jokisuista ympäröivän merialueen kalastus on enimmäkseen ikääntyvän miesjoukon harrastusluonteista pyyntiä perinteisillä, osin ammattimaiseen pyyntiin tarkoitetuilla välineillä. Kiinnostus rannikon harrastuskalastukseen on tuskin kuitenkaan hiipumassa, sillä kunnat ovat lisänneet rantojen kaavoitusta jokisuiden lähialueilla. Tarkoituksena on lisätä merenranta-asutusta ja mereen tukeutuvaa virkistystoimintaa. Mikäli tästä on seurauksena jokiin pyrkivien vaelluskalojen voimistuva pyynti, kehityssuunta on vaelluskalakantojen elpymisen kannalta huolestuttava. Useimmilla jokisualueilla olisi pikemminkin syytä vähentää kalastusta.

Pyydysvalinnat ja kalastajaa kohden sallitun saaliin määrä ovat ratkaisevassa asemassa, jos jokivesistöjen kalakannoista halutaan huolehtia ja alueiden kalataloutta kehittää. Mitä pienempiin arvokalasaaliisiin kalastajat ovat valmiita tyytymään, sitä useammalle voidaan tarjota kalastusmahdollisuuksia. Vaelluskalakantojen elpymisen kannalta ongelmallisinta on ollut jokisualueiden verkko-, rysä- ja loukkupyynänti sekä jokialueen verkkopyynänti. Myös vapapyynänti pienentää kutevaa kantaa, mutta sen vaikutus on huomattavasti vähäisempi. Kaikilla mainituilla menetelmillä tapahtunutta kalastusta on rajoitettu, mutta toimenpiteet eivät ole olleet riittäviä lisäämään jokien kalamääriä.

Muita jokien kalastuskulttuuriin vaikuttavia tekijöitä ovat kalastajien ikä, sosiaalinen asema ja asuinpaikka. Kalastuskohteiden lähellä sijaitsevat väestökeskukset vaikuttavat kalastuskulttuuriin lisäämällä rantarakentamista ja vapaa-ajankalastajien määrää. Jokirantaan rajautuvat mökkitontit estävät jo paikoin rannalta kalastamisen. Tärkeä osa jokien kalatalouden suunnittelua onkin kalastuksen ja asumisen tarpeet huomioiva maankäytön suunnittelu. Maankäytön suunnittelulla on vaikutusta siihen, minkälaisia kalastajia alueelle ylipäätään on mahdollista houkuttaa.

Voidaanko kalastusta lisätä Kiiminkijoella, Kuivajoella ja Pyhäjoella?

Lohen, taimenen ja vaellussiian, halutuimpien lajien, saaliit olivat vuonna 2003 Kiiminkijoen, Kuivajoen ja Pyhäjoen jokialueilla hyvin pienet. Jokien vaelluskalakannat ovat heikot, eivätkä edes suuret poikasistutukset ole käynnistäneet elpymistä. Mainittujen lohikalojen rannikko- ja jokisaaliita ei voida lisätä ainakaan lähiaikoina, ellei jokiin pääsevien kalojen määrää saada voimakkaasti lisättyä. Kantojen elpyminen edellyttää lohen, meritaimenen ja vaellussiian pyynnin vähentämistä. Myös harjasta tulisi kalastaa varovaisesti useimmilla joki-alueilla, mikäli kannoista halutaan pitää huolta.

Kiiminkijoen, Kuivajoen ja Pyhäjoen valuma-alueella ja rannikolla on monia kalakantoja, joiden pyyntiä olisi mahdollista lisätä kantoja vaarantamatta. Tällaisia ovat esimerkiksi hauki, ahven ja särkikalat.

Pyyntikokoisilla taimenilla näytti vuonna 2003 olleen melko suuri merkitys Kiiminkijoessa kalastaneille. Jatkossa kannattaa kuitenkin harkita, millaista ja minkä laajuista kalastusta pyyntikokoisilla istukkailla kannattaa ylläpitää.

Kalastusjärjestelyistä tulisi päättää sen mukaan, kuka on asiakas tai kenelle kalastusmahdollisuuksia halutaan tarjota.

Kalastuskulttuuri ja asiakkuus

Kalastuskulttuuri muodostuu niistä toimintatavoista, joilla kalavesiä ja kalakantoja hyödynnetään ja hoidetaan. Kalastuksen ohella kalastuskulttuuriin kuuluu kasvavassa määrin myös muuta toimintaa, esimerkiksi matkailua. Vastaavasti kalastukseen liittyvä asiakkuus voi ulottua myös laajemmalle kuin pelkkään kalastustoimintaan.

Mahdollisuudet kalastuskulttuurin kehittämiseen riippuvat suuressa määrin kunkin vesistön tai kalastuskohteen kalakannoista ja vallitsevista kalastuskäytännöistä. Kalastusnautintoa voidaan jakaa sitä useammalle, mitä pienempiin saaliisiin ollaan valmiita tyytymään ja mitä tehottomampia pyyntivälineitä ollaan valmiita ottamaan käyttöön. Kalastuksen kehittämiseen olisi parhaat edellytykset, jos jokivarsille ja rannikolle luotaisiin kalastuskulttuuri, joka turvaisi lohen, meritaimenen, vaellussiian ja harjuksen säilymisen ja elpymisen.

Vaelluskaloihin perustuvaa kalastuskulttuuria on mahdollista kehittää monella eri tavalla. Ratkaisevaa on se, kuinka kalojen pääsy jokiin ja kutualuille saadaan onnistumaan. Kalakantojen olemassaoloa uhkaavan kalastusperinteen säilyttäminen ei ole taroituksenmukaista, vaikka vanhaa kulttuuria ja perinnettä yleisesti haluttaisiinkin säi-

lyttää. Kalastuskulttuurin muuttamisen perusteena voi olla myös se, että kaloista ja kalastuksesta tai niihin liittyvästä toiminnasta voidaan alueelle muutoin saada huomattavasti parempi taloudellinen tuotto.

Luontaisesti lisääntyvillä vaelluskalakannoilla on suuri merkitys virtavesien imagolle, mikä heijastuu muun muassa rantojen, maan ja rakennusten arvoon. Nämä tekijät yhdistettynä kalakantoja säästävään kalastukseen voivat tarjota tulevaisuudessa mittavia kehittämismahdollisuuksia vaelluskalajoilla, Tulevaisuuden haasteita voisivatkin olla vaelluskalakantojen elpymisen vauhdittaminen sekä rannikon ja jokivarsien kalastuksen yhteen sovittaminen niin, että elpymiselle ja monipuolisten kalastuspalvelujen kehittämiseksi syntyy edellytyksiä. Tähän tarvitaan ennen muuta jokilaakson ja rannikon kalastuksesta päättävien yhteistyötä.

Kalastustiedustelujen perusteella on havaittu, että jokivarsien kalastajakunta ja kalastuskäyttäytyminen voivat vaihdella suurestikin vuosien välillä. Eniten jokivarsien kalastuskulttuuriin vaikuttavat kuitenkin muutokset lohikannan tilassa. Lohikantojen kehittämiseen puolestaan vaikuttaa eniten se, kuinka lohen nousu jokiin onnistuu.

Nykyisen lohiasetuksen ohjaama rannikkokalastus kiirehti ottamaan jokien edustalle saapuvat lohet saaliiksi mahdollisimman nopeasti jo alkukesästä. Jos alkukesän rannikkopyyntiä voitaisiin vähentää tai jos sitä voitaisiin tasoittaa pidemmälle ajalle, nykyistä useammat lohet säilyisivät elossa – ja pääsisivät nousemaan jokiin myöhemmin kesällä nousun kannalta suotuisammissa oloissa. Samalla kalastuskaudesta tulisi pidempi, kalamarkkinat tasaantuisivat ja lohesta saataisiin parempi kilohinta. Kalastusmatkailusesonkiinkin saataisiin lisää pituutta.

Potentiaalisten lohijokien kalatalouden kehittämisessä tärkeimpiä kysymyksiä on, kuka on asiakas tai keitä halutaan palvella. Varsinkin lohikantojen elpymisen alkuvaiheessa on tärkeää arvioida, kuinka suuri asiakaskunta voi missäkin kalakannan kehitysvaiheessa olla.

Onko potentiaalisten lohijokien kalastusmatkailulla tulevaisuutta?

Vaelluskaloihin, varsinkin loheen ja meritaimeneen, tukeutuvien kalastusmatkailupalvelujen kehittämisessä on huomattavia mahdollisuuksia. Lohen ja meritaimenen jokikalastuksesta kiinnostuneita ja kalastuskohteita etsiviä maksukykyisiä asiakkaita on pelkästään Suomessa helposti kymmeniä tuhansia. Koska Kiiminkijoen, Kuivajoen ja Pyhäjoen vaelluskalakannat kuitenkin ovat toistaiseksi hyvin heikkoja, jokien kalastusmatkailua on mahdollista rakentaa niiden varaan vasta tulevaisuudessa, olettaen että kannat saadaan elpymään.

Kalastusmatkailun kehittäminen kannattaa aloittaa niistä kalavaroista, joiden lisääntyminen on turvattu. Vasta kun kalastus on kestävällä pohjalla, sen varaan voi rakentaa kestävää yritystoimintaa. Tänä päivänä Kiiminkijoella, Kuivajoella ja Pyhäjoella sekä niiden edustan merialueilla voitaisiin kehittää kalastustuotteita ja -palveluja esimerkiksi ahvenen, hauen, mateen, silakan, särkikalajien ja nahkiaisen varaan. Tulevaisuudessa voivat olla mahdollisia loheen, meritaimeneen, vaellussiikaan ja kenties rapuunkin liittyvät palvelut, joidenkin lajien osalta ehkä jo lähivuosina.

Useimmat tutkimukseen osallistuneet kalastajat suhtautuivat kalastusmatkailun kehittämiseen myönteisesti. Noin puolet Kuivajoen kalastajista, kolmasosa Kiiminkijoen kalastajista ja neljäsosa Pyhäjoen kalastajista halusi lisätietoa kalastusmatkailusta. Kuivajoen edustan merialueella kalastaneet olivat kiinnostuneet kalastusmatkailusta jopa enemmän kuin jokivarressa kalastaneet. Pyhäjoen edustan merialueella kalastaneilla mielenkiinto oli vähäisempää, mutta sielläkin kielteisesti suhtautuneita oli hyvin vähän.

6. Kirjallisuutta

- Böhling, P. & Juntunen, K. 1999 (toim.). Vastavirtaan – Lohen, meritaimenen ja vaelussiiian luonnonkannat ja niiden tulevaisuus. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Helsinki. 54 s.
- Erkinaro, J., Mäki-Petäys A., Juntunen, K., Romakkaniemi, A., Jokikokko, E., Ikonen, E. & Huhmarniemi, A. Itämeren lohikantojen elvytysohjelma SAP vuosina 1997–2002. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kalantutkimuksia – Fiskundersökningar 186. 31 s.
- Juntunen, K., Kemppainen, S. & Jokikokko, E. 2001. Simojoen, Kiiminkijoen ja Pyhäjoen vapakalastus vuonna 2000. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kala- ja riistaraportteja 231. 15 s.
- Juntunen, K., Paso, J. & Jokikokko, E. 2001. Lohi nousee Simojokeen, Kuivajokeen, Kiiminkijokeen ja Pyhäjokeen – tuloksia ja päätelmiä vuosien 1999–2000 seurannoista. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kala- ja riistaraportteja 221. 49 s.
- Juntunen, K. 2002. Lohi palaa entisiin lohijokiin. Kalamies 4/2002, s. 3–4.
- Juntunen, K., Jokikokko, E. & Niemitalo, V. 2002. Simojoen, Kiiminkijoen ja Pyhäjoen vapakalastus vuonna 2001. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kala- ja riistaraportteja 251. 21 s. + liitteet.
- Juntunen, K., Niemitalo, V., & Jokikokko, E. 2003. Simojoen, Kiiminkijoen ja Pyhäjoen vapakalastus vuonna 2002. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kala- ja riistaraportteja 276. 30 s. + liitteet.
- Jutila, E. 1987. Lohenpoikastuotannon ja kalansaaliiden kehitys Simojoessa koskien kunnostuksen jälkeen vuosina 1982–1985. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Monistettuja julkaisuja 71, s. 47–96.
- Jutila, E., Jokikokko, E. & Salo, P. 1999. Viehekalastuksen kehitys Simojoella. Kalastus Simossa ja Ranualla 1994–1997. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kalatutkimuksia – Fiskundersökningar 154. 30 s.
- Karttunen, V. & Jutila, E. 1993. Kalastustilastoja Simon ja Ranuan kunnista vuosilta 1986 ja 1990. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kalatutkimuksia – Fiskundersökningar 64, s. 43–77.
- Kemppainen, S. 1994. Kiiminkijoen vapakalastuksen kehitys vuosina 1989–1992. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kalatutkimuksia – Fiskundersökningar 79. 39 s.
- Kemppainen, S. & Hyvärinen, P. 1998. Lohen ja meritaimenen kotiutusistutusten seuranta Kiiminkijoella. Vuoden 1997 tulokset. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kala- ja riistaraportteja 112. 17 s.
- Kemppainen, S. & Hyvärinen, P. 1999. Lohen ja meritaimenen kotiutusistutusten seuranta Kiiminkijoella. Vuoden 1998 tulokset. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kala- ja riistaraportteja 142. 14 s.
- Kemppainen, S. & Juntunen, K. 2000 (toim.). Simojoen, Kiiminkijoen ja Pyhäjoen vapakalastus vuonna 1999. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kala- ja riistaraportteja 183. 17 s.
- Leinonen, K. 1989. Vastaamattomuuden vaikutus kalastustiedustelujen luotettavuuteen. Helsinki. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Monistettuja julkaisuja 95. 78 s.
- Pahkinen, E. & Lehtonen, R. 1989. Otanta-asetelmat ja tilastollinen analyysi. Helsinki. Gaudeamus. Scientilia-sarja. 286 s.
- Ranta, E., Rita, H. & Kouki J. 1989. Biometria. Tilastotiedettä ekologeille. Yliopistopaino. Helsinki. 569 s.

Kuvaluettelo

Kuva 1. Kuivajoki, Kiiminkijoki ja Pyhäjoki.	2
Kuva 2. Kiiminkijoella vuonna 2003 kalastaneiden ikä ja sukupuoli.	3
Kuva 3. Kiiminkijoella vuonna 2003 kalastaneiden määrä asuinkunnittain.	4
Kuva 4. Kiiminkijoella kalastaneiden majoittuminen kalastuksen yhteydessä.	4
Kuva 5. Kalastuksen ajoittuminen Kiiminkijoella kalastajien ilmoittamien pyyntipäivien perusteella vuonna 2003.	5
Kuva 6. Kalastuspäivät pyyntimuodoittain Kiiminkijoen kalastuksessa vuosina 1999–2003. Vuodelta 2003 tiedusteltiin aikaisemmista vuosista poiketen myös muuta kuin vapakalastusta.	7
Kuva 7. Kiiminkijoen saalis ja kalastuslupien määrä vuosina 1997–2003.	8
Kuva 8. Kiiminkijoen kalastustiedusteluun vastanneiden kalastajien havainnot elävistä tai kuolleista (saaliiksi saaduista) lohista kalastuskaudelta 2003.	9
Kuva 9. Makuvirrehavainnot kalalajeittain Kiiminkijoessa vuonna 2003.	10
Kuva 10. Kiiminkijoella kalastaneiden suhtautuminen kalastusmatkailuun vuonna 2003.	11
Kuva 11. Kiiminkijoella vuonna 2003 kalastaneiden vapaamuotoinen sanallinen palaute aihepiireittäin.	11
Kuva 12. Kuivajoella ja Kuivajoen edustan merialueella vuonna 2003 kalastaneiden ikä ja sukupuoli. ..	15
Kuva 13. Kuivajoella tai sen edustan merialueella kalastaneiden majoittuminen kalastuksen yhteydessä.	16
Kuva 14. Kalastuksen ajoittuminen Kuivajoella ja Kuivajoen edustan merialueella kalastajien ilmoittamien pyyntipäivien perusteella vuonna 2003.	17
Kuva 15. Kalastuspäivät pyyntimuodoittain Kuivajoen kalastuksessa vuosina 2002–2003.	19
Kuva 16. Kuivajoen kalansaalis vuosina 2002 ja 2003. Kuivajoen edustan merialueen saaliit eivät ole mukana kuvassa.	19
Kuva 17. Kuivajoelta tai sen edustan merialueelta vähintään yhden saaliskalan saaneiden kalastajien osuus kalastukseen osallistuneista kalastuskaudella 2003.	20
Kuva 18. Kuivajoen kalastustiedusteluun vastanneiden kalastajien havainnot elävistä tai kuolleista (saaliiksi saaduista) lohista kalastuskaudella 2003.	21
Kuva 19. Kuivajoella tai Kuivajoen edustan merialueella kalastaneiden suhtautuminen kalastusmatkailun kehittämiseen.	22
Kuva 20. Kuivajoella vuonna 2003 kalastaneiden vapaamuotoinen sanallinen palaute aihepiireittäin.	23
Kuva 21. Pyhäjoella tai sen edustan merialueella kalastaneiden ikä ja sukupuoli.	26
Kuva 22. Pyhäjoella tai sen edustan merialueella kalastaneiden majoittuminen kalastuksen yhteydessä vuonna 2003.	27
Kuva 23. Kalastuksen ajoittuminen Pyhäjoella ja Pyhäjoen edustan merialueella kalastajien ilmoittamien pyyntipäivien perusteella vuonna 2003.	29
Kuva 24. Kalastuspäivät pyyntimuodoittain Pyhäjoella vuosina 1999–2003.	30
Kuva 25. Pyhäjoen kalansaalis vuosina 1999–2003. Vuoden 2003 saaliista osa on pyydetty muilla kuin vapakalastusvälineillä. Osa joen keskijuoksusta jäi tiedustelun ulkopuolelle.	31
Kuva 26. Pyhäjoen edustan merialueelta saatu saalis ilman rysä- ja loukkupyyntiä vuonna 2003.	32

Kuva 27. Pyhäjoen tiedusteluun vastanneiden kalastajien havainnot elävistä tai kuolleista (saaliiksi saaduista) lohista kalastuskaudella 2003.	33
Kuva 28. Pyhäjoella ja sen edustalla kalastaneiden suhtautuminen alueen kalastusmatkailuun vuonna 2003.	35
Kuva 29. Pyhäjoella ja Pyhäjoen edustan merialueella vuonna 2003 kalastaneiden vapaamuotoinen sanallinen palaute aihepiireittäin.	36

Taulukkoluettelo

Taulukko 1. Kalastukseen käytetty aika Kiiminkijoella vuosina 2001–2003. Pyyntituntien määrä on arvioitu kalastajien ilmoittamien pyyntivuorokausien ja -tuntien perusteella.	5
Taulukko 2. Kalastuspäivät Kiiminkijoen osa-alueilla vuonna 2003, prosenttia (%) kalastuspäivien kokonaismäärästä.	6
Taulukko 3. Kalastukseen käytetty aika Kuivajoella ja sen edustan merialueella vuosina 2002 ja 2003. Pyyntituntien määrä on arvioitu kalastajien ilmoittamien pyyntivuorokausien ja -tuntien perusteella.	17
Taulukko 4. Kalastuspäivät Kuivajoen osa-alueilla vuonna 2003, prosenttia (%) kalastuspäivien kokonaismäärästä.	18
Taulukko 5. Kalastuspäivät Kuivajoen edustan merialueella vuonna 2003, prosenttia (%) kalastuspäivien kokonaismäärästä.	18
Taulukko 6. Kalastuspäivät Pyhäjoen osa-alueilla vuonna 2003, prosenttia (%) kalastuspäivien kokonaismäärästä.	28
Taulukko 7. Kalastuspäivät Pyhäjoen edustan merialueella vuonna 2003, prosenttia (%) kalastuspäivien kokonaismäärästä.	28
Taulukko 8. Kalastukseen käytetty aika Pyhäjoella vuosina 2002 ja 2003. Pyyntituntien määrä on arvioitu kalastajien ilmoittamien pyyntivuorokausien ja -tuntien perusteella.	29

Liiteluettelo

Liite 1. Kalastustiedustelujen perustiedot vuonna 2003: Kiiminkijoki, Kuivajoki, Kuivajoen edustan merialue, Pyhäjoki ja Pyhäjoen edustan merialue.

Liite 2. Kalastustiedustelun piiriin saatujen kalastuslupien määrä vuonna 2003: Kiiminkijoki, Kuivajoki ja Pyhäjoki.

Liite 3. Karttapiirrokset tutkimusalueista vuonna 2003: Kiiminkijoki, Kuivajoki, Kuivajoen edustan merialue, Pyhäjoki ja Pyhäjoen edustan merialue.

Liite 4. Saalis ja saaliskalojen keskipaino vuonna 2003: Kiiminkijoen vesistö, Kuivajoen vesistö, Kuivajoen edustan merialue, Pyhäjoen vesistö ja Pyhäjoen edustan merialue.

Liite 5. Kiiminkijoella, Kuivajoella ja Kuivajoen edustan merialueella sekä Pyhäjoella ja Pyhäjoen edustalla kalastaneiden rahankäyttö vuonna 2003.

Liite 6. Kalastajien vapaamuotoinen sanallinen palaute vuonna 2003: Kiiminkijoki, Kuivajoki, Kuivajoen edustan merialue, Pyhäjoki ja Pyhäjoen edustan merialue.

Liite 1. Kalastustiedustelujen perustiedot vuonna 2003: Kiiminkijoki, Kuivajoki, Kuivajoen edustan merialue, Pyhäjoki ja Pyhäjoen edustan merialue.

	Kiiminkijoki	Kuivajoki	Kuivajoen merialue	Pyhäjoki	Pyhäjoen merialue
Lunastettuja kalastuslupia, kpl	1 796	47	36	776	218
Luvan lunastaneita eri henkilöitä	1 469	45	36	666	216
Osoitteettomia lupakantoja, %	8,5	15,6	1,0	39,2	39,4
Lähetettyjä kyselylomakkeita, kpl	518	47	36	423	109
Postin tavoittamattomia henkilöitä	32	8	1	13	4
Ei-kalastaneita henkilöitä otoksessa	1	2	2	11	6
Hylättyjä vastauksia, kpl	0	0	0	0	0
Vastaamattomia	220	21	7	229	53
Hyväksytyjä vastauksia, kpl	265	18	28	181	46
Otantasuhde	18,0 %	40,0 %	77,8 %	27,2 %	21,3 %
Kyselyn vastausprosentti 1. kierroksen jälkeen	27,2 %	17,9 %	45,7 %	17,8 %	20,0 %
Kyselyn vastausprosentti 2. kierroksen jälkeen	43,2 %	25,6 %	45,7 %	32,2 %	37,1 %
Kyselyn vastausprosentti 3. kierroksen jälkeen	54,5 %	46,2 %	62,9 %	44,1 %	46,7 %
Korjattu otoskoko	485	37	33	399	99
Kalastajia (eri henkilöitä)	1 463	40	33	626	188

Liite 2. Kalastustiedustelun piiriin saatujen kalastuslupien määrä vuonna 2003: Kiiminkijoki, Kuivajoki ja Pyhäjoki.

Kiiminkijoki 2003

Lääni	Lupatyyppi			Yhteensä
	Kausilupa	Viikkolupa	Vuorokausilupa	
Etelä-Suomi	1	13	87	101
Itä-Suomi	1	2	23	26
Lapin lääni	3	2	24	29
Länsi-Suomi	3	9	70	82
Oulun lääni	463	54	990	1 507
Ulkomaat	0	5	12	17
Yhteensä	471	85	1 206	1 762
%	26,7	4,8	68,4	100

Kiiminkijoelle myytiin internetin kautta yhteensä 131 lupaa, joista noin puolet oli kausilupia. Nämä luvat ei olleet kyselyn piirissä, eivätkä ne sisälly myöskään yllä olevaan taulukkoon.

Kuivajoki 2003

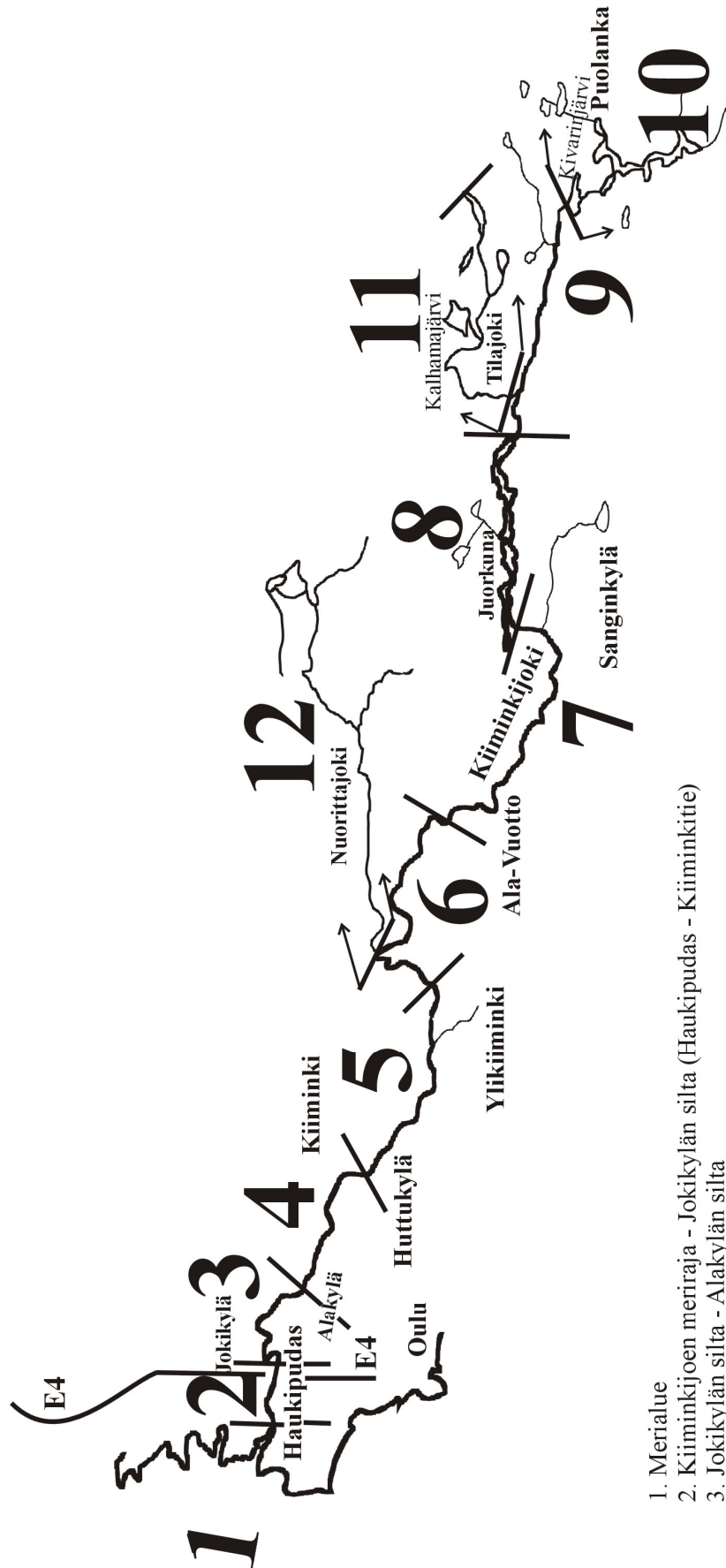
Lääni	Lupatyyppi			Yhteensä
	Kausilupa	Viikkolupa	Vuorokausilupa	
Etelä-Suomi	1			1
Lapin lääni	5			5
Oulun lääni	41			41
Yhteensä	47			47
%	100			100

Kuivajoen edustan merialueelle myytiin lähes yhtä paljon lupia kuin joelle.

Pyhäjoki 2003

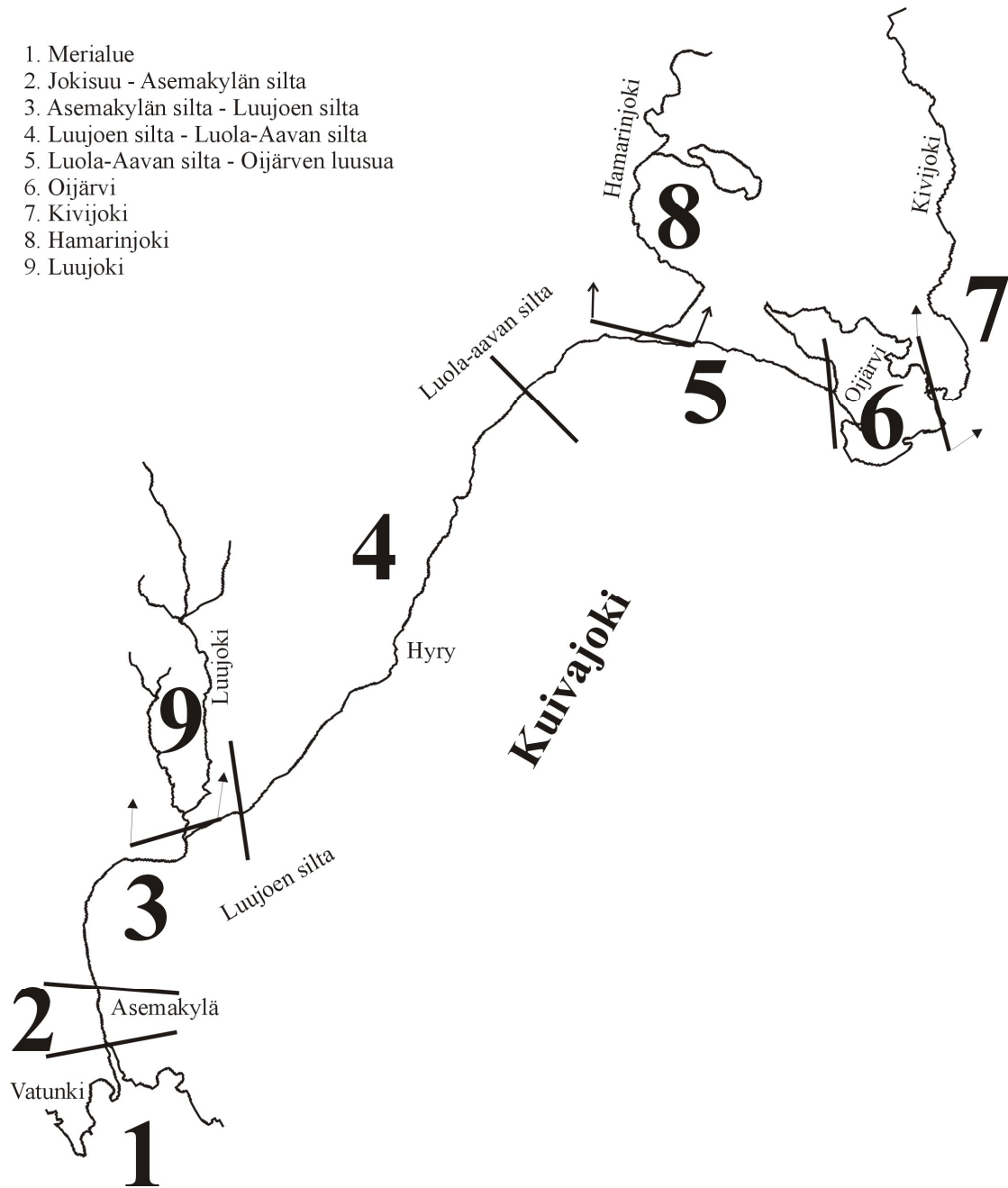
Lääni	Lupatyyppi			Yhteensä
	Kausilupa	Viikkolupa	Vuorokausilupa	
Etelä-Suomi	3	4	27	34
Itä-Suomi	3	0	10	13
Länsi-Suomi	7	1	15	23
Oulun lääni	363	2	156	521
Yhteensä	376	7	208	591
%	63,6	1,2	35,2	100

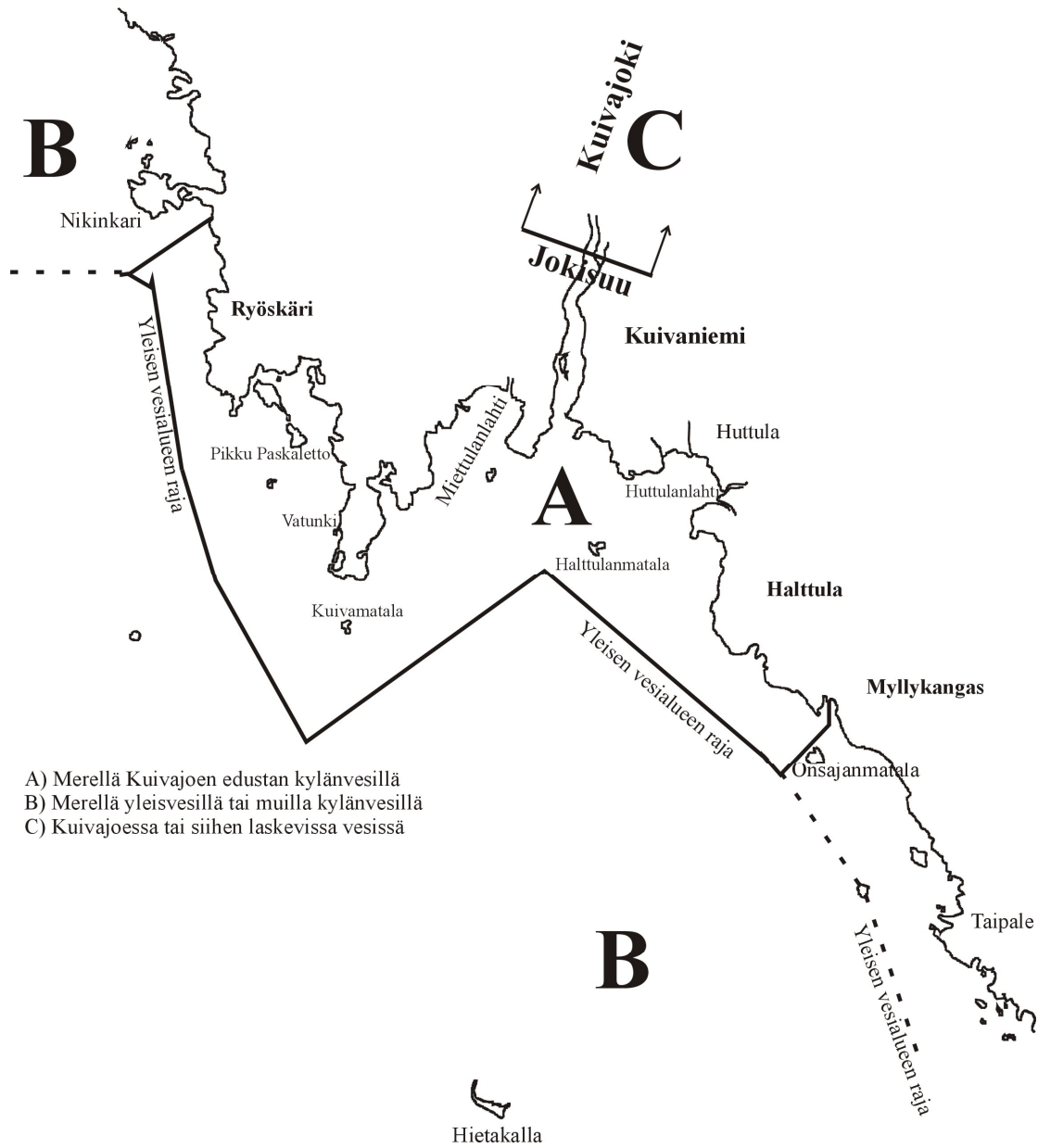
Osa Pyhäjoen keskijuoksun luvista jäi kyselyn ulkopuolelle, eivätkä luvat ole mukana myöskään yllä olevassa taulukossa. Siitä puuttuvat lisäksi Pyhäjoen edustan merialueelle (Pyhäjoen kalastajaseurain yhdistys ja Parhalahden kalastajaseurain yhdistys) myydyt 218 kalastuslupaa.

1. Merialue
2. Kiiminkijoen meriraja - Jokikylän silta (Haukipudas - Kiiminkitie)
3. Jokikylän silta - Alakylän silta
4. Alakylän silta - Huttukylän silta (Iisakankoski)
5. Huttukylän silta - Ylikkiiminki (maantiesilta)
6. Ylikkiiminki - Ala-Vuoton silta (Inkakoski)
7. Ala-Vuoton silta - Juorkunan järvalue
8. Juorkunan järvalue
9. Juorkunan järvalue - Kivarijärven silta
10. Kivarijärven sillan yläpuoliset alueet
11. Tilajoen sivuhaara
12. Nuorittajoki

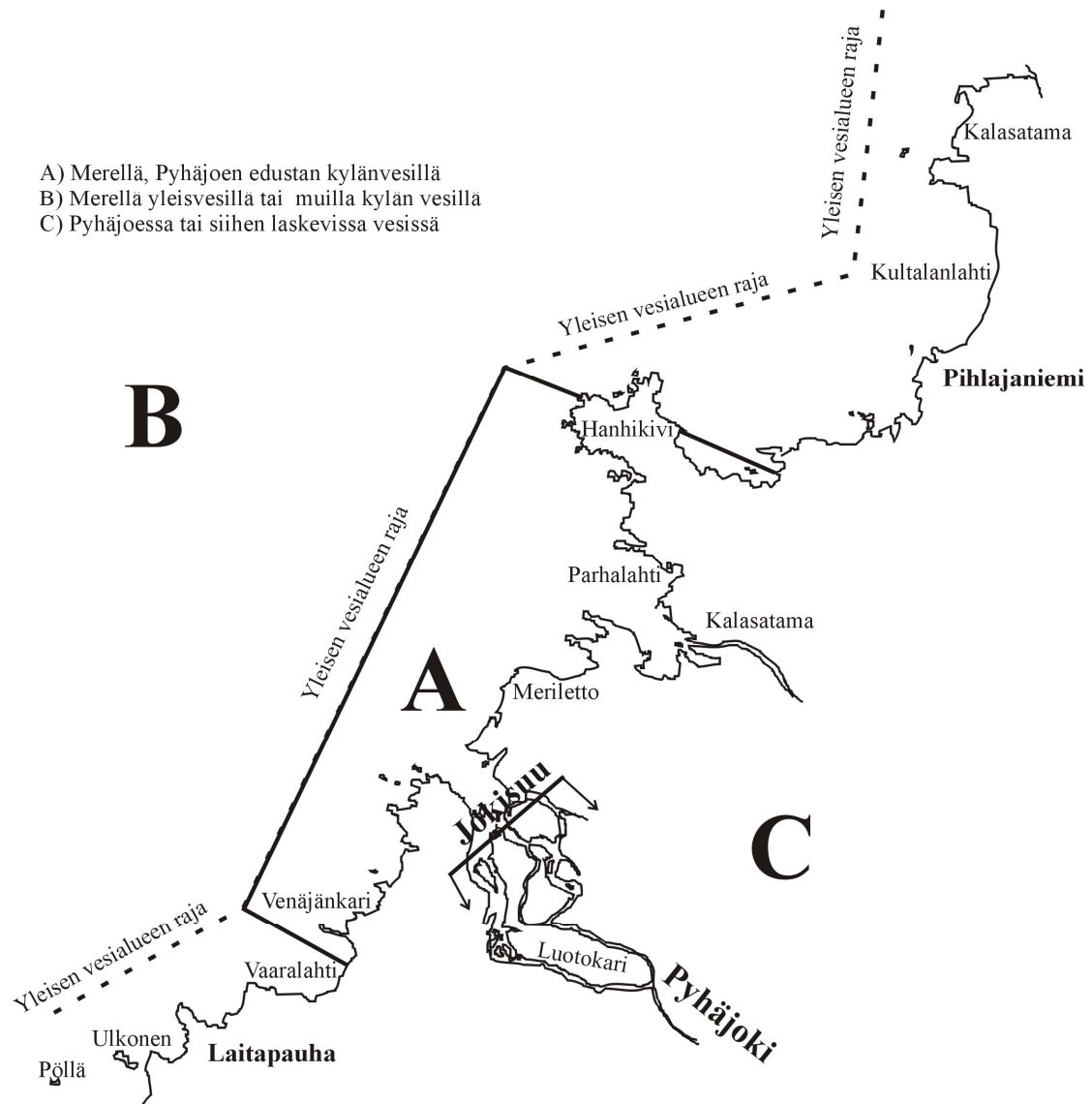
1. Merialue
2. Jokisuu - Asemakylän silta
3. Asemakylän silta - Luujoen silta
4. Luujoen silta - Luola-Aavan silta
5. Luola-Aavan silta - Oijärven luusua
6. Oijärvi
7. Kivijoki
8. Hamarinjoki
9. Luujoki

- A) Merellä, Pyhäjoen edustan kylänvesillä
- B) Merellä yleisvesillä tai muilla kylan vesillä
- C) Pyhäjoessa tai siihen laskevissa vesissä

Liite 4 (1/5). Saalis ja saaliskalojen keskipaino vuonna 2003: Kiiminkijoen vesistö.

Kiiminkijoen saalis vuonna 2003 (kg ja kpl). Taulukossa on esitetty myös 95 % luottamusvälin ylä- ja alaraja. * = luottamusväliä ei ole ollut mahdollista laskea.

	95 % luottamusväli			95 % luottamusväli		
	kg	alaraja	yläraja	kpl	alaraja	yläraja
Lohi	715	*	*	213	*	*
Taimen	1 546	421	2 672	1 333	618	2 047
Harjus	1 052	428	1 676	3 041	1 634	4 447
Kirjolohi	12	*	*	15	*	*
Siika	160	*	*	312	*	*
Hauki	5 191	2671	7 710	4 905	2 478	7 333
Ahven	1 936	730	3 141	13 778	5 377	22 178
Muut	319	12	627	2 402	*	*

Kiiminkijoesta saatujen kalojen keskipaino (kg) ja kappalemäärä (kpl), josta keskipaino on laskettu.

	Keskipaino, kg	kpl
Lohi	3,1	30
Taimen	1,1	214
Harjus	0,4	535
Kirjolohi	1,0	4
Siika	0,5	93
Hauki	1,1	673

Liite 4 (2/5). Saalis ja saaliskalojen keskipaino vuonna 2003: Kuivajoen vesistö.

Kuivajoen saalis vuonna 2003 (kg ja kpl). Taulukossa on esitetty myös 95 % luottamusvälin ylä- ja alaraja. * = luottamusväliä ei ole ollut mahdollista laskea.

	95 % luottamusväli			95 % luottamusväli		
	kg	alaraja	yläraja	kpl	alaraja	yläraja
Lohi	235	163	848	72	50	257
Taimen	56	28	158	51	26	148
Harjus	64	24	148	159	58	363
Kirjolohi	3	4	13	1	1	4
Siika	116	63	356	209	125	687
Hauki	550	137	1 026	612	145	1139
Ahven	321	97	680	1 153	206	2 585
Made				18	12	65
Muut	647	433	2 157	0	0	0

Kuivajoesta saatujen kalojen keskipaino (kg) ja kappalemäärä (kpl), josta keskipaino on laskettu.

	Keskipaino, kg	kpl
Lohi	2,8	23
Taimen	1,2	11
Harjus	0,4	59
Kirjolohi	3,0	1
Siika	0,8	9
Hauki	0,8	195

Liite 4 (3/5). Saalis ja saaliskalojen keskipaino vuonna 2003: Kuivajoen edustan merialue.

Kuivajoen edustan merialueelta saatu saalis vuonna 2003 (kg ja kpl). Taulukossa on esitetty myös 95 % luottamusvälin ylä- ja alaraja. * = luottamusväliä ei ole ollut mahdollista laskea. Ryhmä ”Muut” sisältää lähinnä suuria lahnoja.

	95 % luottamusväli			95 % luottamusväli		
	kg	alaraja	yläraja	kpl	alaraja	yläraja
Lohi	142	*	*	50	*	*
Taimen	7	*	*	69	*	*
Harjus	32	*	*	136	5	266
Kirjolohi	33	*	*	46	*	*
Siika	136	*	*	447	*	*
Muikku	143	*	*	1 083	*	*
Hauki	300	*	*	233	*	*
Ahven	250	*	*	533	30	1 037
Silakka				242	*	*
Made	65	*	*	52	*	*
Lahna				44	*	*
Muut	2 634	*	*	1 302	*	*

Kuivajoen edustan merialueelta saatujen kalojen keskipaino (kg) ja kappalemäärä (kpl), josta keskipaino on laskettu.

	Keskipaino, kg	kpl
Lohi	3,1	46
Taimen	1,3	2
Harjus	0,4	39
Kirjolohi	0,7	7
Siika	0,4	130
Hauki	0,9	90

Liite 4 (4/5). Saalis ja saaliskalojen keskipaino vuonna 2003: Pyhäjoen vesistö.

Pyhäjoen saalis vuonna 2003 (kg ja kpl). Taulukossa on esitetty myös 95 % luottamusvälin ylä- ja alaraja. * = luottamusväliä ei ole ollut mahdollista laskea.

	95 % luottamusväli			95 % luottamusväli		
	kg	alaraja	yläraja	kpl	alaraja	yläraja
Lohi	29	*	*	16	*	*
Taimen	144	6	282	161	15	307
Harjus	362	25	698	1 895	565	3 224
Kirjolohi	1 597	787	2 406	1 625	830	2 419
Siika	1 688	*	*	5 717	*	*
Hauki	12 178	3 228	21 128	8 513	4 433	12 593
Ahven	4 622	1 633	7 612	32 519	12 409	52 630
Muut	1 052	122	1 982	4 026	168	7 885

Pyhäjoesta saatujen kalojen keskipaino (kg) ja kappalemäärä (kpl), josta keskipaino on laskettu.

	Keskipaino, kg	kpl
Lohi	2,3	8
Taimen	0,8	47
Harjus	0,3	209
Kirjolohi	1,2	340
Siika	0,2	864
Hauki	1,4	1 727

Liite 4 (5/5). Saalis ja saaliskalojen keskipaino vuonna 2003: Pyhäjoen edustan merialue.

Pyhäjoen edustan merialueen saalis ilman isorysäkalastusta vuonna 2003 (kg ja kpl). Taulukossa on esitetty myös 95 % luottamusvälin ylä- ja alaraja. * = luottamusväliä ei ole ollut mahdollista laskea.

	95 % luottamusväli			95 % luottamusväli		
	kg	alaraja	yläraja	kpl	alaraja	yläraja
Lohi	355	*	*	108	*	*
Taimen	431	*	*	204	*	*
Siika	7 763	*	*	17 971	*	*
Muikku	1 071	*	*	3 703	*	*
Hauki	1 634	*	*	1 246	*	*
Ahven	496	31	961	5 576	*	*
Silakka	1 546	*	*	6 216	*	*
Kuha	27	*	*	51	*	*
Made	86	*	*	78	*	*
Muut	217	*	*	1 039	*	*

Isorysäkalastajien saalis Pyhäjoen edustan merialueelta. Yhden rysän saalis on yleistetty koskemaan kuutta vastaavaa pyydystä. Saalis on karkea arvio tutkimusalueen rysä- ja loukkukalastuksesta, jonka laajuutta ei voitu arvioida tarkemmin.

	kg	kpl
Lohi	3 510	1 572
Taimen	378	288
Siika	3 462	0

Pyhäjoen edustan merialueelta saatujen kalojen keskipaino (kg) ja kappalemäärä (kpl), josta keskipaino on laskettu.

	Keskipaino, kg	kpl
Lohi	2,4	286
Taimen	1,2	93
Siika	0,4	2 599
Hauki	1,6	216

Liite 5 (1/3). Kiiminkijoella kalastaneiden rahankäyttö vuonna 2003.
Luvut on painotettu kalastuskyselykierrosten mukaan.

Rahamäärä (euroa), joka kului Kiiminkijoen kalastuksen yhteydessä vuonna 2003.

	Kiiminkijoki
Matkat/ polttoaineet	55 722
Majoittuminen	5 310
Luvat	50 075
Kalastusvälineet	45 721
Veneen varustelu	12 348
Veneen käyttö	3 335
Elintarvikkeet	37 494
Opaskulut	612
Kalastusvälineiden vuokrat	0
Muut kulut	1 906
Yhteensä	212 523

Prosenttiosuus (%), joka Kiiminkijoen kalastuksen yhteydessä kulutetuista rahoista käytettiin jokilaakson kuntien alueella vuonna 2003.

	Kiiminkijoki
Matkat/ polttoaineet	43
Majoittuminen	5
Luvat	79
Kalastusvälineet	17
Veneen varustelu	2
Veneen käyttö	11
Elintarvikkeet	38
Opaskulut	0
Kalastusvälineiden vuokrat	0
Muut kulut	3

Rahamäärä (euroa), jonka Kiiminkijoen kalastajat käyttivät kaikkeen vuonna 2003 tapahtuneeseen kalastukseen.

	Kiiminkijoki
Matkat/ polttoaineet	277 729
Majoittuminen	78 319
Luvat	155 257
Kalastusvälineet	278 457
Veneen varustelu	35 572
Veneen käyttö	15 959
Elintarvikkeet	132 517
Opaskulut	1 036
Kalastusvälineiden vuokrat	2 012
Muut kulut	27 140
Yhteensä	1 003 999

Liite 5 (2/3). Kuivajoella ja Kuivajoen edustan merialueella kalastaneiden rahankäyttö vuonna 2003.

Luvut on painotettu kalastuskyselykierrosten mukaan.

Rahamäärä (euroa), joka kului Kuivajoen edustan merialueen kalastuksen yhteydessä vuonna 2003.

	Kuivajoki	Kuivajoen merialue
Matkat/ polttoaineet	1 542	6 975
Majoittuminen	0	0
Luvat	1 461	2 919
Kalastusvälineet	2 757	4 033
Veneen varustelu	7 654	16 748
Veneen käyttö	251	3 996
Elintarvikkeet	3 405	2 992
Opaskulut	0	0
Kalastusvälineiden vuokrat	0	0
Muut kulut	54	433
Yhteensä	17 124	38 096

Prosenttiosuus (%), joka Kuivajoen edustan merialueen kalastuksen yhteydessä kulutetuista rahoista käytettiin jokilaakson kuntien alueella vuonna 2003.

	Kuivajoki	Kuivajoen merialue
Matkat/ polttoaineet	73	0
Majoittuminen	0	58
Luvat	91	0
Kalastusvälineet	0	80
Veneen varustelu	45	58
Veneen käyttö	39	26
Elintarvikkeet	30	52
Opaskulut	0	56
Kalastusvälineiden vuokrat	0	0
Muut kulut	0	0

Rahamäärä (euroa), jonka Kuivajoen edustan merialueen kalastajat käyttivät kaikkeen vuonna 2003 tapahtuneeseen kalastukseen.

	Kuivajoki	Kuivajoen merialue
Matkat/ polttoaineet	2 676	7 989
Majoittuminen	649	0
Luvat	3 236	1 696
Kalastusvälineet	4 216	3 710
Veneen varustelu	1 568	448
Veneen käyttö	200	3 445
Elintarvikkeet	2 043	2 102
Opaskulut	0	0
Kalastusvälineiden vuokrat	432	0
Muut kulut	0	51
Yhteensä	15 019	19 441

Liite 5 (3/3). Pyhäjoella ja Pyhäjoen edustalla kalastaneiden rahankäyttö vuonna 2003.

Luvut on painotettu kalastuskyselykierrosten mukaan.

Rahamäärä (euroa), joka kului Pyhäjoen edustan merialueen kalastuksen yhteydessä vuonna 2003.

	Pyhäjoki	Pyhäjoen merialue
Matkat/ polttoaineet	35 457	3 694
Majoittuminen	1 077	0
Luvat	19 998	2 780
Kalastusvälineet	30 294	7 107
Veneen varustelu	14 095	15 496
Veneen käyttö	6 486	8 702
Elintarvikkeet	13 999	912
Opaskulut	0	0
Kalastusvälineiden vuokrat	0	896
Muut kulut	1 653	41
Yhteensä	123 059	39 628

Prosenttiosuus (%), joka Pyhäjoen edustan merialueen kalastuksen yhteydessä kulutetuista rahoista käytettiin jokilaakson kuntien alueelle vuonna 2003.

	Pyhäjoki	Pyhäjoen merialue
Matkat/ polttoaineet	64	76
Majoittuminen	0	3
Luvat	73	46
Kalastusvälineet	48	20
Veneen varustelu	5	13
Veneen käyttö	19	77
Elintarvikkeet	37	3
Opaskulut	0	0
Kalastusvälineiden vuokrat	1	0
Muut kulut	1	0

Rahamäärä (euroa), jonka Pyhäjoen edustan merialueen kalastajat käyttivät kaikkeen vuonna 2003 tapahtuneeseen kalastukseen vuonna 2003.

	Pyhäjoki	Pyhäjoen merialue
Matkat/ polttoaineet	127 474	3 650
Majoittuminen	28 194	899
Luvat	42 857	5 435
Kalastusvälineet	77 569	36 959
Veneen varustelu	58 838	459 540
Veneen käyttö	11 563	13 642
Elintarvikkeet	47 620	1 164
Opaskulut	376	0
Kalastusvälineiden vuokrat	368	0
Muut kulut	6 327	555
Yhteensä	401 186	521 845

**Liite 6. Kalastajien vapaamuotoinen sanallinen palaute vuonna 2003:
Kiiminkijoki, Kuivajoki, Kuivajoen edustan merialue, Pyhäjoki ja Pyhäjoen
edustan merialue.**

Palautteet on kirjoitettu alkuperäisiä sanamuotoja mukailleen, mutta lyhentäen.

KIIMINKIJOKI 2003	KPL
Veden laatu huono	24
Saisi tulla kalaa enemmän	24
Luvat liian kalliita	18
Lisää valvontaa	14
Veteen tulee liikaa päästöjä (turvevettä ja maatalouden kuormitusta)	12
Lisää kalojen istutuksia	12
Istuttakaa lisää pyyntikokoisia kaloja	10
Vedenpinta liian alhaalla	10
Jokisuun kalastus kiellettävä	8
Kalat pahanmakuisia	8
Lisää laavuja, nuotiopaikkoja ja leirintäalueita	8
Surkea harjuskanta	7
Kalastusalueiden siisteydestä huolehdittava paremmin	5
Rannat siisteiksi	5
Opasteet huonoja	5
Enemmän parkkipaikkoja	5
Merialueen verkkokalastusta syytä rajoittaa	5
Kiinteät pyydykset kiellettävä jokialueella	5
Ottivieheistä opastaulu	4
Ei tarpeeksi polttopuita tulipaikoilla	4
Mainostakaa paikkaa esim. internetissä, kertokaa millaisia saaliita saa ja millaisilla vieheillä	4
Liikaa kalastajia	3
Liian vähän istutuksia	3
Joki tulisi kunnostaa	3
Lohikannan elvyttäminen	3
Istutetut kalat pyydetään heti pois	3
Erämaamaisema ja luonnonrauha saisivat säilyä	3
Nuoriso pois tulipaikoilta ilkeä tekemästä	2
Pitäisi olla selkeitä rauhoitusalueita	2
Laavut ja huokeat vuokramökit ovat hyvä asia	2
Koskien uudistaminen hyvä juttu	2
Perhokalastusalue, jossa saisi kalastaa vain perholla	2
Istuttakaa poikasia	2
Ei istutuksia	2
Tuli/taukopaikat riittävän hyvät	2
Lupa-automaatteja kalastusalueille	2
Istutusajankohta epäsäännölliseksi ja istutukset pienissä erissä	2
Veneen vuokrausta, kahvila- tai grillipalveluita	2
Kalastuslupien myyjät esitteeseen	2
Saalisvarmuutta parannettava	2
Pyyntikokoiset taimenet puuttuivat kokonaan	2

**Liite 6. Kalastajien vapaamuotoinen sanallinen palaute:
KIIMINKIJOKI 2003 JATKUU...**

KPL

Tarvitaan opastuskeskus, josta saisi tietoja kalastuspaikoista	2
Kalastusmaksu kaikille	1
Istutuskoskilla luvan hinta saisi olla korkeampi	1
Kalakannat harvoja	1
Istutuskalaa muuallekin kuin istutuskoskiin	1
Lohen nousulle vapaat vedet	1
Lupahinnat kohtuulliset	1
Rapukanta elvytettävä	1
Lammet kuntoon ja ojat puhtaiksi, jotta veneellä pääsee kulkemaan	1
Paikkakuntalaisille luvat halvemmiksi	1
Mukava paikka kalastaa	1
Kalastus painottuu liikaa istutettuun kalaan	1
Ylimainostettu joki	1
Kalastusmaksun suorittaminen kännykällä	1
Kiiminkijoen kokonaiskunnostus	1
Joen kalataloudellinen kehittäminen	1
Jokisuu pitäisi ruopata	1
En aio ostaa tulevana vuosina lupaa jokeen, aion kuitenkin jatkaa kalastusta entiseen malliin	1
Veden laatu parantunut	1
Alueella voisi olla saaliskiintiö/vrk	1
Saa vain mustia mutalohia	1
Jos istutus jätetään jostain syystä hoitamatta, siitä pitäisi ilmoittaa	1
Kalansaalis heikentynyt aikaisemmista vuosista	1
Halvemmaksi tulee ostaa lohet kaupasta	1
Veden virtaus vähäistä	1
Liikaa roskakalaa	1
Liikaa haukia	1
Istuttakaa pyyntikokoisia harjuksia	1
Palkatkaa osaava intiaani/poppamies tanssimaan heinä-elokuulle, jotta jokeen saataisiin vettä	1
Taimenen ja harjuksen istutusta voisi lisätä	1
Kalastukseen liittyvät tiedot myös englanniksi ja saksaksi	1
Internetiin tarkat, selkeät tiedot rauhoitusajoista, tiedot myös jokivarteen	1
Istutusten jälkeisen rauhoituksen pitäisi kestää kauemmin	1
Lohikalojen koko pitäisi saada suuremmaksi	1
Tietoja istutuksista	1
Viikoittainen rauhoitusvuorokausi on liian kattava satunnaisen matkailijan yhden vuorokauden pilaaja	1
Koko joen matkalle pitäisi saada uusia ja puhtaita kutusoraikkoja	1
Selkeät lupakäytännöt	1
Parempi tiedotus kalastuspaikoista	1
Ei lisää rakennuksia Koitelinkoskille, paikka on jo yllirakennettu	1
Olisiko mahdollista istuttaa rautua Kiiminkijokeen	1
Ei kirjolohi-istutuksia	1
Joillekin koskille täysrauhitus	1
Kiintiö ja kuturauhoitus voimaan Kiiminkijoella	1
Kalalajitaulut suosituimmille koskille	1

**Liite 6. Kalastajien vapaamuotoinen sanallinen palaute:
KUIVAJOKI 2003**

KPL

Vesistökuormittajille nykyistä enemmän ja laajemmassa mitassa tietoa Kiiminkijoen ja sen kalojen pahoinvoinnista	1
Joen veden laatua pitäisi parantaa	6
Vedenpinta liian alhaalla	3
Turvetuotannon vaikutus veden laatuun	3
Joki liettynyt	3
Luvan ostajalle parempi kartta alueesta tai esite josta näkyvät suositeltavat kulkureitit, parkkipaikat, kosket yms.	2
Missä taimen ja harjus?	2
Lohen istutusta kannattaa jatkaa	2
Olisi hyvä, jos yhdellä luvalla voisi kalastaa kaikkialla Kuivajoessa ja sen sivujoissa	1
Harjuksen istutustoimintaa	1
Pohjapato Peukaloisenkoskeen	1
Harjukset vähentyneet lohenistutuksen vuoksi	1
Voiko paikallinen kalastusjohtokunta ottaa oman rapualamitan käyttöön? 10 cm alamitaksi	1
Ravunpyyntiä saivat harrastaa vain paikalliset ja mökkiläiset, ettei rutto leviä pyydyksien välityksellä	1
Hommatkaa matkailijoita kalastamaan Kuivajokeen	1
1.6.-31.8. verkkokalastus kiellettävä jokisuulta Oijärvelle saakka	1
Laasunto verkkopyyntikieltoon, tärkeä lohen kesäasuntoa paikka	1
Joen rantaan ei enempää asutusta	1
Päästöt kuriin, jotta vesistö puhdistuu	1
Siiikaa ja taimenta istutettava	1
Raivatkaa rannat	1
Laavuja ja tulistelupaikkoja enemmän	1
Vesi puhdistunut viime vuosista	1
Kehitelkää jonkinlainen saalisvihkonen, jonka voisi palauttaa vuoden lopussa, tulisi tarkempaa tietoa	1
Hauen tehokalastus käyntiin	1
Lisää parkkipaikkoja	1
Eikö veden juoksuusta voisi tehdä hallitusti, niin että vedenpinnan laskut ja nousut olisivat tasaisempia ja loivempia	1

KUIVAJOEN EDUSTAN MERIALUE 2003

KPL

Vatunki toimivaksi myös kevättalvella (kahvila)	1
Matkailukalastus pitäisi järjestää siten, ettei jokivarren asukkaille tule haittaa	1
Veteen tulee liikaa päästöjä, turve- ja maataloustuotanto	1
Siiian ja taimenen istutusta	1
Jokisuulla rannalta kalastaminen epämuokavaa, koska liikaa asutusta	1
Merihelmen asiakkaille kalastusmatkailua	1

**Liite 6. Kalastajien vapaamuotoinen sanallinen palaute:
PYHÄJOKI 2003**

KPL

Veden laatu paremmaksi	21
Lisää istutuskaloja	17
Jokeen liikaa päästöjä, turvesuot ja maatalous	13
Kalat pahanmakuisia	9
Veden pinnan säännöstely kuntoon	8
Jokivarren siistiminen	8
Enemmän valvontaa	5
Kalaporras Haapakoskelle	5
Luvat liian kalliita	5
Virtaamat pienet	4
Jokisuun verkkokalastus kiellettävä	4
Joki rehevöitynyt	4
Lisää heittopaikkoja	4
Harjuksen poikasistutuksiin kannattaa satsata	4
Laavupaikkoja ja savustuspönttöjä lisää	4
Istutettaisi taimenia, ei kirjolohia	4
Joessa liikaa levää	3
Matkailuvaunu- ja autopaikkoja	3
Voimalaitokset estävät lohen nousun	3
Paremmat opasteet kalastuspaikoille	3
Luvan yhteydessä opaskartta tarpeellinen	3
Liikaa haukia	3
Liian voimakas saukkokanta	2
Jokivarren kalastuspaikat huonoja	2
Pyhäkosken kohdalle puuportaot	2
Verkkomerkkien laitot puutteellisia	2
Pyhäjoen sivuhaarojen kunnostus	2
Missä loheta	2
Poikasistutusten vähentäminen	2
Jokialueella pitäisi suorittaa lisää kunnostustöitä	2
Nahkiaisten nousu vähäistä syksyllä 2003	2
Ojien puuston raivaus	1
Mihin taimenet kadonneet	1
Pyhäjokisuun kunnostaminen	1
Haapaveden Kirkkojärven kunnostaminen	1
Kalat liian pieniä	1
Taukopaikkojen siivous	1
Lisää lohen kutupaikkoja	1
Kutusiaan pyynnissä kehittämistä	1
Lisää kalalajeja	1

**Liite 6. Kalastajien vapaamuotoinen sanallinen palaute:
PYHÄJOKI 2003 JATKUU...**

KPL

Haapakosken kielletty alue muutettaisiin lailliseksi	1
Enemmän vuokramökkejä Pyhäjoen rantaan	1
Veneenlaskuluiskien rakennus	1
Kalat eivät pääse nousemaan kalaportaisiin	1
Säännöstely estää joen kehityksen	1
Sivujokiin istutuksia	1
Kotapaikkoja alajuoksulle	1
Koskien kunnostaminen	1
Naapurilta varastettiin katiska	1
Lahnakanta kuriin	1
Vedenpinnan korkeus heittelee liikaa kesällä	1
Kaikki Rytkyjärven kalat kuolivat talvella 2002-03	1
Joki sulaksi ympäri vuoden	1
Liikaa pyyntiä Mieluskoskella	1
Verkkokalastus sallittava kesäkuun loppuun	1
Lohi voisi nousta aina Pyhäjärvelle saakka	1
Lisää luvanmyyntipaikkoja	1
Lisää rahaa joen kunnostukseen ja kalastuksen turvaamiseen	1
Kaloja ei näkynyt	1
Perhokalastusalue, jossa saisi kalastaa vain perholla	1
Isommat istutuskalat	1
Liikaa verkkopyyntiä	1
Suhtaudun kielteisesti kalastusmatkailuun	1
Veden laatu parantunut huomattavasti	1
Haapavesi: Hinataan venäjälle	1
Kalaistutuksia myös talvella	1
Rapuistutuksia	1
Pyhäjärven taimen- ja järvilohi-istutuksia tulisi lisätä	1
Kuhaistutuksia	1
Haapaveden voimalaitos purettava	1
Nahkiaisten pyynti rysällä kiellettävä kahdeksi vuodeksi	1
Onkikilpailuja lapsille	1

PYHÄJOEN EDUSTAN MERIALUE 2003

KPL

Vesi likaista	4
Valvontaa	1
Liikaa päästöjä veteen maa- ja metsätaloudesta	4
Nahkiaisen pyyntiä rajoitettava	3
Tiet kuntoon	1
Ravintolapalvelujen kehittäminen	1
Pyhäjokisuus uomittuu ja mataloituu koko ajan	1

**Liite 6. Kalastajien vapaamuotoinen sanallinen palaute:
PYHÄJOEN EDUSTAN MERIALUE 2003**

KPL

Jokisuu pitää saada avarammaksi	1
Rantojen vesi liettyy	1
Jokisuun sarvan niitto pitäisi olla jokavuotista	1
Virtausta liian vähän	2
Enemmän tappolupia hylkeille	2
Liikaa kalastusta	1
Kalastus lopetettava kokonaan	1
Vanhan kalasataman kohdalta saisi ruopata veneiden kulkua varten	2
Vesi matalalla	1
Haapaveden "juustopaskalan" päästöt kuriin	1
Troolikalastuksen kieltö 5 km rannasta	1
Satamien tuloväylien parantaminen ja merkkäus	1
Liikaa särkikaloja	2
Virkistyskalastuksesta ja sen mahdollisuuksista lisää tiedotusta	1
Opaslehtinen verkkomerkeistä	1
Verkkokalastusoppia nuorille	1
Nahkiaisia voitaisiin kuljettaa yläjuoksulle, missä ne voisivat kutea rauhassa	1
Hautomotoimintaa jatkettava ja elvytettävä edelleen	1
Järjestäkää ohjattua vetouisteluretkiä jokisuulla	1
Huonot opasteet	1
Siika vähentynyt rajusti	1